

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων - Πανεπιστήμιο Πειραιά

Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»

«Εφαρμογή και Αποτελεσματικότητα των
Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου στη Διαδικασία
των Προμηθειών στους Οργανισμούς Τοπικής
Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού»

ΓΚΟΥΡΤΣΙΛΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Αυτή η εργασία υποβάλλεται ως απαιτούμενο για τη μερική εκπλήρωση της υποχρέωσης για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στη Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση

Κόρινθος, Οκτώβριος 2016

Department of Political Studies and International Relations - University of Peloponnese

Department of Economics - Democritus University of Thrace

Department of Economics - Aristotle University of Thessaloniki

Department of Business Administration - University of Piraeus

**Interuniversity Interdepartmental
Master Program in
«Local and Regional Government and Development»**

**«Application and Effectiveness of Internal Control in
the Process of Procurement of A' Grade Local
Government Organizations»**

GKOURTSILIDIS IOANNIS

This dissertation is submitted in partial fulfillment of the requirement for the degree
of Master in Local and Regional Administration and Local Governance

Corinth, October 2016

Copyright © Γκουρτσιλίδης Ιωάννης, 2016.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Η έγκριση της διπλωματικής εργασίας από το Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν δηλώνει αποδοχή των γνώμων του συγγραφέα.

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο των σπουδών για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στη

« Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση »

που απονέμει το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Η διπλωματική εργασία παρουσιάστηκε την 21^η Οκτωβρίου 2016 στην κάτωθι τριμελή εξεταστική επιτροπή:

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ

ΒΑΘΜΙΑ

Γεώργιος Δρογαλάς (ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ)

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Θεόδωρος Κουτρούκης

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Γεώργιος Γαλανός

ΛΕΚΤΟΡΑΣ

**«ΔΗΛΩΣΗ ΜΗ ΛΟΓΟΚΛΟΠΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ
ΕΥΘΥΝΗΣ»**

Με πλήρη επίγνωση των συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων, δηλώνω ενυπογράφως ότι είμαι αποκλειστικός συγγραφέας της παρούσας Διπλωματικής Εργασίας, για την ολοκλήρωση της οποίας κάθε βοήθεια είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται λεπτομερώς στην εργασία αυτή. Έχω αναφέρει πλήρως και με σαφείς αναφορές όλες τις πηγές χρήσης δεδομένων, απόψεων, θέσεων και προτάσεων, ιδεών και λεκτικών αναφορών, είτε κατά κυριολεξία, είτε βάση επιστημονικής παράφρασης. Αναλαμβάνω την προσωπική και ατομική ευθύνη ότι σε περίπτωση αποτυχίας στην υλοποίηση των ανωτέρω δηλωθέντων στοιχείων, είμαι υπόλογος έναντι λογοκλοπής, γεγονός που σημαίνει αποτυχία στην Διπλωματική μου Εργασία και κατά συνέπεια αποτυχία απόκτησης του Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών, πέραν των λοιπών συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων. Δηλώνω, συνεπώς, ότι αυτή η Διπλωματική Εργασία προετοιμάστηκε και ολοκληρώθηκε από εμένα προσωπικά και αποκλειστικά και ότι, αναλαμβάνω πλήρως όλες τις συνέπειες του νόμου στην περίπτωση κατά την οποία αποδειχθεί, διαχρονικά, ότι η εργασία αυτή ή τμήμα της δε μου ανήκει διότι είναι προϊόν λογοκλοπής άλλης πνευματικής ιδιοκτησίας.

Όνομα & Επώνυμο Συγγραφέα :

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΟΥΡΤΣΙΛΙΔΗΣ

Υπογραφή :

Ιωάννης Γκουρτσιλίδης

Ημερομηνία :

22.10.2016

“Without audit, no control;
and if there is no control, where is the seat of power?”

**(Normanton, 1996, p. vii, Mackenzie as cited
in the foreword to *The Accountability and Audit of Governments*)**

Ευχαριστίες

Καταρχήν αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή, κ. Δρογαλά Γεώργιο, ο οποίος μου έδωσε τη δυνατότητα να διερευνήσω το διαπραγματευόμενο θέμα και κατάφερε να με υποκινήσει να ολοκληρώσω επιτυχώς τη προσπάθειά μου. Οι γνώσεις του, οι συμβουλές και οι παραινέσεις του ήταν πολύ χρήσιμες για την πρόοδο της εργασίας μου.

Ακόμη ευχαριστώ όλους τους καθηγητές του μεταπτυχιακού προγράμματος με τους οποίους είχα την τιμή να συνεργαστώ κατά τη διάρκεια των σπουδών μου, για την καθοδήγηση και τις πολύτιμες γνώσεις που μου μετέδωσαν.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω και όλους τους συναδέλφους των δήμων ανά την Ελλάδα που συμμετείχαν στην έρευνα. Χωρίς αυτούς θα ήταν αδύνατη η έρευνα του εμπειρικού μέρους της παρούσας εργασίας και η διεκπεραίωσή της.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους γονείς μου, διότι με την συμπαράστασή τους κατάφερα τα περισσότερα έως σήμερα, καθώς και την γυναίκα μου Ματίνα για την αμέριστη κατανόησή της για τις ώρες που ήμουν μακριά από το νεογέννητο παιδί μας.

«Εφαρμογή και Αποτελεσματικότητα των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου στη Διαδικασία των Προμηθειών στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού»

Λέξεις Κλειδιά: Εσωτερικός Έλεγχος, Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου, Προμήθειες, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Περίληψη

Η σημερινή οικονομική συγκυρία καθιστά περισσότερο επιτακτική την ανάγκη για λογοδοσία όσων διαχειρίζονται δημόσιους πόρους και διαφάνεια στην διάθεση του δημοσίου χρήματος. Το συνεχές μεταβαλλόμενο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον στο οποίο αναπτύσσονται οι δημόσιοι οργανισμοί και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, καθιστά αναγκαία την αποτελεσματικότερη διαχείριση οικονομικών και ανθρωπίνων πόρων με την δημιουργία και διατήρηση συστημάτων εσωτερικού ελέγχου. Η παρούσα εργασία πέρα από την βιβλιογραφική επισκόπηση για την σημασία και το εννοιολογικό περιεχόμενο του εσωτερικού ελέγχου, παρουσιάζει και μία εμπειρική έρευνα για την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου στη διαδικασία των προμηθειών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης Α΄ βαθμού. Η συλλογή των πρωτογενών δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω αποστολής ερωτηματολογίου σε 325 δήμους από τους οποίους τελικά ανταποκρίθηκαν οι 52 και η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με το λογισμικό πακέτο SPSS. Τα αποτελέσματα της έρευνας υπογραμμίζουν την εξέχουσα σημαντικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου για την τοπική αυτοδιοίκηση, εντούτοις παρατηρούνται αδύνατα σημεία όπου χρίζουν βελτίωσης, όπως το γεγονός ότι οι περισσότεροι δήμοι δεν έχουν οργανωμένη υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου, ή και αυτοί που έχουν δημιουργήσει είναι υποστελεχωμένοι.

“Application and Effectiveness of Internal Control in the Process of Procurement of A’ Grade Local Government Organizations”

Keywords: Internal Audit, Internal Control System, Procurement, Local Government Organizations.

Abstract

The current economic climate makes more imperative the need for accountability of those who manage public funds and transparency in the disposal of public funds. The continuous socio-economic changing environment, in which public institutions and local government organizations grow, requires effective management of financial and human resources to establish and maintain internal control systems. This dissertation beyond the literature review on the meaning and conceptual content of internal audit presents an empirical research on the application and effectiveness of internal control in the process of procurement of A’ grade local government organizations. The collection of primary data was carried out through a questionnaire in 325 municipalities of which eventually responded 52 and the data analysis was carried out with the software package SPSS. The research results underline the paramount importance of internal control systems for local government, however, there are weak points which need improvement, such as the fact that most municipalities have not an organized service of internal audit or those who have created one is understaffed.

Περιεχόμενα	Σελ.
Ευχαριστίες.....	V
Περίληψη	VI
Abstract.....	VII
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	X
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	XI
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο - ΕΙΣΑΓΩΓΗ	12
1.1 Εισαγωγικές Επισημάνσεις.....	12
1.2 Σκοπός της Παρούσας Εργασίας.....	13
1.3 Δομή της Εργασίας.....	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο - ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	16
2.1 Ελεγκτική και Εσωτερικός Έλεγχος.....	16
2.2 Εννοιολογική Προσέγγιση του Εσωτερικού Ελέγχου.....	17
2.3 Αναγκαιότητα και Στόχοι Εσωτερικού Ελέγχου.....	18
2.4 Διεθνή Πρότυπα Επαγγελματικής Εφαρμογής Εσωτερικού Ελέγχου	19
2.5 Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου.....	20
2.6 Αξιολόγηση Αποτελεσματικότητας Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο – ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΤΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	24
3.1 Εισαγωγικές Επισημάνσεις.....	24
3.2 Επισκόπηση Διεθνών Ερευνών.....	24
3.2.1 Έρευνες για το Δημόσιο Τομέα.....	24
3.2.2 Έρευνες για τη Τοπική Αυτοδιοίκηση.....	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο - ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. Α΄ ΒΑΘΜΟΥ	29
4.1 Γενικές Επισημάνσεις.....	29
4.2 Φαινόμενα Κακοδιαχείρισης και Διαφθοράς στη Τοπική Αυτοδιοίκηση.....	29
4.3 Πρόγραμμα Καλλικράτης	30
4.4 Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου στους Ο.Τ.Α.	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο - ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ Ο.Τ.Α. Α΄ ΒΑΘΜΟΥ	33
5.1 Εισαγωγικές Επισημάνσεις.....	33
5.2 Τρόποι Ανάθεσης Προμηθειών Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού.....	34
5.2.1 Απευθείας Ανάθεση / Ανάθεση με Διαπραγμάτευση.....	34
5.2.2 Πρόχειρος Διαγωνισμός.....	34
5.2.3 Ανοικτός / Ηλεκτρονικός Διαγωνισμός.....	35

5.2.4 Κλειστός Διαγωνισμός.....	35
5.3 Διαδικασία Υλοποίησης Συμβάσεων	36
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6° - ΜΕΛΕΤΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΟΥΣ Ο.Τ.Α. Α΄ ΒΑΘΜΟΥ.....	37
6.1 Εισαγωγή.....	37
6.2 Παρουσίαση Ερωτηματολογίου Έρευνας.....	37
6.3 Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Εμπειρικής Έρευνας	40
6.3.1 Μέρος Α΄: Γενικές Πληροφορίες	40
6.3.2 Μέρος Β΄: Περιβάλλον Ελέγχου	46
6.3.3 Μέρος Γ΄: Ερωτήσεις περί του Εσωτερικού Ελέγχου στη Διαδικασία των Προμηθειών	49
6.3.3.1 Μέρος Γ1΄: Τήρηση Διαδικασιών Υλοποίησης Δημοσίων Συμβάσεων	49
6.3.3.2 Μέρος Γ2΄: Έλεγχοι κατά την Υλοποίηση των Συμβάσεων των Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού	55
6.3.3.3 Μέρος Γ3΄: Οικονομικό Αντικείμενο Συμβάσεων	60
6.3.3.4 Μέρος Γ4΄: Βαθμός Αποτελεσματικότητας Εσωτερικού Ελέγχου στην Διαδικασία των Προμηθειών των Ο.Τ.Α.....	65
6.4 Συγκεντρωτικά Αποτελέσματα Περιγραφικών Στατιστικών Γ΄ Μέρους Ερωτηματολογίου	70
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	71
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	73
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	85
Παράρτημα Ι : Κατηγοριοποίηση (Είδη) Ελέγχων	85
Παράρτημα ΙΙ : Διεθνή Πρότυπα για την Επαγγελματική Εφαρμογή του Εσωτερικού Ελέγχου (Ελληνική Έκδοση).....	86
Παράρτημα ΙΙΙ : Κώδικας Δεοντολογίας Εσωτερικών Ελεγκτών	100
Παράρτημα ΙV : Βασικότερη Νομοθεσία Υλοποίησης Δημοσίων Συμβάσεων Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού.....	101
Παράρτημα V : Ερωτηματολόγιο Εμπειρικού Μέρους Εργασίας.....	103
Παράρτημα VI : Συνοπτικός Πίνακας Ερευνών για τον Εσωτερικό Έλεγχο στον Δημόσιο Τομέα και την Τοπική αυτοδιοίκηση και Βασικά Συμπεράσματα Αυτών	108
Παράρτημα VII : Συγκεντρωτικά Περιγραφικά Στοιχεία Γ΄ Μέρους Ερωτηματολογίου	110
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	112

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 6.3.1α : Απαντήσεις Επωνυμία Φορέα για την Ερώτηση Α1	41
Πίνακας 6.3.1β : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Α1.1	41
Πίνακας 6.3.1γ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Α1.2	42
Πίνακας 6.3.1δ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Α1.3	43
Πίνακας 6.3.1ε : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Α1.4	44
Πίνακας 6.3.1στ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Α1.5	45
Πίνακας 6.3.2α : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Β1	46
Πίνακας 6.3.2β : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Β2	47
Πίνακας 6.3.2γ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Β3	48
Πίνακας 6.3.3.1α : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ1	49
Πίνακας 6.3.3.1β : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ2.....	50
Πίνακας 6.3.3.1γ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ3.....	51
Πίνακας 6.3.3.1δ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ4.....	52
Πίνακας 6.3.3.1ε : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ5.....	53
Πίνακας 6.3.3.1στ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ6.....	54
Πίνακας 6.3.3.2α : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ7	55
Πίνακας 6.3.3.2β : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ8.....	56
Πίνακας 6.3.3.2γ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ9.....	57
Πίνακας 6.3.3.2δ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ10.....	58
Πίνακας 6.3.3.2ε : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ11	58
Πίνακας 6.3.3.2στ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ12.....	59
Πίνακας 6.3.3.3α : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ13.....	60
Πίνακας 6.3.3.3β : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ14.....	61
Πίνακας 6.3.3.3γ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ15.....	62
Πίνακας 6.3.3.3δ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ16.....	63
Πίνακας 6.3.3.3ε : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ17.....	64
Πίνακας 6.3.3.4α : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ18.....	65
Πίνακας 6.3.3.4β : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ19.....	66
Πίνακας 6.3.3.4γ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ20.....	66
Πίνακας 6.3.3.4δ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ21.....	68
Πίνακας 6.3.3.4ε : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ22.....	69

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 6.3.1α : Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Α1.1.....	42
Διάγραμμα 6.3.1β: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Α1.2	42
Διάγραμμα 6.3.1γ: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Α1.3	43
Διάγραμμα 6.3.1δ: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Α1.4	44
Διάγραμμα 6.3.1ε: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Α1.5.....	45
Διάγραμμα 6.3.2α: Διάγραμμα για την Ερώτηση Β1.....	46
Διάγραμμα 6.3.2β: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Β2	47
Διάγραμμα 6.3.2γ: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Β3	48
Διάγραμμα 6.3.3.1α: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Γ1.....	50
Διάγραμμα 6.3.3.1β: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Γ2.....	50
Διάγραμμα 6.3.3.1γ: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Γ3	51
Διάγραμμα 6.3.3.1δ: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Γ4.....	52
Διάγραμμα 6.3.3.1ε: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Γ5	53
Διάγραμμα 6.3.3.1στ: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Γ6	54
Διάγραμμα 6.3.3.2α: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Γ7	55
Διάγραμμα 6.3.3.2β: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Γ8	56
Διάγραμμα 6.3.3.2γ: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Γ9.....	57
Διάγραμμα 6.3.3.2δ: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Γ10.....	58
Διάγραμμα 6.3.3.2ε: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Γ11	59
Διάγραμμα 6.3.3.2στ: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Γ12.....	59
Διάγραμμα 6.3.3.3α: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Γ13	60
Διάγραμμα 6.3.3.3β: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Γ14.....	61
Διάγραμμα 6.3.3.3γ: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Γ15.....	62
Διάγραμμα 6.3.3.3δ: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Γ16.....	63
Διάγραμμα 6.3.3.3ε: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Γ17	64
Διάγραμμα 6.3.3.4α: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Γ18.....	65
Διάγραμμα 6.3.3.4β: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Γ19.....	67
Διάγραμμα 6.3.3.4γ: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Γ20	67
Διάγραμμα 6.3.3.4δ: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Γ21	68
Διάγραμμα 6.3.3.4ε: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Γ22	69

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο - ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Εισαγωγικές Επισημάνσεις

Η παγκοσμιοποίηση των αγορών, οι μεγάλες ανισότητες των οργανισμών και των επιχειρήσεων, καθώς και το πολύπλοκο και έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον συνθέτουν μία πραγματικότητα στην οποία ο ρόλος της ελεγκτικής, τόσο για τον ιδιωτικό, όσο και για το δημόσιο τομέα σε εθνικό, αλλά και διεθνές επίπεδο είναι ζωτικός με διαρκώς αυξανόμενη σημασία (**Καζαντζής, 2006, σελ. 39**).

Για να αντιμετωπίσουν τις νέες προκλήσεις ο δημόσιος τομέας και η τοπική αυτοδιοίκηση οφείλουν να εξοπλιστούν με σύγχρονα εργαλεία διοίκησης, όπως είναι ο εσωτερικός έλεγχος, προκειμένου να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις αυξανόμενες απαιτήσεις της κοινωνίας και να παρέχουν στο πολίτη αποδοτικές και διαφανείς υπηρεσίες (**Χρηστάκης, 2011**).

Όσον αφορά τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, φαινόμενα διαφθοράς και κακοδιοίκησης, τα οποία συχνά εμφανίζονται, ενισχύουν την απαίτηση των πολιτών για μεγαλύτερη διαφάνεια και λογοδοσία αυτών που διαχειρίζονται δημόσιους πόρους. Όπως διαπιστώνεται από την έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη (**ΣτΠ, Ετήσια Έκθεση 2015**) μεγάλο ποσοστό (22,41%) των προβλημάτων κακοδιοίκησης εξακολουθεί να εντοπίζεται στη τοπική αυτοδιοίκηση. Επίσης και στην έκθεση του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης (**Γ.Ε.Δ.Δ., Ετήσια Έκθεση 2014**) αποτυπώνεται πως οι Ο.Τ.Α. Α' βαθμού αποτελούν έναν ιδιαίτερο χώρο εμφάνισης φαινομένων κακοδιοίκησης και μη τήρησης των νόμιμων διαδικασιών.

Η σύγχρονη λειτουργία των Ο.Τ.Α., οι οποίοι έχουν επωμιστεί μέσω της διοικητικής μεταρρύθμισης με το Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) αυξημένες αρμοδιότητες και ευθύνες, χαρακτηρίζεται από κινδύνους που μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά τη διαχείριση των οικονομικών τους πόρων και την αποτελεσματικότητα των λειτουργιών τους. Οι συγκεκριμένοι κίνδυνοι (χρηματοοικονομικοί, μη επαρκή ικανοποίηση των δημοτών, μη κατάλληλη

στελέχωση, μη συμμόρφωση με τη νομοθεσία) αντιμετωπίζονται με την οργάνωση επαρκών συστημάτων εσωτερικού ελέγχου (**Κουτούπης, 2009, σελ. 315-316**).

Οι διαδικασίες των προμηθειών των Ο.Τ.Α. είναι ένας από τους τομείς που επηρεάζουν σημαντικά τις δημόσιες δαπάνες. Η αποτελεσματική και νόμιμη λειτουργία τους αποτελεί δείκτη διαφάνειας, ορθής και χρηστής διαχείρισης του δημοσίου χρήματος και μοχλό οικονομικής ανάπτυξης. Τα προβλήματα που εμφανίζει ο τομέας των δημοσίων συμβάσεων στην Ελλάδα έχουν εντοπιστεί στο θεσμικό πλαίσιο, στην οργανωτική δομή και στον έλεγχο αυτών (**Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., Κατευθυντήρια Οδηγία 9/2015**).

Είναι αναγκαία λοιπόν η ύπαρξη και αποτελεσματική εφαρμογή διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου στους δήμους, προκειμένου να λειτουργούν εκείνες οι εσωτερικές δικλείδες ασφαλείας ώστε να προωθηθούν η αξιοπιστία και η διαφάνεια, να μειωθούν τα φαινόμενα κακοδιαχείρισης και η κατασπατάληση δημοσίου χρήματος.

1.2 Σκοπός της Παρούσας Εργασίας

Η παρούσα μελέτη είναι αποτέλεσμα διερεύνησης και ανάγνωσης βιβλίων, άρθρων και εργασιών με θέματα όπως ο εσωτερικός έλεγχος, τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου και οι διαδικασίες των προμηθειών στους Ο.Τ.Α. Σκοπός της έρευνας είναι η αποτύπωση της σημασίας του εσωτερικού ελέγχου, η παρουσίαση της αναγκαιότητας εφαρμογής των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου στους Ο.Τ.Α., καθώς επίσης και η εμπειρική μελέτη εφαρμογής και αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου στη διαδικασία των προμηθειών των Ο.Τ.Α. Α' βαθμού.

Ο εσωτερικός έλεγχος μέσα από τις υπηρεσίες που παρέχει μπορεί να αποτελέσει ένα μηχανισμό που θα βοηθήσει στην μείωση των ατασθαλιών, των καταχρήσεων, να παρέχει αξιόπιστες πληροφορίες στον ελεγκτή, στον ελεγχόμενο και στη διοίκηση, να βελτιώσει τη διαχείριση των κινδύνων και να προσθέσει στον οργανισμό ένα συγκριτικό πλεονέκτημα (**Δρογαλάς, 2010, σελ. 24**). Ο εσωτερικός έλεγχος βοηθάει τους οργανισμούς να επιτύχουν τους στόχους τους μέσα από μία διαδικασία αξιολόγησης και βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των δραστηριοτήτων τους και

ειδικότερα αυτών της διαχείρισης κινδύνων, του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και της εταιρικής διακυβέρνησης (**Κουτούπης, 2012**).

Το δημοσιονομικό έλλειμμα και η κρίση χρέους που ταλανίζουν την Ελλάδα, κατέστησαν αναγκαία την εφαρμογή του εσωτερικού ελέγχου σε όλο το εύρος του δημόσιου τομέα. Συγκεκριμένα με τους Ν. 3492/2006, Ν. 3852/2010, Ν. 3871/2010, Ν. 4025/2011, Ν. 4081/2012 και Ν. 4270/2014 (οι αριθμοί των Φ.Ε.Κ. αναγράφονται στην βιβλιογραφία) προβλέπεται, μεταξύ άλλων διατάξεων, η εφαρμογή συστημάτων ελέγχου και εποπτείας σε όλο το δημόσιο με στόχο την μείωση της σπατάλης, την δημοσιονομική διαχείριση και την αύξηση της αποτελεσματικότητάς του (**Τσιόρα, 2013, σελ. 11**).

1.3 Δομή της Εργασίας

Η παρούσα διπλωματική εργασία αποτελείται από δύο βασικά μέρη: το πρώτο μέρος που αφορά στη θεωρητική διερεύνηση και το δεύτερο που αφορά στην ερευνητική προσέγγιση του θέματος.

Στο θεωρητικό μέρος παρουσιάζεται κυρίως η επισκόπηση της βιβλιογραφίας αναφορικά με τις δύο βασικές έννοιες που πραγματεύεται η εργασία: τον εσωτερικό έλεγχο και την διαδικασία των προμηθειών στους δήμους.

Στο δεύτερο τμήμα, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της εμπειρικής έρευνας η οποία διενεργήθηκε με τη χρήση ερωτηματολογίου το οποίο απεστάλη στους 325 δήμους της Ελλάδας, προκειμένου να αντληθούν απαντήσεις από τους άμεσα εμπλεκόμενους με τις προμήθειες και τον εσωτερικό έλεγχο.

Η εργασία αποτελείται από τα εξής έξι κεφάλαια :

Στο πρώτο κεφάλαιο που αποτελεί την εισαγωγή, παρουσιάζεται η σπουδαιότητα του εσωτερικού ελέγχου και αναλύεται η δομή και το περιεχόμενο της εργασίας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύονται οι έννοιες του εσωτερικού ελέγχου και του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και γίνεται αναφορά στα πρότυπα που πρέπει να

τηρεί ένας εσωτερικός ελεγκτής. Τονίζεται η αναγκαιότητα του εσωτερικού ελέγχου και παρουσιάζεται ο τρόπος αξιολόγησης της αποτελεσματικότητάς του.

Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά σε διεθνείς έρευνες επί του εσωτερικού ελέγχου στο δημόσιο τομέα και στη τοπική αυτοδιοίκηση.

Στο επόμενο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στην σπουδαιότητα εφαρμογής του εσωτερικού ελέγχου στους Ο.Τ.Α. και παρουσιάζεται το πλαίσιο του εσωτερικού ελέγχου για την αυτοδιοίκηση.

Στο πέμπτο κεφάλαιο καταγράφεται το πλαίσιο που διέπει την διαδικασία ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων των Ο.Τ.Α. Α' βαθμού.

Στο έκτο κεφάλαιο παρουσιάζεται με την μορφή πινάκων και διαγραμμάτων η εμπειρική έρευνα της εργασίας και αναλύονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από το σύνολο των ερωτηματολογίων που απαντήθηκαν, μετά από στατιστική ανάλυση με το λογισμικό πακέτο SPSS.

Στο τελευταίο κεφάλαιο που αποτελεί τον επίλογο της εργασίας, αναφέρονται τα συμπεράσματα της διπλωματικής εργασίας όπως προκύπτουν από την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας επί του εσωτερικού ελέγχου και από την ανάλυση των απαντήσεων του ερωτηματολογίου.

Στο τέλος της εργασίας περιλαμβάνεται η βιβλιογραφία που περιέχει τις πηγές στα θέματα που πραγματεύεται η μελέτη, όπως επίσης και τα παραρτήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο - ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

2.1 Ελεγκτική και Εσωτερικός Έλεγχος

Οι ασταθείς οικονομικές συνθήκες σε τοπικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, η τάση για ιδιωτικοποιήσεις, οι νέες τεχνολογίες, καθώς επίσης και οι περίπλοκες νομικές διαδικασίες, συνθέτουν ένα περιβάλλον που επιβάλλει τις διοικήσεις των οργανισμών να αναζητούν νέες λύσεις άσκησης διοίκησης (Παπαστάθης, 2014, σελ. 51). Η δημιουργία κατάλληλων συνθηκών που να εξασφαλίζουν την επίτευξη των αντικειμενικών στόχων των οργανισμών, όπως η παροχή αξιόπιστων οικονομικών πληροφοριών, επέβαλε την παρακολούθηση και τον έλεγχό τους μέσω της ελεγκτικής (Νεγκάκης και Ταχυνάκης, 2013, σελ. 2-3).

Μία ανεξάρτητη ελεγκτική λειτουργία είναι και ο εσωτερικός έλεγχος (internal audit), ο οποίος αποτελεί εργαλείο της διοίκησης με στόχο την αποτελεσματικότερη διαχείριση των κινδύνων (Παπαστάθης, 2014, σελ. 51). Θεωρείται αποτελεσματική μορφή ελέγχου, διότι πραγματοποιείται από υπαλλήλους του οργανισμού που γνωρίζουν τις περισσότερες διαδικασίες εκ των προτέρων, και παρέχει συνεχή ή περιοδική ενημέρωση στη διοίκηση για την απόδοση και την αποτελεσματικότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών (Δήμου, 2000, σελ. 41; Αληφαντής, 2016, σελ. 37).

Ο εσωτερικός έλεγχος είναι ένα δημοφιλές ερευνητικό πεδίο για το οποίο πλήθος επιστημόνων ασχολείται με την σημασία του, θεωρώντας τον ως το αναγκαίο μέσο για την επιβίωση και ανάπτυξη των οργανισμών (Δρογαλάς, 2010, σελ. 51). Αρχικά ο εσωτερικός έλεγχος ασχολούνταν αποκλειστικά με την επιβεβαίωση της ορθής κατάρτισης και παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων. Σήμερα όμως αποσκοπεί όχι μόνο στη πρόληψη των παραλήψεων, λαθών και ατασθαλιών, αλλά καθίσταται καθοριστικός στη παροχή αξιόπιστης πληροφόρησης, στην αποτελεσματικότερη διαχείριση των κινδύνων, στην αποδοτικότερη χρήση των πόρων, στη βελτίωση των διαδικασιών της εταιρικής διακυβέρνησης και στη δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος για τον οργανισμό (Δρογαλάς, 2010, σελ. 61-63).

2.2 Εννοιολογική Προσέγγιση του Εσωτερικού Ελέγχου

Στο σύγχρονο επιχειρηματικό κόσμο ο ρόλος του εσωτερικού ελέγχου είναι καταλυτικός, δεδομένου ότι θεωρείται ένα μέσο για την παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών. Η ανάγκη της διοίκησης για διαχείριση των διαθέσιμων πόρων, περιορισμό της κατασπατάλησης των δαπανών, έλεγχο όλων των δραστηριοτήτων, διαχείριση των κινδύνων, αποτροπή της απάτης και ενίσχυση της διαφάνειας, επιβάλλουν την υλοποίηση εσωτερικών ελέγχων (**Δρογαλάς κ.α, 2011, σελ. 14**). Πολλές φορές όμως από άγνοια των ελεγκτών και των διοικούντων δεν του προσδίδεται το ανάλογο κύρος (**Παπαστάθης, 2014, σελ. 65**).

Από τους Αγγλοσάξονες υιοθετήθηκε ο όρος «Internal Auditing», ο οποίος αναφέρεται στην υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου. Ο εσωτερικός έλεγχος χρησιμοποιείται για να αποδώσει δύο βασικές έννοιες, **α)** τον εσωτερικό έλεγχο (internal audit) και **β)** το σύστημα εσωτερικού ελέγχου (internal control system). Δύο όροι που δεν πρέπει να συγχέονται, αλλά θα πρέπει να θεωρείται ο εσωτερικός έλεγχος ως μία λειτουργία με στόχο την αξιολόγηση και βελτίωση των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου, δηλαδή των διαδικασιών και των ελέγχων που οργανώνει η διοίκηση (**Παπαστάθης, 2014, σελ. 67-68**).

Σύμφωνα με το **Διεθνές Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (I.I.A.)**, «ο εσωτερικός έλεγχος είναι μία ανεξάρτητη και αντικειμενική, διαβεβαιωτική και συμβουλευτική δραστηριότητα, σχεδιασμένη να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες ενός οργανισμού. Βοηθάει τον οργανισμό να επιτύχει τους αντικειμενικούς σκοπούς του, υιοθετώντας μία συστηματική, επαγγελματική προσέγγιση στην αξιολόγηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων, των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και εταιρικής διακυβέρνησης» (**Κάντζος και Χονδράκη, 2006, σελ. 127**).

Ακόμη, σύμφωνα με το **Ινστιτούτο των Αμερικανών Ορκωτών Λογιστών (AICPA)**, «εσωτερικό έλεγχο αποτελούν το σχέδιο οργάνωσης και όλες οι συντονισμένες προσπάθειες, μέθοδοι και μέτρα που υιοθετούνται εντός μίας επιχείρησης, για τη διαφύλαξη και προστασία των περιουσιακών της στοιχείων, τον έλεγχο της ακρίβειας και αξιοπιστίας των λογιστικών στοιχείων, τη προώθηση της

αποτελεσματικότητας της λειτουργίας και την ενθάρρυνση της διατήρησης της προδιαγραμμένης επιχειρηματικής πολιτικής» (Τσακλάγκανος, 2003, σελ. 44).

Γενικά μπορεί να λεχθεί πως ο εσωτερικός έλεγχος δεν είναι ένας απλός έλεγχος λογιστικών ατασθαλιών, αλλά βοηθάει στην εκπλήρωση των σύνθετων και σύγχρονων απαιτήσεων της διοίκησης και διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στην αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση (Karagiorgos *et al*, 2010, pp. 15-24). Είναι υπεύθυνος για την επισκόπηση και αξιολόγηση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, πραγματοποιώντας ελέγχους σε όλες τις δραστηριότητες, μέσω της επισκόπησης των διευθύνσεων, λειτουργιών, καθώς επίσης και πολιτικών, κανονισμών και πρακτικών που συνθέτουν το σύστημα εσωτερικού ελέγχου (Κουτούπης, 2012).

2.3 Αναγκαιότητα και Στόχοι Εσωτερικού Ελέγχου

Η αναγκαιότητα της διοίκησης για διαχείριση και πρόληψη των κινδύνων με στόχο είτε την αποφυγή τους, είτε την ελαχιστοποίηση των αρνητικών συνεπειών τους, επιβάλλει τη λειτουργία διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλλει καταλυτικά στον εντοπισμό των διαχειριστικών αδυναμιών, στη πρόληψη και καταστολή των απρόβλεπτων γεγονότων, αποτελώντας σημαντικό στοιχείο για την εύρυθμη λειτουργία των οργανισμών και την αποτελεσματική επίτευξη των στόχων τους (Δρογαλάς και συν., 2005; Colbert, 2002).

Πέρα από την πρόληψη και αποτροπή λαθών και φαινομένων κακοδιαχείρισης, λειτουργεί και ως συμβουλευτική διαδικασία για να δώσει λύσεις σε προβλήματα, να καθοδηγήσει τους υπαλλήλους και να διατηρήσει μία ασφαλή ροή των διαδικασιών του οργανισμού (Δήμου, 2000, σελ. 41-42).

Λόγω του γεγονότος ότι οι σημερινοί οργανισμοί αποτελούνται από πολλές διευθύνσεις και τμήματα και η επίβλεψη των εργαζομένων και των διαδικασιών είναι δύσκολη, ο εσωτερικός έλεγχος είναι αναγκαίος για να λαμβάνει η διοίκηση αποφάσεις βάσει αξιόπιστων πληροφοριών (Τσακλάγκανος, 2003, σελ. 48). Συμβάλει στην διασφάλιση της συμμόρφωσης των υπαλλήλων με την πολιτική της διοίκησης και στη λογοδοσία τους σε περίπτωση που δεν τηρείται (Meigs *et al*, 1984, σελ. 190).

Με τον εσωτερικό έλεγχο επιδιώκονται να διαμορφωθούν η οργανωσιακή δομή της οικονομικής μονάδας με αποδοτικότερο τρόπο, η κατάλληλη κατανομή αρμοδιοτήτων και ευθυνών, να διασφαλιστεί η ακρίβεια και αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων, να προστατευτούν τα περιουσιακά στοιχεία, οι εργαζόμενοι να λειτουργούν βάσει αρχών και κανόνων και όλα τα ανωτέρω να οδηγούν στην αποτελεσματική λειτουργία του οργανισμού **(Νεγκάκης και Ταχυνάκης, 2013, σελ. 101).**

2.4 Διεθνή Πρότυπα Επαγγελματικής Εφαρμογής Εσωτερικού Ελέγχου

Προκειμένου ο εσωτερικός έλεγχος να λειτουργήσει αποτελεσματικά, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα πρέπει ο εσωτερικός ελεγκτής να κατέχει δύο βασικά χαρακτηριστικά τα οποία είναι η ανεξαρτησία και η αντικειμενικότητα, προκειμένου η εκτέλεση και τα αποτελέσματα του ελεγκτικού έργου να είναι αξιόπιστα και τεκμηριωμένα.

Τα δύο βασικά εργαλεία που έχουν οι εσωτερικοί ελεγκτές είναι αυτά των διεθνών προτύπων και του κώδικα δεοντολογίας του Διεθνούς Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών. Όλοι οι εσωτερικοί ελεγκτές οφείλουν να συμμορφώνονται με τα διεθνή πρότυπα σχετικά με την ατομική τους αντικειμενικότητα, την επάρκεια γνώσεων, τη δέουσα επαγγελματική επιμέλεια και την εκτέλεση των επαγγελματικών τους καθηκόντων **(The Institute of Internal Auditors, σελ. 14).**

Με την υιοθέτηση των διεθνών προτύπων εσωτερικού ελέγχου και την λειτουργία εσωτερικών ελέγχων εντός των δημοσίων υπηρεσιών, επιδιώκεται ο εκσυγχρονισμός και η αναμόρφωση του δημοσίου, διασφαλίζοντας την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα της κρατικής μηχανής **(Παπαδοπούλου, 2015, σελ. 10).**

Τα πρότυπα διαχωρίζονται σε *πρότυπα χαρακτηριστικών*, τα οποία ασχολούνται με τα χαρακτηριστικά των οργανισμών και των ατόμων που εφαρμόζουν τον εσωτερικό έλεγχο, *πρότυπα διεξαγωγής* τα οποία περιγράφουν τη φύση των υπηρεσιών και *πρότυπα εφαρμογής* τα οποία παρέχουν την καθοδήγηση που εφαρμόζεται σε εξειδικευμένα έργα εσωτερικού ελέγχου **(Κάντζος και Χονδράκη, 2006, σελ. 134-135; Παπαστάθης, 2014, σελ. 102).**

2.5 Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου

Τα Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου (Σ.Ε.Ε.) είναι σύνολα οργανωμένων διαδικασιών, μέτρων ελέγχου και δικλίδων ασφαλείας που τίθενται και εφαρμόζονται από την διοίκηση βάσει των αναγκών της, διαφέρουν ανάλογα με την συγκρότηση του κάθε οργανισμού και έχουν ως πρωταρχικό σκοπό την επίτευξη των αντικειμενικών στόχων (Παπαστάθης, 2014, σελ. 120; Αισιόπουλος, 1980, σελ. 15). Μέσα από το Σ.Ε.Ε. δίνεται η δυνατότητα στη διοίκηση να λαμβάνει με πιο αποδοτικό τρόπο τη κατάλληλη γνώση των κινδύνων που ενδεχομένως να εμφανιστούν, είτε αφορούν τη λειτουργία του οργανισμού, είτε την οικονομική διαχείριση (Ramamoorti, 2003).

Το Σ.Ε.Ε. σχεδιάζεται προκειμένου να εξασφαλιστούν οι εξής στόχοι:

- Να τηρούνται οι νόμοι και οι κανονισμοί.
- Να είναι ευέλικτο και να προσαρμόζεται στις εκάστοτε συνθήκες και ανάγκες.
- Να εφαρμόζονται οι οδηγίες, κατευθυντήριες γραμμές, κανόνες δεοντολογίας και το θεσμικό πλαίσιο.
- Να κατανέμει με άριστο τρόπο τις αρμοδιότητες και τις ευθύνες.
- Να εντοπίζονται και να αντιμετωπίζονται οι κίνδυνοι που προκύπτουν από τις λειτουργίες του οργανισμού.
- Να προλαμβάνονται και να αποφεύγονται λανθασμένες ενέργειες και ατασθαλίες.
- Να λειτουργούν σωστά οι εσωτερικές διαδικασίες του οργανισμού.
- Να είναι ακριβείς και αξιόπιστες οι οικονομικές καταστάσεις.
- Να αποτελεί εργαλείο της διοίκησης το οποίο θα συμβάλει στην εκπλήρωση των στρατηγικών στόχων της με το πιο αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο (Φάκος, 2013, σελ. 21; Παπαστάθης, 2014, σελ. 126-127; Πράξη Διοικητή ΤτΕ, 2577/2006, σελ. 3).

2.6 Αξιολόγηση Αποτελεσματικότητας Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου

Προκειμένου να διαπιστωθεί εάν ο εσωτερικός έλεγχος επιτυγχάνει αποτελεσματικά τους στόχους του και βρίσκεται σε αρμονική σχέση με τη στρατηγική του οργανισμού, πρέπει οι εσωτερικοί ελεγκτές με την ολοκλήρωση της αξιολόγησης και την υποβολή της έκθεσης προς τη διοίκηση, να ελέγχουν εάν διαπιστώνονται αδυναμίες και ελλείψεις των μηχανισμών ελέγχου και να υποβάλλουν προτάσεις για βελτίωση των διαδικασιών σχεδιασμού και εφαρμογής του εσωτερικού ελέγχου **(Κάντζος και Χονδράκη, 2006, σελ. 138-141)**.

Ο αποτελεσματικός εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην παροχή αποδοτικότερων υπηρεσιών και στη διαχείριση των κινδύνων και των διαδικασιών εταιρικής διακυβέρνησης. Η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου, σύμφωνα με το πλαίσιο COSO, κρίνεται στο κατά πόσο η διοίκηση έχει την διαβεβαίωση ότι επιτυγχάνονται οι λειτουργικοί στόχοι του οργανισμού και ότι οι οικονομικές καταστάσεις είναι αξιόπιστες σύμφωνα με τη νομοθεσία **(Τσιάρα, 2013, σελ. 20)**.

Παράγοντες που συμβάλουν στην αποτελεσματικότητα των Σ.Ε.Ε. είναι οι εξής:

- Εάν το προσωπικό κατέχει την απαραίτητη επαγγελματική επάρκεια και εκπαίδευση.
 - Εάν ο οργανισμός λειτουργεί εντός ενός πλαισίου με οργανωτική δομή και προσδιορισμένους τους τομείς ευθύνης.
 - Εάν υφίσταται το κατάλληλο λογιστικό σύστημα.
 - Εάν υφίσταται υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου που διενεργεί τους ελέγχους.
- (Καζαντζής, 2006, σελ. 259-263)**.

Σύμφωνα με την μεθοδολογία **COSO (1992)**, το Σ.Ε.Ε. αποτελείται από πέντε συστατικά στοιχεία τα οποία αλληλοεξαρτώνται, αλληλεπιδρούν και συνθέτουν τις πολιτικές και τις διαδικασίες του οργανισμού. Το εν λόγω μοντέλο αποτελεί εργαλείο για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των Σ.Ε.Ε. και συμβάλει στην αποδοτικότερη λειτουργία τους. Κάθε ένα από τα συστατικά του Σ.Ε.Ε. περιλαμβάνει τα εξής:

1) Περιβάλλον Ελέγχου - (Control Environment)

- Αντικατοπτρίζει τη στάση και τις ενέργειες της διοίκησης αναφορικά με τη σημαντικότητα του ελέγχου.
- Καθορίζει την απαραίτητη κουλτούρα ελέγχου από την οποία επηρεάζεται η συνείδηση των ατόμων που διενεργούν τον έλεγχο.
- Αποτελεί τη βάση για όλες τις συνιστώσες του Σ.Ε.Ε. και την αποτελεσματική λειτουργία του.
- Συστατικά του αποτελούν η ύπαρξη ξεκάθαρων ορίων ευθύνης και δικαιοδοσίας, η εμπέδωση της ακεραιότητας, κανόνων συμπεριφοράς, των ηθικών αξιών και της ικανότητας ως βασικά κριτήρια στην ανέλιξη του προσωπικού.

2) Αξιολόγηση Κινδύνων – (Risk Assessment)

- Εντοπισμός και ανάλυση των σχετικών κινδύνων με την υλοποίηση των επιχειρησιακών στόχων του οργανισμού.
- Διεξαγωγή μελετών των κινδύνων με στόχο την ενίσχυση της οικονομικής δύναμης του οργανισμού, λαμβάνοντας υπόψη τους επιχειρηματικούς στόχους, σχέδια, προϋπολογισμό και στρατηγική της διοίκησης.

3) Σημεία Ελέγχου /Διαδικασίες - (Control Activities)

- Πολιτικές, μηχανισμοί και διαδικασίες που εξασφαλίζουν ότι ακολουθούνται οι κατευθύνσεις της διοίκησης.
- Σημεία ελέγχου που περιλαμβάνουν εγκρίσεις, εξουσιοδοτήσεις, επαληθεύσεις και διαχωρισμό αρμοδιοτήτων.
- Αναπόσπαστο τμήμα του προγραμματισμού και της επίτευξης των αποτελεσμάτων του οργανισμού.

4) Πληροφόρηση και Επικοινωνία - (Information and Communication)

- Διαδικασίες που υποστηρίζουν την αναγνώριση και ανταλλαγή των πληροφοριών.

- Πρόσβαση των διαφόρων βαθμίδων διοίκησης στην απαραίτητη εσωτερική και εξωτερική πληροφόρηση.
- Πληροφόρηση με τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται η αποτελεσματική και αποδοτική λειτουργία των σημείων ελέγχου.
- Φιλτράρισμα των εισερχόμενων πληροφοριών και χρησιμοποίηση μόνο των αξιόπιστων για τη λήψη αποφάσεων.

5) Παρακολούθηση - (Monitoring)

- Συνεχής αξιολόγηση της επάρκειας και των επιδόσεων του Σ.Ε.Ε.
- Συνδυασμός διαρκών και περιοδικών αξιολογήσεων.
- Διοικητική παρακολούθηση.
- Αναφορές ελέγχων.

(Κουτούπης, 2009, σελ. 226-227; Δρογαλάς, 2010, σελ. 69-73).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο – ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΤΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

3.1 Εισαγωγικές Επισημάνσεις

Στη διεθνή βιβλιογραφία συναντάται ένας μεγάλος αριθμός ερευνών που επικεντρώνονται στην ανάλυση της σημασίας και της κατανόησης του ρόλου του εσωτερικού ελέγχου στο δημόσιο τομέα. Επίσης, έχουν διεξαχθεί αρκετές έρευνες με αντικείμενο την εφαρμογή και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου στη τοπική αυτοδιοίκηση. Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται ορισμένες από τις σημαντικότερες διεθνείς μελέτες που έχουν διενεργηθεί.

3.2 Επισκόπηση Διεθνών Ερευνών

3.2.1 Έρευνες για το Δημόσιο Τομέα

Μία από τις πρώτες προσεγγίσεις στο θέμα του εσωτερικού ελέγχου στο δημόσιο τομέα πραγματοποιήθηκε από τον **Jackson (1996)**, ο οποίος ασχολήθηκε με τις πρακτικές του εσωτερικού ελέγχου σε 25 ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης στη Μ. Βρετανία. Αναφέρει ότι ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στη διατήρηση της ποιότητας και οι διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου παίζουν σημαντικό ρόλο στην αυτοαξιολόγηση και αυτοβελτίωση των ιδρυμάτων.

Το επόμενο έτος ο **Hopkins (1997)** ερεύνησε τις διαφορές στην αντίληψη της ποιότητας του εσωτερικού ελέγχου μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών εσωτερικού ελέγχου και των πελατών. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε στο δημόσιο τομέα της Μ. Βρετανίας από τη σχολή διοίκησης του Λίβερπουλ και βασικό συμπέρασμά της είναι πως ελεγχόμενοι και ελεγκτές έχουν διαφορετική αντίληψη για την ποιότητα των

υπηρεσιών του εσωτερικού ελέγχου όσον αφορά σε θέματα ανεξαρτησίας και ακεραιότητας.

Σε μεταγενέστερη μελέτη των **Selim και Yiannakas (2000)** εξετάστηκε η συχνότητα εμφάνισης της εξωτερικής ανάθεσης (outsourcing) της λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα του Ηνωμένου Βασιλείου. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι η πλειονότητα των οργανισμών ενώ έχουν σαφή τάση προς την εξωτερική ανάθεση διαφόρων δραστηριοτήτων και υπηρεσιών, δεν προτιμούν αυτή την επιλογή για τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου διότι υπάρχει μεγάλος βαθμός επιφυλακτικότητας όταν πρόκειται για την ανάθεση σε τρίτους.

Στο ίδιο ερευνητικό αντικείμενο κινήθηκε και η έρευνα της **Goodwin (2004)**, η οποία ερεύνησε τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ του εσωτερικού ελέγχου του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. Εξέτασε τις ομοιότητες και διαφορές που αφορούν την οργανωτική κατάσταση, την εξωτερική ανάθεση, καθώς και τις δραστηριότητες του εσωτερικού ελέγχου μεταξύ οργανισμών δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στις χώρες της Αυστραλίας και της Νέας Ζηλανδίας. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι υπάρχουν διαφορές στη θέση του εσωτερικού λογιστικού ελέγχου μεταξύ των δύο τομέων και στο δημόσιο τομέα υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα να δοθεί με εξωτερική ανάθεση η εργασία του εσωτερικού ελέγχου. Τέλος, στο δημόσιο είναι λιγότερο πεπεισμένοι ότι η εξωτερική ανάθεση οδηγεί και σε μείωση των ελεγκτικών δαπανών.

Τον επόμενο χρόνο παρουσιάστηκε και η έρευνα του **Nashwa (2005)**, ο οποίος ασχολήθηκε με την ανάδειξη της σπουδαιότητας του εσωτερικού ελέγχου στο δημόσιο. Βασικό συμπέρασμα της έρευνας είναι ότι ο εσωτερικός έλεγχος στο δημόσιο έχει και μία κοινωνική σκοπιά, η οποία έγκειται στη σωστή πληροφόρηση της διοίκησης για λήψη διοικητικών μέτρων. Συμβάλλει στο να προλαμβάνει έγκαιρα τυχόν ατασθαλίες και να επισημαίνει διοικητικές αδυναμίες. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει έλεγχος στον ιδιωτικό τομέα, οι διάφοροι πιστωτικοί οργανισμοί, προμηθευτές και οι μέτοχοι θα χάσουν τις απαιτήσεις τους, ενώ στους δημόσιους φορείς θα υπάρχει απώλεια εσόδων, αλλά και κοινωνικός αρνητικός αντίκτυπος. Επίσης μία επιτροπή εσωτερικού ελέγχου σε ένα δημόσιο οργανισμό θα πρέπει να διακατέχεται από ανεξαρτησία, επικοινωνία με την διοίκηση και λογοδοσία προκειμένου να εκπληρώσει τα καθήκοντά της.

Συναφής με προηγούμενες μελέτες ήταν και αυτή που δημοσιεύθηκε από τους **Zakaria et al (2006)** που πραγματοποιήθηκε στη Μαλαισία σχετικά με τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, δημόσια (17) και ιδιωτικά (49). Το βασικό συμπέρασμα της έρευνας ήταν ότι ο εσωτερικός έλεγχος μπορεί να βοηθήσει τις διοικήσεις των πανεπιστημίων στον αποδοτικότερο έλεγχο των πόρων. Επίσης, η έρευνα έδειξε ότι ένας σημαντικός αριθμός των ιδιωτικών ιδρυμάτων δεν έχουν λειτουργία εσωτερικού ελέγχου και ότι οι διοικήσεις των δημόσιων και ιδιωτικών ιδρυμάτων δεν παρουσιάζουν διαφορές σχετικά με τον ρόλο του εσωτερικού ελέγχου.

Σε παρόμοιο ερευνητικό αντικείμενο κινήθηκε και η έρευνα των **Mihret και Yismaw (2007)**, οι οποίοι μελέτησαν τους παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών του εσωτερικού ελέγχου. Η έρευνα βασίστηκε σε μια μελέτη περίπτωσης ενός μεγάλου ανώτερου δημόσιου εκπαιδευτικού ιδρύματος στην Αιθιοπία. Το βασικό συμπέρασμα είναι ότι η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου επηρεάζεται από την ποιότητά του και την υποστήριξη της διοίκησης, ενώ η οργανωτική του θέση και τα ελεγκτικά χαρακτηριστικά δεν έχουν σημαντική επίδραση.

Σε πρόσφατη έρευνα ο **Khoury (2011)**, θέλοντας να αναδείξει την σημασία του εσωτερικού ελέγχου, αναφέρει ότι ενώ παλαιότερα ο εσωτερικός έλεγχος στο δημόσιο τομέα χρησίμευσε ως μία απλή διοικητική διαδικασία που ασχολούνταν κυρίως με τον έλεγχο της ακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων, στο σύγχρονο περιβάλλον οι κυβερνήσεις πρέπει να λογοδοτούν για τη χρήση του δημοσίου χρήματος και για την αποτελεσματικότητα στην παροχή υπηρεσιών.

Το ίδιο έτος δημοσιεύθηκε και η έρευνα των **Unegbu και Kida (2011)**, οι οποίοι επικεντρώθηκαν στη χρησιμότητα του ελέγχου για τη βελτίωση της διαχείρισης του δημόσιου τομέα. Στην έρευνα μετείχε το Υπουργείο Οικονομικών μίας πολιτείας της Νιγηρίας. Διαπιστώθηκε ότι ο εσωτερικός έλεγχος μπορεί να ελέγξει αποτελεσματικά την απάτη και τις δόλιες δραστηριότητες στο δημόσιο. Συστήνεται στη κυβέρνηση να διατηρεί ένα περιβάλλον μέσα στο οποίο οι εσωτερικοί ελεγκτές να μπορούν να έχουν επαρκή ελευθερία για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων τους. Επίσης οι ερευνητές αναφέρουν πως ο εσωτερικός έλεγχος δεν εφαρμόζεται αποτελεσματικά σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης στη Νιγηρία, παρόλο που μπορεί

να αποτελέσει ένα εξαιρετικό εργαλείο εντοπισμού και πρόληψης περιπτώσεων διαφθοράς.

Ακόμα πιο πρόσφατα ο **Κουτούπης (2012)** σε άρθρο σχετικά με την εφαρμογή του εσωτερικού ελέγχου σε υπηρεσίες του δημοσίου, αναφέρει πως για κάποιους φορείς πέρα της κεντρικής κυβέρνησης, όπως οι δήμοι και τα πανεπιστήμια, ενώ έχει καθιερωθεί η τυπική σύσταση του εσωτερικού ελέγχου, ουσιαστικά αποτελεί άγνωστη λέξη και δεν συντελεί στο περιορισμό της διενέργειας παραπτώματων που θα μπορούσαν να είχαν προληφθεί, ή να είχαν κατασταλεί έγκαιρα.

3.2.2 Έρευνες για τη Τοπική Αυτοδιοίκηση

Μία από τις έρευνες σχετικά με την εφαρμογή του εσωτερικού ελέγχου στους Ο.Τ.Α. είναι αυτή της **Davies (2001)**, η οποία διερεύνησε τις διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου στους Ο.Τ.Α. στην Ουαλία και διαπίστωσε πως εφαρμόζεται ως μία διαδικασία ρουτίνας και επομένως επιδέχεται σημαντικών βελτιώσεων. Επίσης, διαπιστώθηκε πως ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί μία σημαντική λειτουργία στην τοπική αυτοδιοίκηση οδηγώντας σε αποτελεσματική επικοινωνία όλων των επιπέδων διοίκησης και την ορθολογική αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων. Τέλος, αναφέρεται πως ορισμένοι παράγοντες όπως η νομοθεσία και η τεχνολογία έχουν παίξει σημαντικό ρόλο σε αλλαγές που έχουν πραγματοποιηθεί στους Ο.Τ.Α. και έχουν επηρεάσει την ανάπτυξη του εσωτερικού ελέγχου.

Επιπλέον, οι **Baltaci και Yilmaz (2006)** εξετάζουν το ρόλο του εσωτερικού ελέγχου σε τοπικό επίπεδο σε συγκεκριμένες χώρες, αποδεικνύοντας σημαντικές διαφορές αναλόγως τη χώρα μελέτης που οφείλονται κυρίως στο εκάστοτε νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο. Εντούτοις, οι ερευνητές καταλήγουν στο συμπέρασμα πως ο εσωτερικός έλεγχος οδηγεί στην επιτυχία της δημοσιονομικής μεταρρύθμισης και στην αποδοτικότερη διαχείριση των πόρων.

Συναφής μελέτη ήταν και αυτή των **Jorge και Costa (2009)** οι οποίοι μελέτησαν την εφαρμογή των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου σε 84 δήμους της Πορτογαλίας. Βασικό συμπέρασμα της έρευνας ήταν πως επιδέχονται βελτιώσεων δεδομένου ότι χαρακτηρίζονται από μια σειρά προβλημάτων όπως η έλλειψη προσωπικού και η μη

εφαρμογή των διεθνών προτύπων. Επίσης διαπιστώθηκε πως ο εσωτερικός έλεγχος που εφαρμόζεται καλύπτει κυρίως τον έλεγχο των οικονομικών στοιχείων.

Σε πρόσφατη έρευνα που διεξήχθη για την εφαρμογή του εσωτερικού ελέγχου στη τοπική αυτοδιοίκηση της Ελλάδας, ο **Φουστανάκης (2011)** διαπίστωσε πως οι Ο.Τ.Α. δεν διαθέτουν αυτοτελή υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου ή ακόμα και αν την έχουν προβλέπει στο οργανόγραμμά τους, αυτή ουσιαστικά δεν λειτουργεί αφού δεν διαθέτει καθόλου προσωπικό, ή το προσωπικό που διαθέτει δεν είναι το κατάλληλο.

Στο παράρτημα της εργασίας (**Παράρτημα VI, σελ. 108**) απεικονίζεται συνοπτικός πίνακας με τις ανωτέρω έρευνες, όπου αναφέρεται το όνομα του/των συγγραφέα/ων, ποια χρονολογία πραγματοποιήθηκε, σε ποιο ερευνητικό πεδίο και τα βασικά συμπεράσματα αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο - ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. Α΄ ΒΑΘΜΟΥ

4.1 Γενικές Επισημάνσεις

Σε ένα ρευστό οικονομικό περιβάλλον με μεγάλες διοικητικές αλλαγές, αλλά και με έντονη την απαίτηση των πολιτών για διαφάνεια, οδηγούν τις διοικήσεις των Ο.Τ.Α. να χρησιμοποιούν νέα μοντέλα διοίκησης και ελέγχους επί των λειτουργιών τους. Ένας εσωτερικός έλεγχος που θα λειτουργεί σε ένα δήμο θα αναβαθμίσει την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, θα βελτιώσει την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων και θα μειώσει την κατασπατάληση των δημοσίων πόρων.

Ο ρόλος του εσωτερικού ελέγχου στους Ο.Τ.Α δεν αφορά αποκλειστικά τον έλεγχο νομιμότητας των λειτουργιών, ή το επίπεδο συμμόρφωσης με το νομοθετικό πλαίσιο, αλλά ενσωματώνει σύγχρονες πρακτικές διαχείρισης κινδύνων και αξιολόγησης της οργανωσιακής απόδοσης, λειτουργώντας βάσει των διεθνών προτύπων και του κανονιστικού πλαισίου (Βασιλάκου, 2014, σελ. 52-54).

4.2 Φαινόμενα Κακοδιαχείρισης και Διαφθοράς στη Τοπική Αυτοδιοίκηση

Ορισμένα από τα αίτια της οικονομικής κρίσης που πλήττουν την Ελλάδα, όπως τα υψηλά δημοσιονομικά ελλείμματα και το δημόσιο χρέος, καθιστούν αναγκαίο τον εξορθολογισμό του δημοσίου. Το στοίχημα των διαρθρωτικών αλλαγών πρέπει να επεκταθεί από την κεντρική διοίκηση προς τη τοπική αυτοδιοίκηση. Όσον αφορά το τομέα των προμηθειών των Ο.Τ.Α., οι ενέργειες που οφείλει να προχωρήσει η τοπική αυτοδιοίκηση είναι η συμπίεση των δαπανών τους μέσω πολιτικών εξυγίανσης και η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών με διαδικασίες πλήρους διαφάνειας (Μανιατάκης, 2013, σελ. 3-6).

Σύμφωνα με την έκθεση του Γ.Ε.Δ.Δ., ο δημόσιος τομέας πάσχει λόγω της κακοδιοίκησης και της διαφθοράς, γεγονός που επιφέρει πολύ σοβαρές επιπτώσεις στη λειτουργία του κράτους και του ιδιωτικού τομέα. Για την καταπολέμησή τους απαιτείται η λειτουργία των κατάλληλων ελεγκτικών μηχανισμών, όπως ο εσωτερικός έλεγχος (Γ.Ε.Δ.Δ., 2015, σελ. 6). Όπως προκύπτει από τις αναφορές που υποβάλλονται στο Συνήγορο του Πολίτη, ορισμένες από τις περιπτώσεις κακοδιοίκησης στους Ο.Τ.Α. αφορούν την εκτέλεση προμηθειών χωρίς τις απαραίτητες πιστώσεις, και την υπογραφή δημοσίων συμβάσεων με παραβίαση των συμβατικών υποχρεώσεων (Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 2006, σελ. 18).

Η αποτελεσματική αντιμετώπιση φαινομένων διαφθοράς και κακοδιοίκησης μέσω των Σ.Ε.Ε., δύναται να προσφέρει στη τοπική αυτοδιοίκηση οικονομική ενδυνάμωση και τόνωση της δημόσιας εμπιστοσύνης. Προκειμένου να παρέχει το κεντρικό κράτος οικονομικούς πόρους στους Ο.Τ.Α. πρέπει να εξασφαλισθεί μεταξύ άλλων και η επάρκεια των Σ.Ε.Ε. τους (Κουτούπης, 2009, σελ. 309-312).

Μία κυβερνητική προσπάθεια που στοχεύει στη προώθηση της ορθής διοίκησης και της διαφάνειας απεικονίστηκε στη διοικητική μεταρρύθμιση του ΥΠ.ΕΣ. με το Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης), όπου μεταξύ άλλων, είχε ως στόχο και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των Ο.Τ.Α. με τον έλεγχο σε όλα τα επίπεδα. (http://www.ypes.gr/el/Regions/programma/Dihmerida_epimorf_nevn_autod_arxvni).

4.3 Πρόγραμμα Καλλικράτης

Στη σημερινή παγκοσμιοποιημένη οικονομία οι Ο.Τ.Α. οφείλουν να επιτύχουν τους στόχους τους μέσα από μία αποδοτικότερη, αποτελεσματικότερη και διαφανή χρήση των πόρων τους. Καλούνται να οργανώσουν αποτελεσματικούς εσωτερικούς μηχανισμούς λειτουργίας και διαφανείς διαδικασίες.

Διάφορες όμως δημοσιεύσεις διεθνών οργανισμών αναφέρουν ότι οι αλλαγές που πραγματοποιούνται στο τρόπο διακυβέρνησης και την αύξηση των αρμοδιοτήτων σε τοπικό επίπεδο, ενέχουν τον κίνδυνο για εμφάνιση περιπτώσεων διαφθοράς διότι απομακρύνουν τη τοπική αυτοδιοίκηση από το κεντρικό έλεγχο. Θα πρέπει επομένως

οι υπάρχοντες μηχανισμοί έλεγχου των Ο.Τ.Α. να μπορούν να ανταποκριθούν στα νέα δεδομένα και να οδηγούν σε μία διαφανή διαχείριση **(Κουτούπης, 2015, σελ. 47-48)**.

Η θεσμοθέτηση με το πρόγραμμα «Καλλικράτης» του ελεγκτή νομιμότητας και των αυτοτελών υπηρεσιών εποπτείας των Ο.Τ.Α., διαμορφώνει το πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου των Ο.Τ.Α., με στόχο την εποπτεία και τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των δήμων **(Βασιλάκου, 2014, σελ. 37-38)**.

4.4 Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου στους Ο.Τ.Α.

Η τοπική αυτοδιοίκηση πρέπει να θέσει η ίδια πρότυπα ποιότητας και κυρίως να εφαρμόσει διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου με τις οποίες θα διαμορφώσει ένα περιβάλλον στο οποίο θα λειτουργούν οι αρχές της νομιμότητας, διαφάνειας και λογοδοσίας. Ο αποτελεσματικός εσωτερικός έλεγχος είναι ένα καθοριστικό εργαλείο για την κατοχύρωση της τοπικής αυτονομίας και την οριοθέτηση της εποπτείας των οργάνων του κράτους **(Κατσούλης Δ., 2016)**. Με την λειτουργία Σ.Ε.Ε. στη τοπική αυτοδιοίκηση προστατεύονται τα συμφέροντα των Ο.Τ.Α., καθώς και των υπόλοιπων ενδιαφερόμενων όπως οι δημότες και οι προμηθευτές **(Κουτούπης, 2015, σελ. 62)**.

Τα οφέλη που αναμένονται από τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου εξαρτώνται από παράγοντες, όπως αν υφίσταται υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου, ποιά είναι η οργάνωση της υπηρεσίας, ποιούς στόχους έχει θέσει, ποιές οι αρμοδιότητες και ο επαγγελματισμός των υπαλλήλων **(Jorge and Costa, 2009, pp. 307-314)**.

Πρέπει να σημειωθεί σε αυτό το σημείο πως κατόπιν της έρευνας της **Στιβακτάκη (2012)** με θέμα τον τρόπο που μπορεί να συμβάλει ο εσωτερικός έλεγχος στη βελτίωση του δημοσίου και ειδικότερα στη τοπική αυτοδιοίκηση Α΄ βαθμού, διαπιστώθηκε πως η αυτοδιοίκηση στερείται οργανωμένου Σ.Ε.Ε. και υπηρεσίας ικανής να αξιολογήσει την επάρκεια, αποτελεσματικότητα και την απόδοσή του, ή δεν υφίσταται σε ικανοποιητικά επίπεδα και δεν χαρακτηρίζεται αποτελεσματικό γιατί δεν έχει καταφέρει να ανταποκριθεί στις ανάγκες της σημερινής κοινωνίας.

Ακόμη, η συγγραφέας σημειώνει πως όσον αφορά τις διαδικασίες των δημοσίων συμβάσεων, ο εσωτερικός έλεγχος στους Ο.Τ.Α. μπορεί να προσδώσει πολλαπλά οφέλη μέσω της εξάλειψης ή τουλάχιστον του ελέγχου της σχέσης που διέπεται ανάμεσα στους δημοσίους λειτουργούς και στους προμηθευτές **(Στιβακτάκη, 2012, σελ. 91-94)**.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο - ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ Ο.Τ.Α. Α΄ ΒΑΘΜΟΥ¹

5.1 Εισαγωγικές Επισημάνσεις

Κατόπιν της διοικητικής αναδιάρθρωσης με το «σχέδιο Καλλικράτης», με την ενίσχυση των αρμοδιοτήτων των Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού, πολλές από τις διαδικασίες τους οφείλουν να εκσυγχρονιστούν, προκειμένου να ανταποκριθούν αποτελεσματικότερα στις ανάγκες των δημοτών και να αντιμετωπίσουν φαινόμενα κακοδιαχείρισης.

Ένας σημαντικός τομέας των Ο.Τ.Α. στον οποίο πρέπει να πραγματοποιούνται με αποτελεσματικό τρόπο οι λειτουργίες του, αποτελεί η διενέργεια των προμηθειών. Βασικό στοιχείο στην επιτυχία ορθής υλοποίησής τους αποτελεί και το νομοθετικό πλαίσιο βάσει του οποίου πραγματοποιούνται *(οι κυριότεροι νόμοι, Π.Δ., Κ.Υ.Α. και εγκύκλιοι περιλαμβάνονται στο παράρτημα)*.

Θα πρέπει να σημειωθεί πως ο κανονισμός για τις προμήθειες (Ε.Κ.Π.Ο.Τ.Α.), ο οποίος ψηφίστηκε το 1993, εκ των πραγμάτων θεωρείται αναχρονιστικός και παρωχημένος, διότι τα δεδομένα από εκείνη την εποχή έχουν αλλάξει και οι εξελίξεις στον οικονομικό προγραμματισμό των Ο.Τ.Α. έχουν ριζικά μετασχηματισθεί. Επίσης η ελληνική νομοθεσία πρέπει να προσαρμόζεται και να εναρμονίζεται πλήρως με οδηγίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Η ανάγκη εκσυγχρονισμού του αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση ώστε οι δήμοι να λειτουργούν σε ένα νέο πλαίσιο το οποίο θα έχει ως κύρια χαρακτηριστικά την αποτελεσματικότητα και τη διαφάνεια **(Βασάλας, 2010, σελ. 54)**.

¹ Σημειώνεται πως κατά τη διάρκεια συγγραφής της εργασίας ψηφίστηκε ο Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/Α΄/08-08-2016) «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», ο οποίος τροποποιεί τις μέχρι τώρα υπάρχουσες διατάξεις νόμων για τις προμήθειες των δήμων. Για τον σχετικό νόμο δεν έχουν δημοσιευθεί έως την 24-08-2016 οι σχετικές εγκύκλιοι και Προεδρικά Διατάγματα που εξειδικεύουν τη νέα διαδικασία των προμηθειών.

5.2 Τρόποι Ανάθεσης Προμηθειών Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού

5.2.1 Απευθείας Ανάθεση / Ανάθεση με Διαπραγμάτευση

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 2286/95 και τα άρθρα 2 και 3 του Ε.Κ.Π.Ο.Τ.Α., η ανάθεση με διαπραγμάτευση από το Δημοτικό Συμβούλιο είναι η διαδικασία εκείνη στα πλαίσια της οποίας η αναθέτουσα αρχή προσφεύγει στους προμηθευτές της επιλογής της και διαπραγματεύεται τους όρους της σύμβασης με έναν ή περισσότερους από αυτούς.

http://dimosnet.gr/index.php?MODULE=bce/application/pages&Branch=N_N000000002_N0000023678_N0000000389_N0000014122_S0000106354#6.

Αναφορά πρέπει να γίνει και στη διαπραγμάτευση όπως προβλέπεται από τα άρθρα 24 & 25 του Π.Δ. 60/07, εφόσον υφίστανται δύο κατηγορίες διαγωνισμών, η διαπραγμάτευση με δημοσίευση της προκήρυξης του διαγωνισμού και η διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση (**Βασσάλας, 2010, σελ. 45**).

Σύμφωνα με το άρθρο 23 του Ε.Κ.Π.Ο.Τ.Α. σε περίπτωση που η απευθείας ανάθεση αφορά προμήθεια η οποία δεν υπερβαίνει κατά είδος, σε ετήσια βάση, το ποσό των 15.000,00 € όπως ορίστηκε με τη Κ.Υ.Α. αριθ. 27319/2002, απόφαση για την ανάθεση λαμβάνει ο δήμαρχος μετά από προηγούμενη γνώμη του αρμοδίου για την αξιολόγηση οργάνου.

http://dimosnet.gr/index.php?MODULE=bce/application/pages&Branch=N_N000000002_N0000023678_N0000000389_N0000014122_S0000106353.

Σε περίπτωση που συντρέχει εξαιρετικά επείγουσα περίπτωση δύναται η Οικονομική Επιτροπή του δήμου να αποφασίζει για την ανάθεση (**Βασσάλας, 2010, σελ. 34**).

5.2.2 Πρόχειρος Διαγωνισμός

Σύμφωνα με το άρθρο 23 του Ε.Κ.Π.Ο.Τ.Α., πρόχειρος είναι ο διαγωνισμός που διενεργείται με συνοπτικές διαδικασίες κατά τις οποίες δεν ισχύουν αναγκαστικά οι όροι του ανοικτού ή του κλειστού διαγωνισμού. Το όριο της ετήσιας κατ' είδος συνολικής δαπάνης μέχρι το οποίο επιτρέπεται η διενέργεια πρόχειρου διαγωνισμού

ορίζεται μέχρι το ποσό των 60.000,00€ χωρίς το Φ.Π.Α. Ο διαγωνισμός διενεργείται με συνοπτική διαδικασία, φανερός ή με σφραγισμένες προσφορές, ενώπιον τριμελούς επιτροπής υπαλλήλων αφού προηγηθεί δημοσίευση της περίληψης της διακηρύξεως σε μία ημερήσια τοπική εφημερίδα πέντε τουλάχιστον ημέρες πριν από την διενέργεια του **(Βασσάλας, 2010, σελ. 31-32)**.

Σύμφωνα με τη νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου οι όροι διενέργειας του πρόχειρου διαγωνισμού και η απόφαση κατακύρωσης της προμήθειας αποφασίζεται από την Οικονομική Επιτροπή του δήμου **(Πρακτικός Οδηγός Ελεγκτικού Συνεδρίου, σελ. 95)**.

5.2.3 Ανοικτός / Ηλεκτρονικός Διαγωνισμός

Ανοικτός είναι ο διαγωνισμός στον οποίο κάθε ενδιαφερόμενος προμηθευτής μπορεί να υποβάλει προσφορά. Επιβάλλεται για την εκτέλεση των προμηθειών που δεν προβλέπεται κάποιος από τους άλλους τρόπους ανάθεσης. Εξασφαλίζει τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή των υποψηφίων προμηθευτών, διότι προϋποθέτει ευρεία δημοσίευση της διακήρυξης σε εφημερίδες **(Μιχαλοπούλου, 2012, σ. 45)**.

Όσον αφορά τις προμήθειες που πραγματοποιούνται με ανοικτό διαγωνισμό και η αξία τους είναι μεγαλύτερη από 60.000,00€ χωρίς Φ.Π.Α., υλοποιούνται με ηλεκτρονικό τρόπο κατ' επιταγή του Ευρωπαϊκού σχεδιασμού για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση. Στην Ελλάδα η δυνατότητα χρήσης των ηλεκτρονικών μέσων κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων προβλέφθηκε αρχικά στο Π.Δ. 60/2007, με το οποίο ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία η κοινοτική οδηγία 18/2004 Ε.Κ. Ακολούθησαν οι Ν. 4013/2011, Ν. 4155/2013, η Υ.Α. Π1/2390 και τέλος η Κ.Υ.Α. Π1/2380 **(Κατσούλης Σ., 2014, σελ. 4-5)**.

5.2.4 Κλειστός Διαγωνισμός

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ε.Κ.Π.Ο.Τ.Α., κλειστός διαγωνισμός είναι η διαδικασία στην οποία οι προμηθευτές λαμβάνουν πρόσκληση από τον Ο.Τ.Α. που διενεργεί το διαγωνισμό προκειμένου να υποβάλουν προσφορές. Συστατικό στοιχείο του αποτελεί

ο περιορισμένος αριθμός των υποψηφίων προμηθευτών στους οποίους απευθύνει πρόσκληση η αναθέτουσα αρχή (Μιχαλοπούλου, 2012, σ. 65).

5.3 Διαδικασία Υλοποίησης Συμβάσεων

Σημαντικές διαδικασίες στην υλοποίηση και εκτέλεση των προμηθειών των Ο.Τ.Α, και τις οποίες πρέπει να εξετάζει ο εσωτερικός έλεγχος προκειμένου να λειτουργούν οι διαδικασίες των προμηθειών με ορθό και αποτελεσματικό τρόπο, είναι οι κάτωθι:

1. Να μην δημιουργούνται προβλήματα και καθυστερήσεις κατά την δημιουργία και εκτέλεση των διαγωνισμών εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής.
2. Η κατακύρωση της προμήθειας να αποφασίζεται από το αρμόδιο όργανο κατόπιν της γνώμης της αρμόδιας επιτροπής αξιολόγησης του διαγωνισμού.
3. Η παραλαβή και παράδοση της προμήθειας να εκτελείται εντός των χρονικών ορίων που ορίζονται στη σύμβαση και να ελέγχεται αν προβλέπονται και τηρούνται οι κυρώσεις σε περίπτωση αθέτησης των όρων της σύμβασης.
4. Η παραλαβή του υπό προμήθεια είδους να πραγματοποιείται από τις αρμόδιες επιτροπές και να συντάσσονται τα απαραίτητα πρωτόκολλα.
5. Η πληρωμή του προμηθευτή να πραγματοποιείται εντός των χρονικών ορίων που προβλέπονται από τη κείμενη νομοθεσία (Ν. 4152/2013) και με τα απαραίτητα δικαιολογητικά (Χρυσικού, 2008, σελ. 87-92).
6. Εάν υφίσταται εγκεκριμένη λίστα υποψηφίων προμηθευτών (σε κλειστούς διαγωνισμούς).
7. Ποια είναι η διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής των προμηθευτών.
8. Ο έλεγχος των διαδικασιών παραλαβής της προμήθειας με την ορθή συμφωνία των αγαθών που έχουν παραληφθεί με αυτά που έχουν παραγγελθεί.
9. Εάν συμφωνούν τα τιμολόγια με τα σχετικά με την αγορά παραστατικά. (Κουτούπης, 2009, σελ. 287).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο - ΜΕΛΕΤΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΟΥΣ Ο.Τ.Α. Α΄ ΒΑΘΜΟΥ

6.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό αποτυπώνεται το περιεχόμενο και η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκαν για την διενέργεια του εμπειρικού σκέλους της παρούσας εργασίας. Αρχικά παρουσιάζεται το δείγμα της έρευνας, καθώς και η δομή του ερωτηματολογίου που χρησιμοποιήθηκε για τη συλλογή πρωτογενών δεδομένων. Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση του βαθμού εφαρμογής του εσωτερικού ελέγχου επί των διαδικασιών των προμηθειών των Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού και η εξέταση της αποτελεσματικότητάς του.

Στη συνέχεια παρατίθεται η στατιστική ανάλυση που εφαρμόστηκε για την επεξεργασία των αποτελεσμάτων της έρευνας. Η στατιστική επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων που συλλέχθηκαν μέσω των ερωτηματολογίων, έγινε με τη χρήση του στατιστικού πακέτου IBM SPSS Statistics 20.

Για το σκοπό αυτό επιλέχθηκε η μέθοδος των ερωτηματολογίων, τα οποία στάλθηκαν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε όλους τους δήμους της Ελλάδος (325) και η έρευνα διεξήχθη από τις 25 Μαΐου 2016 έως και τα μέσα Ιουλίου 2016. Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου ήταν προαιρετική, και όπως ρητά σημειώνεται στο εισαγωγικό σημείωμα του ερωτηματολογίου ήταν άκρως εμπιστευτικό. Συνολικά επεστράφησαν 52 απαντήσεις (ποσοστό 16,00%), εκ των οποίων οι 27 απαντήσεις ανέφεραν και το Δήμο που αφορούσαν.

6.2 Παρουσίαση Ερωτηματολογίου Έρευνας

Για το ερωτηματολόγιο χρησιμοποιήθηκαν ερωτήσεις κλειστού τύπου, δηλαδή ερωτήσεις με προκαθορισμένες απαντήσεις και ερωτήσεις στις οποίες χρησιμοποιήθηκε η βαθμολογική κλίμακα Likert (πενταβάθμια κλίμακα), όπου ο

ερωτώμενος καλείται να δηλώσει το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας του, από το «Καθόλου» έως το «Πάρα πολύ» σε μια σειρά προτάσεων, σχετικά με το αντικείμενο της έρευνας.

Οι κλίμακες Likert αφορούν σε διατάξιμες μεταβλητές στις οποίες η σειρά ή αλλιώς διάταξη μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών έχει σημασία ώστε οι μεγαλύτερες αριθμητικές τιμές να αντιπροσωπεύουν τη παρουσία ενός χαρακτηριστικού σε μεγαλύτερο βαθμό και οι μικρότερες τη παρουσία του ίδιου χαρακτηριστικού σε μικρότερο βαθμό (Γαλανής, 2012, σελ. 750).

Ο σχεδιασμός του ερωτηματολογίου έγινε με τρόπο ώστε να διευκολύνει τους ερωτώμενους απαιτώντας όσο το δυνατόν λιγότερο από το χρόνο τους για τη συμπλήρωσή του. Οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερωτήσεις που γνώριζαν, ενώ τους δίνονταν η δυνατότητα αν έκριναν πως δε γνώριζαν κάποια απάντηση, να την αγνοήσουν και να προχωρήσουν στις επόμενες.

Το ερωτηματολόγιο διαιρέθηκε σε τρία μέρη ανάλογα με το θεματικό αντικείμενο των ερωτήσεων και το μέρος γ' υποδιαιρείται σε επιπλέον τέσσερα. Συγκεκριμένα το **μέρος Α'** που περιλαμβάνει γενικές προσωπικές πληροφορίες και αφορά τα στοιχεία του δείγματος. Αποτελείται από τις πρώτες έξι ερωτήσεις, οι οποίες εκτός της πρώτης ερώτησης, αναφέρονται σε δημογραφικά στοιχεία του ερωτημένου, δηλαδή το φύλο, η ηλικία, το επίπεδο μόρφωσης, η εργασιακή εμπειρία και η θέση ευθύνης.

Ειδικότερα, στην *ερώτηση 1*, η οποία είναι και προαιρετική, ερωτάται ποια είναι η επωνυμία του οργανισμού, στην *ερώτηση 1.1*, η ηλικία του ερωτώμενου και δίνεται ένα εύρος τιμών «20-30», «31-40», «41-50» και «>50», στην *ερώτηση 1.2* διερευνάται το επίπεδο μόρφωσης του ερωτώμενου και οι απαντήσεις κυμαίνονται μεταξύ των επιλογών «Απόφοιτος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης», «Απόφοιτος ΙΕΚ», «Απόφοιτος ΑΕΙ/ΤΕΙ», «Κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος» ή «Κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος», στην *ερώτηση 1.3* ερευνάται η υπαλληλική ιδιότητα/θέση ευθύνης του ερωτώμενου, έπεται η *ερώτηση 1.4* όπου ερωτάται ποια είναι η εργασιακή εμπειρία και πάλι μέσα σε ένα εύρος τιμών, «0-10 έτη», «11-20 έτη», «21-30 έτη» και «>30 έτη» και τέλος η *ερώτηση 1.5* όπου ερευνάται πόσα σεμινάρια έχει παρακολουθήσει ο ερωτώμενος σχετικά με τον έλεγχο στη διαδικασία των προμηθειών.

Το **μέρος Β΄**, το οποίο περιλαμβάνει ερωτήσεις που αφορούν το περιβάλλον ελέγχου, μέσα από τις οποίες διερευνάται εάν υπάρχει εξειδικευμένο προσωπικό που ασκεί τον εσωτερικό έλεγχο, εάν όχι από ποια υπηρεσία ή υπάλληλο εκτελείται ο έλεγχος, εάν υφίσταται καθηκοντολόγιο με το οποίο κατανέμονται οι ευθύνες των εσωτερικών ελεγκτών, και εάν υπάρχει στον δήμο εγχειρίδιο διαδικασιών σχετικά με τις προμήθειες.

Στο **μέρος Γ΄** (όπου οι ερωτώμενοι απαντάνε σε 5βάθμια κλίμακα, από το «Καθόλου» έως το «Πάρα Πολύ») περιλαμβάνονται οι κύριες ερωτήσεις του ερωτηματολογίου περί του εσωτερικού ελέγχου επί των διαδικασιών των προμηθειών. Μέσα από αυτές διερευνάται εάν υλοποιούνται εκείνες οι διαδικασίες οι οποίες στοχεύουν στην αποτελεσματική και ορθή άσκηση των δραστηριοτήτων των προμηθειών των Ο.Τ.Α., εάν διασφαλίζονται οι πόροι του δήμου, εάν αποτρέπονται τα λάθη, εάν εντοπίζονται τυχόν σφάλματα και γενικά εάν εφαρμόζονται εκείνες οι πολιτικές και οι μηχανισμοί εσωτερικού ελέγχου.

Συγκεκριμένα στο *Γ1΄ υπομέρος* του Γ΄ μέρους του ερωτηματολογίου (ερωτήσεις 1-6 Γ΄ μέρους), διερευνάται εάν εφαρμόζονται και τηρούνται οι νόμιμες διαδικασίες σχετικά με την ανάληψη της δαπάνης, της δημοσιότητας της προκήρυξης και της ανάθεσης της προμήθειας.

Στο *Γ2΄ υπομέρος* του Γ΄ μέρους του ερωτηματολογίου (ερωτήσεις 7-12), διερευνάται εάν εφαρμόζονται ορθά οι διαδικασίες σχετικά με την υλοποίηση της σύμβασης, εάν τηρούνται οι συμβατικές υποχρεώσεις, εάν πραγματοποιούνται τροποποιήσεις στην σύμβαση και εάν εκδίδονται πρωτόκολλα παραλαβής και τα σχετικά τιμολόγια βάσει των παραδόσεων των υλικών.

Το *Γ3΄ υπομέρος* του Γ΄ μέρους (ερωτήσεις 13-17), αφορά το οικονομικό αντικείμενο των συμβάσεων και ερευνάται εάν οι συμβατικές τιμές ανταποκρίνονται στις τιμές της αγοράς, εάν πραγματοποιείται αποτελεσματικά η λογιστική παρακολούθηση, εάν ο δήμος πετυχαίνει καλύτερες τιμές μέσω διαπραγμάτευσης και εάν η πληρωμή των αναδόχων γίνεται με νόμιμο τρόπο.

Στο *Γ4΄ υπομέρος* του Γ΄ μέρους (ερωτήσεις 18-22), μέσω των απαντήσεων γίνεται προσπάθεια να μετρηθεί ο βαθμός της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου στις διαδικασίες των προμηθειών, και ειδικότερα ερευνάται εάν ο εσωτερικός έλεγχος

συμβάλλει στην αποτελεσματικότητα της διαδικασίας των συμβάσεων εντοπίζοντας λάθη, επιλύοντας προβλήματα και αποτυπώνοντας προτάσεις. Ακόμη, περιλαμβάνονται ερωτήσεις όπως εάν είναι άρτια οργανωμένη και στελεχωμένη η υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου και εάν η ύπαρξη εξειδικευμένου τμήματος προσδίδει ή θα προσέδιδε αξία.

6.3 Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Εμπειρικής Έρευνας

6.3.1 Μέρος Α΄: Γενικές Πληροφορίες

Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων πραγματοποιείται τόσο περιγραφικά, όσο και σχηματικά, με τους πίνακες απόδοσης συχνότητας και τα αντίστοιχα διαγράμματα. Όπως προαναφέρθηκε, το μέρος Α του ερωτηματολογίου περιλαμβάνει τις ερωτήσεις (1-1.5), οι οποίες, εκτός της πρώτης ερώτησης που είναι προαιρετική και σχετίζεται με τον δήμο που ανήκει το πρόσωπο που απαντά το ερωτηματολόγιο, αναφέρονται σε δημογραφικά στοιχεία του ερωτημένου.

Συγκεκριμένα με την ερώτηση Α1 εξετάζεται ποια είναι η επωνυμία του Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού από τον οποίο έχει απαντηθεί το ερωτηματολόγιο. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι 27 Δήμοι που απάντησαν προαιρετικά την 1^η ερώτηση.

A/A	Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού
1	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ,
2	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ
3	ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ - ΜΥΚΗΝΩΝ
4	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΠΙΕΝΗΣΙΟΥ
5	ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ
6	ΔΗΜΟΣ ΣΤΥΛΙΔΑΣ
7	ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΑΙΩΝ
8	ΔΗΜΟΣ ΈΔΕΣΣΑΣ
9	ΔΗΜΟΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ
10	ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΜΑ
11	ΔΗΜΟΣ ΜΥΚΗΣ
12	ΔΗΜΟΣ ΖΙΤΣΑΣ
13	ΔΗΜΟΣ ΔΙΡΦΥΩΝ-ΜΕΣΣΑΠΙΩΝ
14	ΔΗΜΟΣ ΙΑΣΜΟΥ
15	ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ
16	ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΤΩΝ - ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ

17	ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ
18	ΔΗΜΟΣ ΨΑΡΩΝ
19	ΔΗΜΟΣ ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ
20	ΔΗΜΟΣ ΣΙΘΩΝΙΑΣ
21	ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ
22	ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ
23	ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ
24	ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ
25	ΔΗΜΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ
26	ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ
27	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Πίνακας 6.3.1α : Απαντήσεις Επωνυμία Φορέα για την Ερώτηση Α1

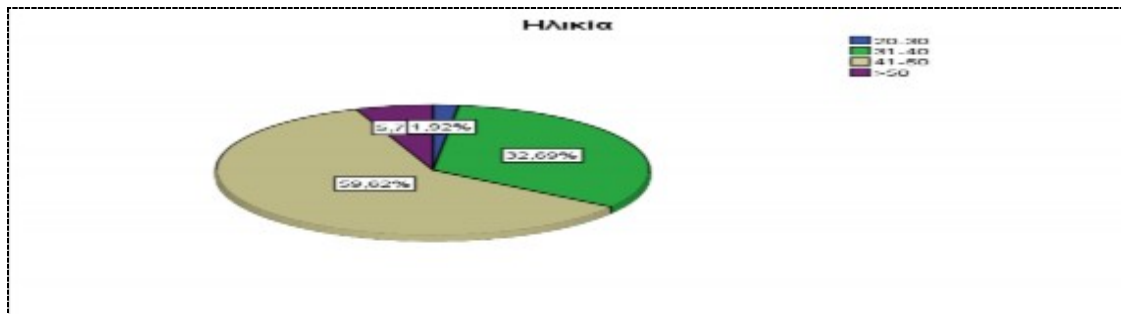
Από τον ανωτέρω πίνακα διαπιστώνεται πως το μεγαλύτερο ποσοστό αντιστοιχεί σε περιφερειακούς δήμους.

Στους επόμενους πίνακες και διαγράμματα, που προέκυψαν με την βοήθεια του SPSS, παρουσιάζονται οι απαντήσεις των ερωτήσεων (1.1-1.5). Στη πρώτη ερώτηση αναζητείται η ηλικία των προσώπων που απάντησαν το ερωτηματολόγιο. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα.

Ηλικία				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
20-30	1	1,9	1,9	1,9
31-40	17	32,7	32,7	34,6
Valid 41-50	31	59,6	59,6	94,2
>50	3	5,8	5,8	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.1β : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Α1.1

Από το παραπάνω πίνακα διαπιστώνεται πως το μεγαλύτερο ποσοστό είναι άτομα παραγωγικής ηλικία, ανάμεσα στο διάστημα 31 έως 50 ετών. Τα ανωτέρω αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με το επόμενο κυκλικό διάγραμμα, όπου φαίνεται πως από τα 52 άτομα που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, σε ποσοστό 92,3% ανήκουν στο διάστημα 31 έως 50 ετών.

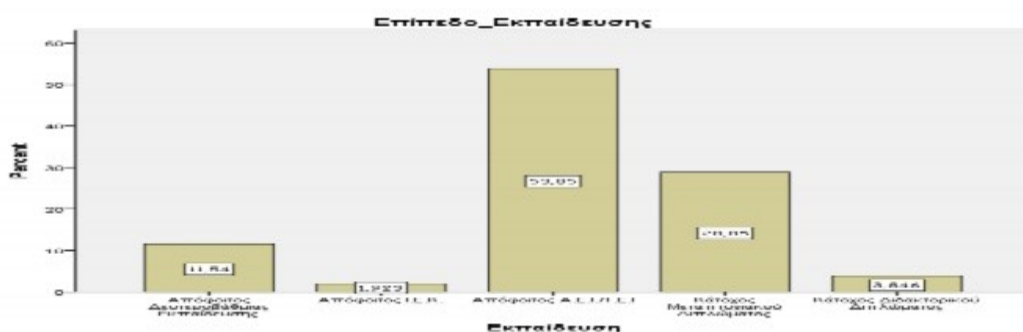
Διάγραμμα 6.3.1α : Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Α1.1

Η επόμενη ερώτηση του τμήματος Α' αναφέρεται στο επίπεδο εκπαίδευσης των εργαζομένων των Ο.Τ.Α. Α' βαθμού. Για την αξιολόγηση της ερώτησης παρατίθεται ο επόμενος πίνακας.

Επίπεδο Εκπαίδευσης				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid				
Απόφοιτος Δευτεροβάθμιας	6	11,5	11,5	11,5
Απόφοιτος Ι.Ε.Κ.	1	1,9	1,9	13,5
Απόφοιτος Α.Ε.Ι./Τ.Ε.Ι	28	53,8	53,8	67,3
Κάτοχος Μεταπτυχιακού	15	28,8	28,8	96,2
Κάτοχος Διδακτορικού	2	3,8	3,8	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.1γ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Α1.2

Από το παραπάνω πίνακα προκύπτει πως το επίπεδο εκπαίδευσης των εργαζομένων των Ο.Τ.Α. Α' βαθμού είναι πολύ υψηλό, ήτοι οι μισοί και παραπάνω από αυτούς που απάντησαν κατέχουν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ ένα μεγάλο ποσοστό κατέχει και μεταπτυχιακό. Όπως παρατηρείται και από το σχετικό ραβδόγραμμα που ακολουθεί για τις συχνότητες του επιπέδου εκπαίδευσης, το 54% περίπου κατέχει πτυχίο Α.Ε.Ι./Τ.Ε.Ι και το 29% μεταπτυχιακό δίπλωμα.

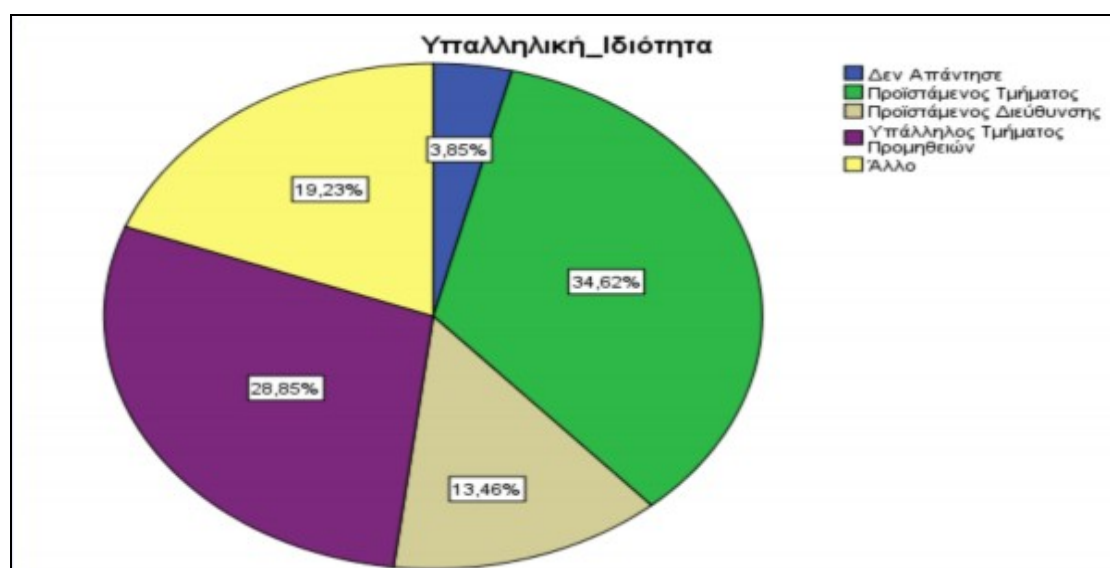
Διάγραμμα 6.3.1β: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Α1.2

Η τρίτη ερώτηση αναφέρεται στη θέση που κατέχει στον Ο.Τ.Α. το άτομο που συμπλήρωσε το ερωτηματολόγιο. Για την αξιολόγηση της ερώτησης ακολουθεί ο πίνακας 6.3.1δ.

Υπαλληλική Ιδιότητα				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν Απάντησε	2	3,8	3,8	3,8
Προϊστάμενος Τμήματος	18	34,6	34,6	38,5
Προϊστάμενος Διεύθυνσης	7	13,5	13,5	51,9
Valid Υπάλληλος Τμήματος Προμηθειών	15	28,8	28,8	80,8
Άλλο	10	19,2	19,2	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.1δ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Α1.3

Από τον ανωτέρω πίνακα και το κυκλικό διάγραμμα που ακολουθεί προκύπτει πως το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηματολογίων συμπληρώθηκαν από προϊστάμενο τμήματος οικονομικής υπηρεσίας, ένα μεγάλο ποσοστό από υπάλληλο τμήματος προμηθειών και ένα 19% από πρόσωπα που δεν αναφέρονται στις ενδεικτικές απαντήσεις και όπως διαπιστώνεται από τα απαντημένα ερωτηματολόγια αφορούν κυρίως ειδικούς συνεργάτες και συμβούλους. Με τη βοήθεια του SPSS, παρουσιάζονται ακολούθως τα αποτελέσματα και με τη μορφή πίτας.

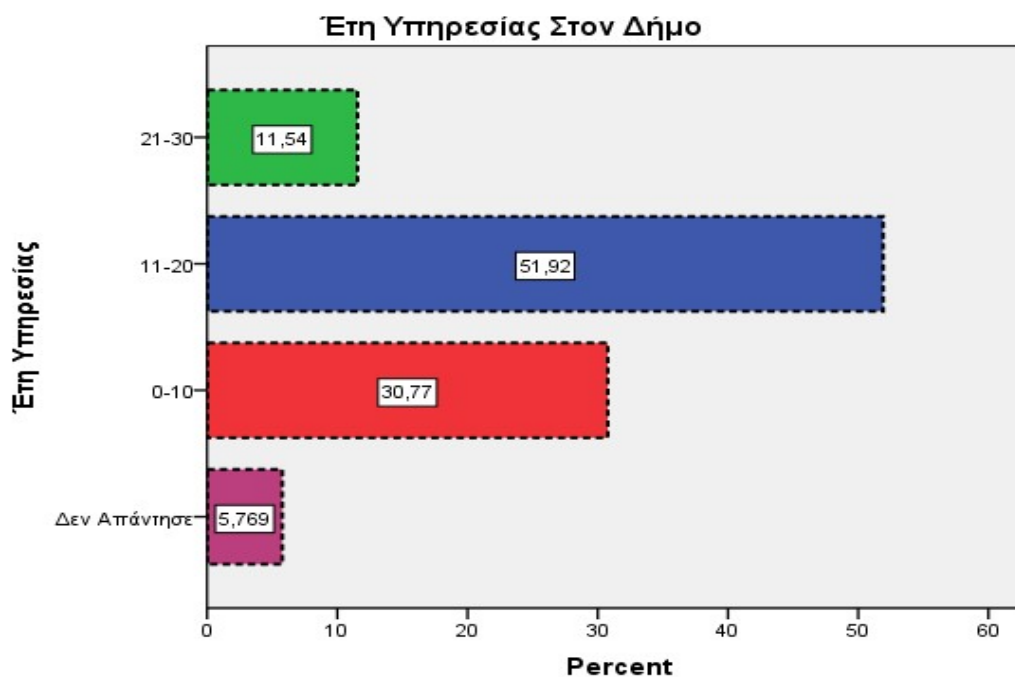
Διάγραμμα 6.3.1γ: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Α1.3

Η ερώτηση 1.4 του τμήματος Α' του ερωτηματολογίου αναφέρεται στα χρόνια που υπηρετεί στη θέση από την οποία απαντά το άτομο που συμπλήρωσε το ερωτηματολόγιο. Για την αξιολόγηση της ερώτησης παρατίθεται ο πίνακας 6.3.1ε: «Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Α1.4» και το διάγραμμα 6.3.1δ: «Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Α1.4».

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν Απάντησε	3	5,8	5,8	5,8
0-10	16	30,8	30,8	36,5
Valid 11-20	27	51,9	51,9	88,5
21-30	6	11,5	11,5	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.1ε : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Α1.4

Όπως διαπιστώνεται από τις απαντήσεις το 82% περίπου των ατόμων που συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια υπηρετούν «0-20» χρόνια στη θέση που κατέχουν, δηλαδή είναι κυρίως νέοι υπάλληλοι στους Ο.Τ.Α. Με τη βοήθεια του SPSS, εμφανίζονται τα αποτελέσματα και με τη μορφή ραβδογράμματος.

Διάγραμμα 6.3.1δ: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Α1.4

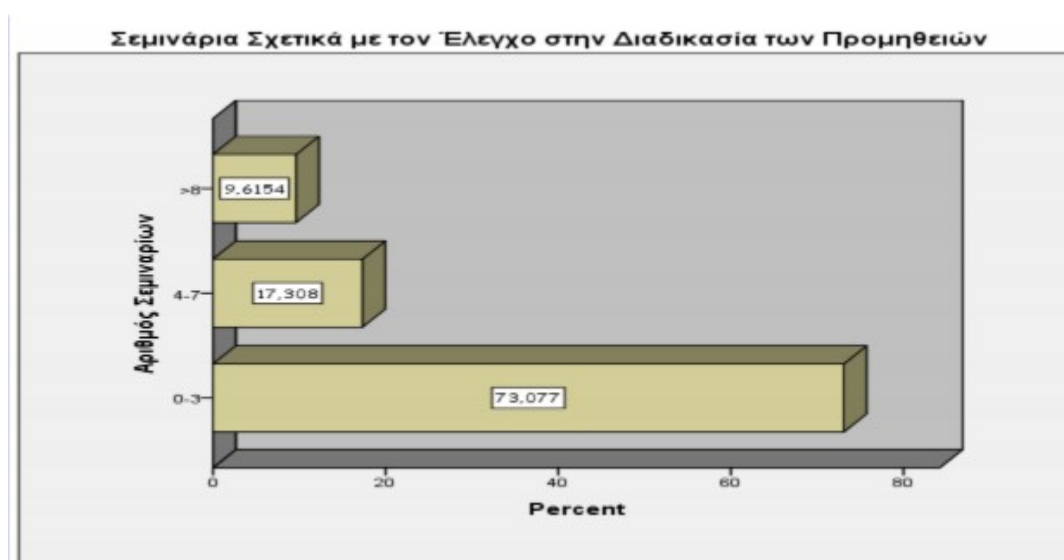
Με την τελευταία ερώτηση του Α΄ μέρους αναζητείται ο αριθμός των σεμιναρίων που έχουν παρακολουθήσει οι ερωτώμενοι σχετικά με τον έλεγχο στην διαδικασία των προμηθειών. Για την αξιολόγηση της ερώτησης ακολουθεί ο επόμενος πίνακας κατανομής συχνότητας.

Σεμινάρια Σχετικά με τον Έλεγχο στην Διαδικασία των Προμηθειών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 0-3	38	73,1	73,1	73,1
4-7	9	17,3	17,3	90,4
>8	5	9,6	9,6	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.1στ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Α1.5

Όπως διαπιστώνεται η πλειοψηφία των εργαζομένων (73%) έχει παρακολουθήσει λίγα σεμινάρια σχετικά με τον έλεγχο επί της διαδικασίας των συμβάσεων. Παρακάτω απεικονίζονται και διαγραμματικά τα ανωτέρω αποτελέσματα.

Διάγραμμα 6.3.1ε: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Α1.5

Και από το ανωτέρω διάγραμμα είναι εμφανές πως το μεγαλύτερο ποσοστό των υπαλλήλων των δήμων έχουν παρακολουθήσει λίγα σεμινάρια, αποτελέσματα που δεν κρίνεται θετικό.

6.3.2 Μέρος Β΄: Περιβάλλον Ελέγχου

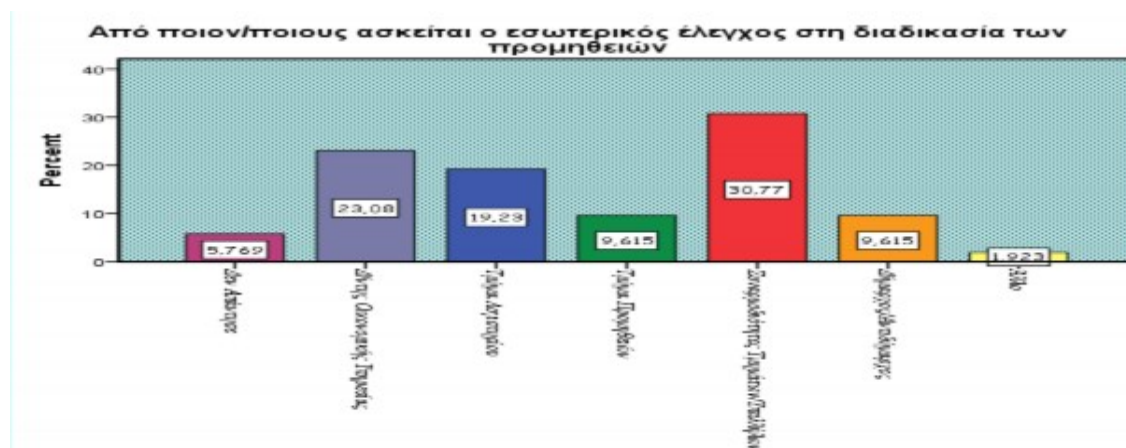
Το μέρος Β του ερωτηματολογίου περιλαμβάνει τρεις ερωτήσεις με τις οποίες εξετάζεται το περιβάλλον στο οποίο εφαρμόζεται η διαδικασία του εσωτερικού ελέγχου. Ειδικότερα με την ερώτηση Β1 εξετάζεται από ποια υπηρεσία ή υπάλληλο ασκείται η λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου όσον αφορά τον έλεγχο των δαπανών και προμηθειών. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα.

Από ποιον/ποιους ασκείται ο εσωτερικός έλεγχος στη διαδικασία των προμηθειών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν Απάντησε	3	5,8	5,8	5,8
Δ/ντης Οικονομικής Υπηρεσίας	12	23,1	23,1	28,8
Τμήμα Λογιστηρίου	10	19,2	19,2	48,1
Τμήμα Προμηθειών	5	9,6	9,6	57,7
Valid Συναρμοδιότητες	16	30,8	30,8	88,5
Δήμαρχος/Αντιδήμαρχος	5	9,6	9,6	98,1
Άλλο	1	1,9	1,9	100,0
Εξειδικευμένο Προσωπικό	0	0	0	
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.2α : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Β1

Από το πίνακα κατανομής συχνότητας για την συγκεκριμένη ερώτηση, αποτυπώνεται πως **δεν υφίσταται και στους 52 δήμους που απαντήθηκε το ερωτηματολόγιο, εξειδικευμένο τμήμα εσωτερικού ελέγχου** και σε μεγάλο ποσοστό (31%) ασκείται ο έλεγχος από πολλά τμήματα ή εργαζομένους μαζί, ή από τον Δ/ντη της Οικονομικής Υπηρεσίας (23%). Το επόμενο διάγραμμα απεικονίζει με τη μορφή του ραβδογράμματος τις απαντήσεις για την ανωτέρω ερώτηση.

Διάγραμμα 6.3.2α: Διάγραμμα για την Ερώτηση Β1

Τα αποτελέσματα είναι σχεδόν αναμενόμενα διότι είτε δεν υπάρχει το κατάλληλο προσωπικό (έλλειψη γνώσεων και προσωπικού) για τον εσωτερικό έλεγχο, είτε δεν έχουν δώσει οι διοικήσεις των οργανισμών την απαραίτητη βαρύτητα στο ρόλο του εσωτερικού ελέγχου. Αν υπήρχε εξειδικευμένο προσωπικό για τη διεκπεραίωση εσωτερικού ελέγχου, ο οργανισμός θα αναγνώριζε τη σπουδαιότητα της λειτουργίας του.

Στην ερώτηση 2 της δεύτερης ενότητας του ερωτηματολογίου, ερωτάται εάν προβλέπονται τα καθήκοντα και η θέση ευθύνης των εσωτερικών ελεγκτών στο οργανόγραμμα των δήμων. Τα αποτελέσματα εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα.

Καθορίζεται στον Ο.Ε.Υ. τα καθήκοντα/ευθύνες εσωτερικών ελεγκτών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν Απάντησε	1	1,9	1,9	1,9
Valid OXI	40	76,9	76,9	78,8
Valid ΝΑΙ	11	21,2	21,2	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.2β : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Β2

Από το πίνακα κατανομής συχνότητας διαπιστώνεται ότι **στην συντριπτική πλειοψηφία (77%) των Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού δεν προβλέπονται τα καθήκοντα των εσωτερικών ελεγκτών στο οργανόγραμμά τους.** Το αποτέλεσμα κρίνεται αναμενόμενο διότι η πρόβλεψη τμήματος εσωτερικού ελέγχου στο οργανόγραμμα των δήμων δεν είναι υποχρεωτική. Το επόμενο διάγραμμα απεικονίζει σχηματικά με τη μορφή της πίτας τις απαντήσεις για την συγκεκριμένη ερώτηση.

Διάγραμμα 6.3.2β: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Β2

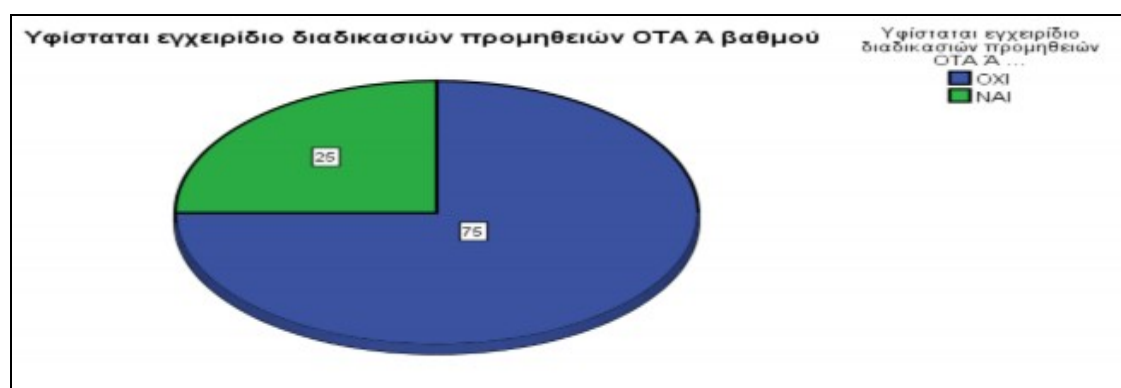
Με τη τελευταία ερώτηση του Β΄ Μέρους, ερωτάται εάν υπάρχει λεπτομερές εγχειρίδιο διαδικασιών προμηθειών ΟΤΑ Α΄ βαθμού με αποτυπωμένο το τρόπο εκτελέσεώς τους προκειμένου να διαπιστώνει ο εσωτερικός έλεγχος και οι υπάλληλοι του τμήματος προμηθειών τις αποκλίσεις από τη κείμενη νομοθεσία και νομολογία. Τα αποτελέσματα των αποκρίσεων στην συγκεκριμένη ερώτηση παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα.

Υφίσταται εγχειρίδιο διαδικασιών προμηθειών ΟΤΑ Α βαθμού

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
OXI	39	75,0	75,0	75,0
Valid NAI	13	25,0	25,0	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.2γ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Β3

Όπως διαπιστώνεται σε πολύ μεγάλο ποσοστό δεν υφίσταται τέτοιο εγχειρίδιο. Ο προσδιορισμός με σαφήνεια του πλαισίου της διαδικασίας των προμηθειών θα προσέφερε πολλά πλεονεκτήματα όπως η βελτίωση της αποτελεσματικότητας, η αποφυγή λαθών και ο αποδοτικότερος έλεγχος. **Κάτι τέτοιο όμως δεν υφίσταται.** Στο επόμενο διάγραμμα απεικονίζονται και με τη μορφή της πίτας τα ποσοστά των δήμων που χρησιμοποιούν εγχειρίδιο με την διαδικασία των προμηθειών.

Διάγραμμα 6.3.2γ: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Β3

Όπως αποτυπώνεται και από το σχετικό διάγραμμα ένα ποσοστό των δήμων της τάξεως του 75% δεν χρησιμοποιεί εγχειρίδιο με αποτυπωμένη τη λειτουργία των προμηθειών με στόχο την αποτελεσματικότερη υλοποίηση τους και τον αποδοτικότερο έλεγχο των διαδικασιών.

6.3.3 Μέρος Γ΄: Ερωτήσεις περί του Εσωτερικού Ελέγχου στη Διαδικασία των Προμηθειών

Το μέρος Γ του ερωτηματολογίου περιλαμβάνει ερωτήσεις υπό τη μορφή της βαθμολογικής κλίμακας Likert. Με τις συγκεκριμένες ερωτήσεις επιχειρείται η εξακρίβωση του βαθμού εφαρμογής και αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου ως προς τα ζητήματα της διαδικασίας των προμηθειών στους Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού. Όπως αναφέρθηκε το Γ΄ μέρος του ερωτηματολογίου διαχωρίζεται σε τέσσερα υπομέρη.

6.3.3.1 Μέρος Γ1΄: Τήρηση Διαδικασιών Υλοποίησης Δημοσίων Συμβάσεων

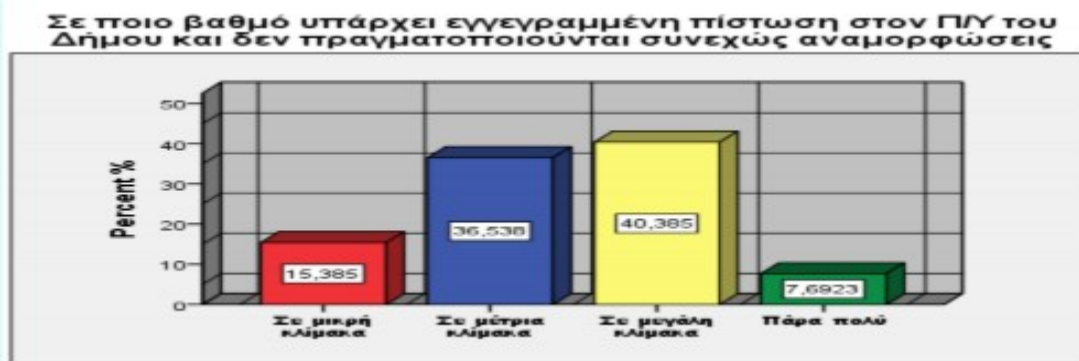
Με τις ερωτήσεις του Γ1΄ υπομέρους του Γ΄ μέρους του ερωτηματολογίου (ερωτήσεις 1-6), διερευνάται εάν εφαρμόζονται οι νόμιμες διαδικασίες σχετικά με την υλοποίηση των προμηθειών. Με τη πρώτη ερώτηση ερευνάται εάν έχει προβλεφθεί εγγεγραμμένη πίστωση στο προϋπολογισμό του Δήμου πριν την ανάληψη της δαπάνης. Για την εκτίμηση των απαντήσεων ακολουθεί ο επόμενος πίνακας.

Σε ποιο βαθμό υπάρχει εγγεγραμμένη πίστωση στον Π/Υ και δεν πραγματοποιούνται

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Σε μικρή κλίμακα	8	15,4	15,4	15,4
Σε μέτρια	19	36,5	36,5	51,9
Valid Σε μεγάλη	21	40,4	40,4	92,3
Πάρα πολύ	4	7,7	7,7	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.3.1α : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ1

Από τον ανωτέρω πίνακα αποτυπώνεται πως είναι μοιρασμένες οι απαντήσεις και ειδικότερα σε μικρή έως μέτρια κλίμακα με ποσοστό περίπου 52% και σε μεγάλη έως πάρα πολύ 48%. Με το επόμενο διάγραμμα αποτυπώνονται και με την μορφή ραβδογράμματος τα σχετικά αποτελέσματα.

Διάγραμμα 6.3.3.1α: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Γ1

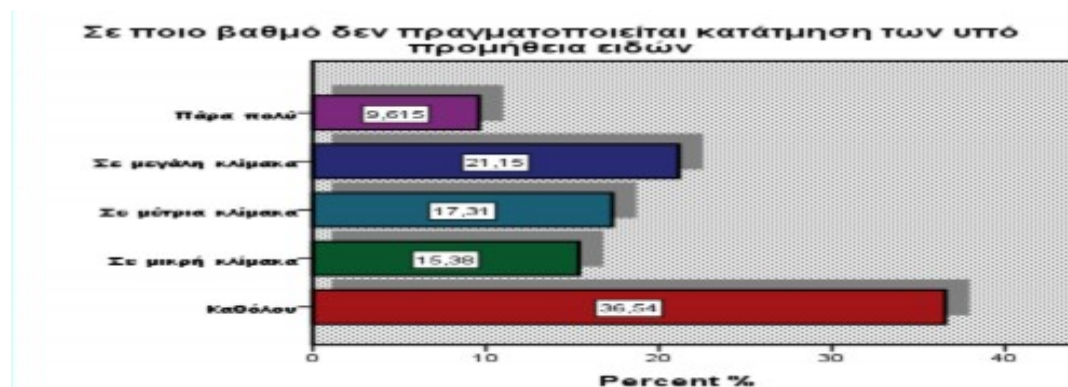
Με τη δεύτερη ερώτηση αναζητείται εάν ελέγχεται σε ποιο βαθμό δεν πραγματοποιούνται κατατμήσεις των υπό προμήθεια ειδών. Τα αποτελέσματα των απαντήσεων αποτυπώνονται στον επόμενο πίνακα.

Σε ποιο βαθμό δεν πραγματοποιείται κατάτμηση των υπό προμήθεια ειδών;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	19	36,5	36,5	36,5
Σε μικρή κλίμακα	8	15,4	15,4	51,9
Σε μέτρια κλίμακα	9	17,3	17,3	69,2
Σε μεγάλη κλίμακα	11	21,2	21,2	90,4
Πάρα πολύ	5	9,6	9,6	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.3.1β : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ2

Όπως παρατηρείται σε πολύ μεγάλο ποσοστό (περίπου 37%), δεν γίνεται έλεγχος εάν πραγματοποιείται κατάτμηση των υπό προμήθεια ειδών, αποτέλεσμα μη ικανοποιητικό διότι η κατάτμηση των προϊόντων δημιουργεί επιπλέον έξοδα, όπως δημοσίευσης των διακηρύξεων. Παρακάτω παρουσιάζεται και η σχηματική απεικόνιση των αποτελεσμάτων.

Διάγραμμα 6.3.3.1β: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Γ2

Με την ερώτηση Ν^ο 3 του Γ1' υπομέρους, ερευνάται εάν πριν την ανάθεση της προμήθειας υφίσταται πρόταση ανάληψης υποχρέωσης με την απαιτούμενη πίστωση και έγκριση. Τα αποτελέσματα εμφανίζονται στον ακόλουθο πίνακα.

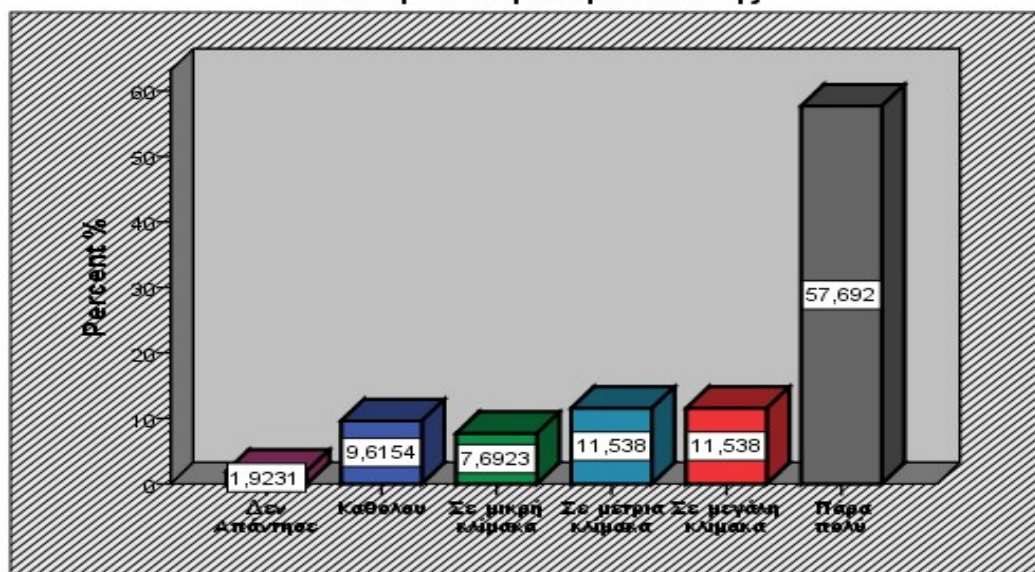
Σε ποιο βαθμό η δαπάνη για την προμήθεια έχει αναληφθεί πριν από την απόφαση ανάθεσης;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν Απάντησε	1	1,9	1,9	1,9
Καθόλου	5	9,6	9,6	11,5
Σε μικρή κλίμακα	4	7,7	7,7	19,2
Valid Σε μέτρια κλίμακα	6	11,5	11,5	30,8
Σε μεγάλη κλίμακα	6	11,5	11,5	42,3
Πάρα πολύ	30	57,7	57,7	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.3.1γ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ3

Τα αποτελέσματα κρίνονται θετικά διότι σε ποσοστό 58% περίπου προηγείται η πρόταση για την ανάληψη της δαπάνης και την έγκρισή της πριν από την ανάθεση του υπό προμήθεια είδους. Με τη βοήθεια του SPSS εμφανίζονται στη συνέχεια τα παραπάνω αποτελέσματα και με τη μορφή ραβδόγραμματος.

Σε ποιο βαθμό η δαπάνη για την προμήθεια έχει αναληφθεί πριν από την απόφαση ανάθεσης

Διάγραμμα 6.3.3.1γ: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Γ3

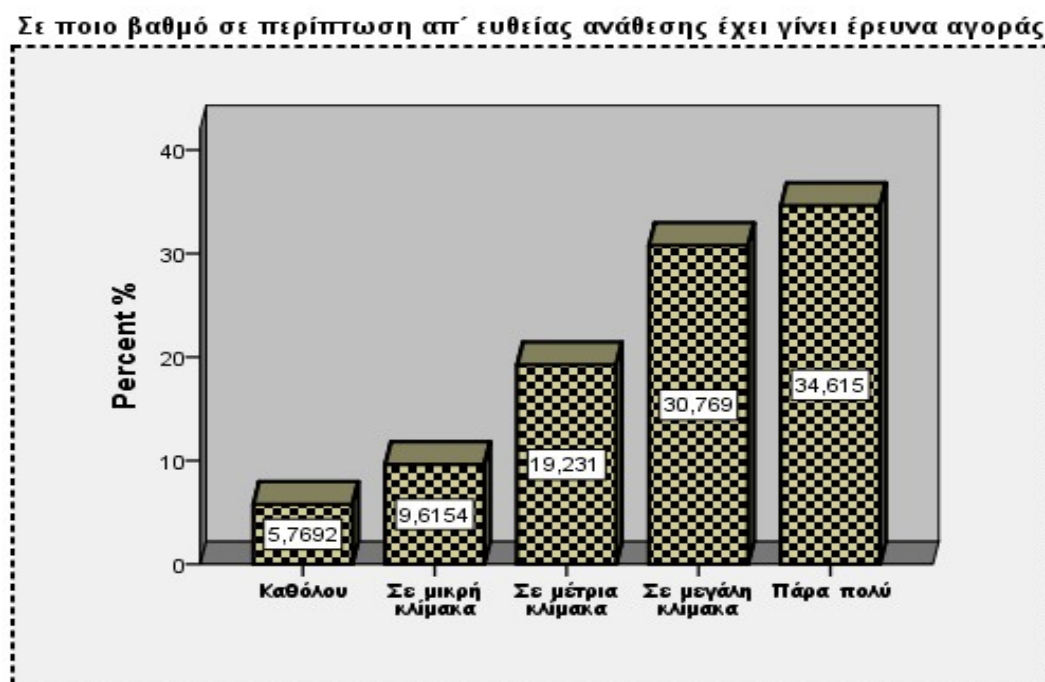
Με την επόμενη ερώτηση της Γ1' υποενότητας, ερωτάται εάν στην περίπτωση που πραγματοποιηθεί απευθείας ανάθεση της προμήθειας σε συγκεκριμένο ανάδοχο, έχει γίνει έρευνα αγοράς με σκοπό την συλλογή προσφορών. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα.

Σε ποιο βαθμό σε περίπτωση απευθείας ανάθεσης έχει γίνει έρευνα αγοράς

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	3	5,8	5,8	5,8
Σε μικρή κλίμακα	5	9,6	9,6	15,4
Σε μέτρια κλίμακα	10	19,2	19,2	34,6
Σε μεγάλη κλίμακα	16	30,8	30,8	65,4
Πάρα πολύ	18	34,6	34,6	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.3.1δ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ4

Από το παραπάνω πίνακα διαπιστώνεται πως τα αποτελέσματα είναι ικανοποιητικά, διότι σε ποσοστό 65% περίπου (σε μεγάλο βαθμό και πάρα πολύ) πραγματοποιείται έρευνα αγοράς. Παρακάτω αποτυπώνονται τα αποτελέσματα και διαγραμματικά.

Διάγραμμα 6.3.3.1δ: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Γ4

Με τη πέμπτη ερώτηση διερευνάται εάν πραγματοποιούνται δαπάνες για προμήθειες χωρίς να ελέγχεται εάν υφίσταται απόθεμα στην αποθήκη του δήμου. Τα αποτελέσματα των απαντήσεων παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

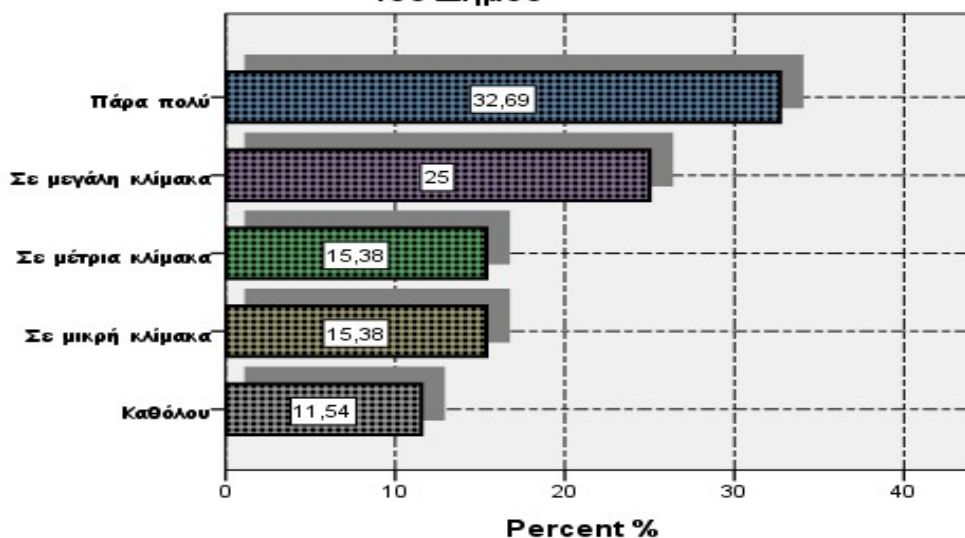
Σε ποιο βαθμό ελέγχεται εάν υφίσταται απόθεμα στην αποθήκη του Δήμου

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	6	11,5	11,5	11,5
Σε μικρή κλίμακα	8	15,4	15,4	26,9
Σε μέτρια κλίμακα	8	15,4	15,4	42,3
Σε μεγάλη κλίμακα	13	25,0	25,0	67,3
Πάρα πολύ	17	32,7	32,7	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.3.1ε : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ5

Όπως διαπιστώνεται τα αποτελέσματα είναι μοιρασμένα, ενώ παρατηρείται πως σε ποσοστό 12% περίπου δεν πραγματοποιείται καθόλου έρευνα για τυχόν απόθεμα, γεγονός το οποίο δεν θα πρέπει να υφίσταται με ορθή διαχείριση των πόρων. Τα παραπάνω αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω και διαγραμματικά.

Σε ποιο βαθμό ελέγχεται εάν υφίσταται απόθεμα στην αποθήκη του Δήμου

Διάγραμμα 6.3.3.1ε: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Γ5

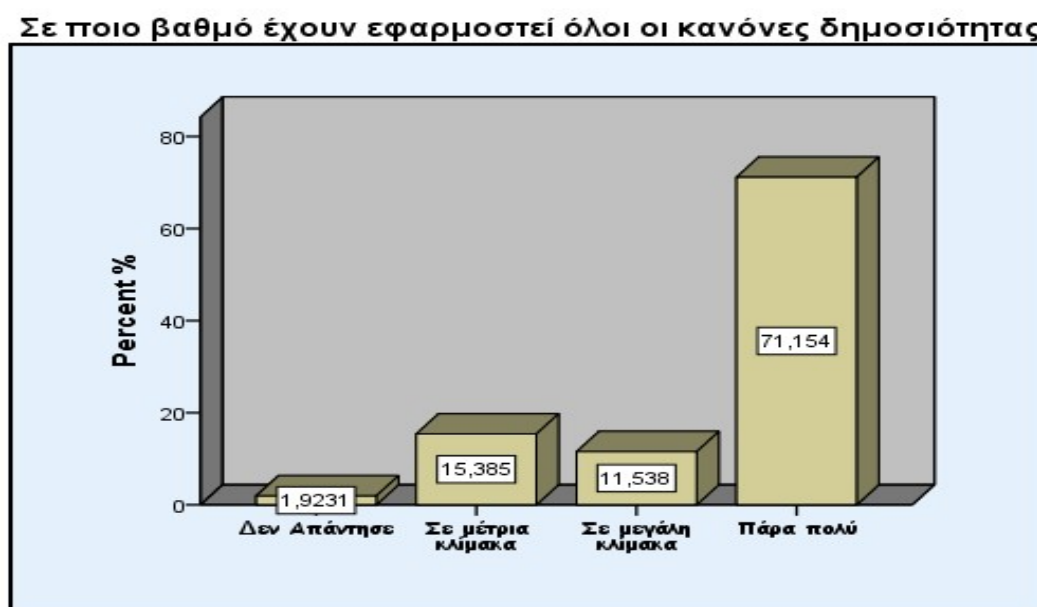
Τέλος με την ερώτηση Ν^ο 6 του Γ1' υπομέρους ερωτάται εάν ελέγχεται αν έχουν τηρηθεί οι υποχρεωτικοί κανόνες δημοσίευσης για τους διαγωνισμούς των δήμων. Οι αποκρίσεις των απαντήσεων αποτυπώνονται στον ακόλουθο πίνακα.

Σε ποιο βαθμό έχουν εφαρμοστεί όλοι οι κανόνες δημοσιότητας

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν Απάντησε	1	1,9	1,9	1,9
Valid Σε μέτρια κλίμακα	8	15,4	15,4	17,3
Valid Σε μεγάλη κλίμακα	6	11,5	11,5	28,8
Valid Πάρα πολύ	37	71,2	71,2	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.3.1στ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ6

Τα αποτελέσματα κρίνονται πολύ θετικά διότι σε πολύ μεγάλο ποσοστό τηρούνται πάρα πολύ οι κανόνες δημοσιότητας. Η διαγραμματική απεικόνιση των αποτελεσμάτων φαίνεται παρακάτω.

Διάγραμμα 6.3.3.1στ: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Γ6

Όπως διακρίνεται και από το ανωτέρω διάγραμμα σε αθροιστικό ποσοστό περίπου 82% τηρούνται (σε μεγάλη κλίμακα και πάρα πολύ) οι κανόνες δημοσιότητας.

6.3.3.2 Μέρος Γ2': Έλεγχοι κατά την Υλοποίηση των Συμβάσεων των Ο.Τ.Α. Α' βαθμού

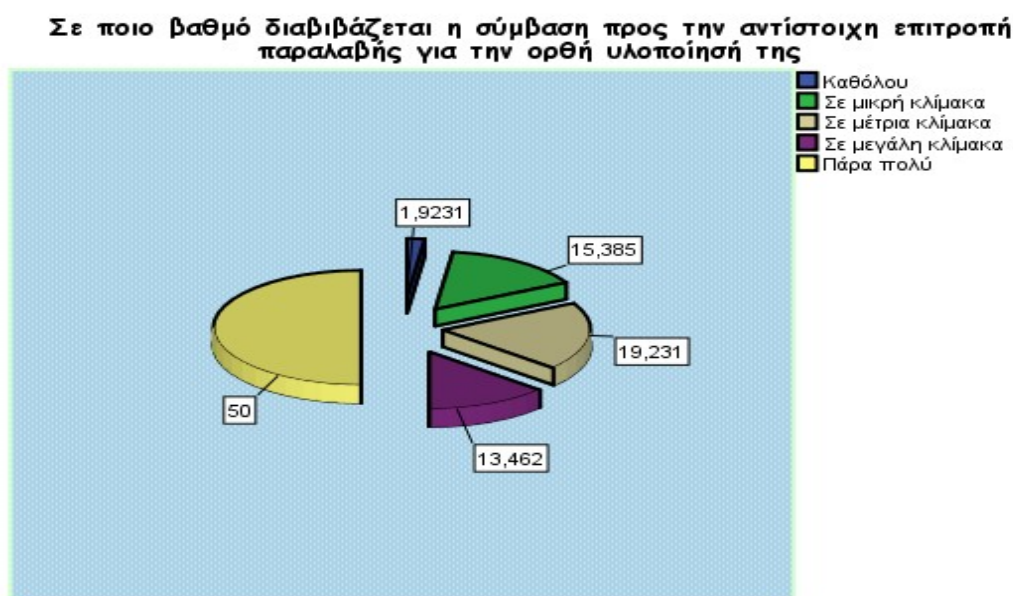
Στο Γ2' υπομέρος του Γ' μέρους (ερωτήσεις 7-12), διερευνάται σε ποιο βαθμό ελέγχεται εάν εφαρμόζονται ορθά συγκεκριμένες διαδικασίες κατά την υλοποίηση των συμβάσεων. Συγκεκριμένα με την πρώτη ερώτηση ερευνάται εάν διαβιβάζεται η σύμβαση προς την αντίστοιχη επιτροπή παραλαβής προκειμένου να παρακολουθήσει την ορθή εκτέλεση της σύμβασης. Τα αποτελέσματα των απαντήσεων παρουσιάζονται στο κάτωθι πίνακα.

Σε ποιο βαθμό διαβιβάζεται η σύμβαση προς την αντίστοιχη επιτροπή παραλαβής

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	1	1.9	1.9	1.9
Σε μικρή κλίμακα	8	15.4	15.4	17.3
Σε μέτρια κλίμακα	10	19.2	19.2	36.5
Σε μεγάλη κλίμακα	7	13.5	13.5	50.0
Πάρα πολύ	26	50.0	50.0	100.0
Total	52	100.0	100.0	

Πίνακας 6.3.3.2α : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ7

Το αποτέλεσμα κρίνεται ικανοποιητικό διότι σε μεγάλο βαθμό (περίπου 64%) ελέγχεται σε μεγάλη κλίμακα και πάρα πολύ εάν διαβιβάζεται η σύμβαση προς την αντίστοιχη επιτροπή παραλαβής. Με το επόμενο διάγραμμα αποτυπώνονται και σε μορφή πίτας οι απαντήσεις των ατόμων που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο.

Διάγραμμα 6.3.3.2α: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Γ7

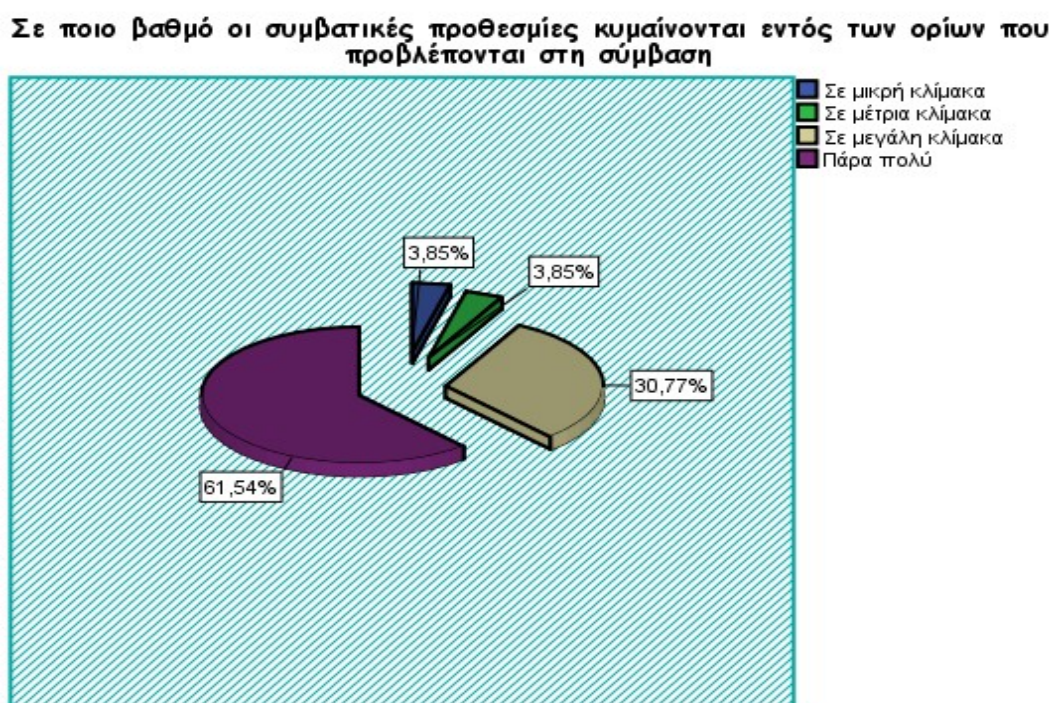
Με την επόμενη ερώτηση ερευνάται εάν τηρούνται οι συμβατικές προθεσμίες (τμηματικές – ολοκλήρωσης) που προβλέπονται στην υπογραφείσα σύμβαση. Τα αποτελέσματα των απαντήσεων εμφανίζονται παρακάτω.

Σε ποιο βαθμό οι συμβατικές προθεσμίες κυμαίνονται εντός των ορίων που προβλέπονται στη σύμβαση

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Σε μικρή κλίμακα	2	3,8	3,8	3,8
Σε μέτρια κλίμακα	2	3,8	3,8	7,7
Valid Σε μεγάλη κλίμακα	16	30,8	30,8	38,5
Πάρα πολύ	32	61,5	61,5	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.3.2β : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ8

Όπως διαπιστώνεται από τον ανωτέρω πίνακα και από το ακόλουθο διάγραμμα, σε μεγάλο ποσοστό περίπου 92% πραγματοποιείται έλεγχος για την τήρηση των συμβατικών προθεσμιών. Με τη βοήθεια του SPSS παρουσιάζονται τα αποτελέσματα και με τη μορφή πίτας.

Διάγραμμα 6.3.3.2β: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Γ8

Με την ερώτηση Ν^ο 9 του Γ' μέρους, ερωτάται σε ποιο βαθμό γίνεται έλεγχος εάν πραγματοποιούνται τροποποιήσεις στους όρους της αρχικής σύμβασης. Για την εκτίμηση των απαντήσεων ακολουθεί ο επόμενος πίνακας.

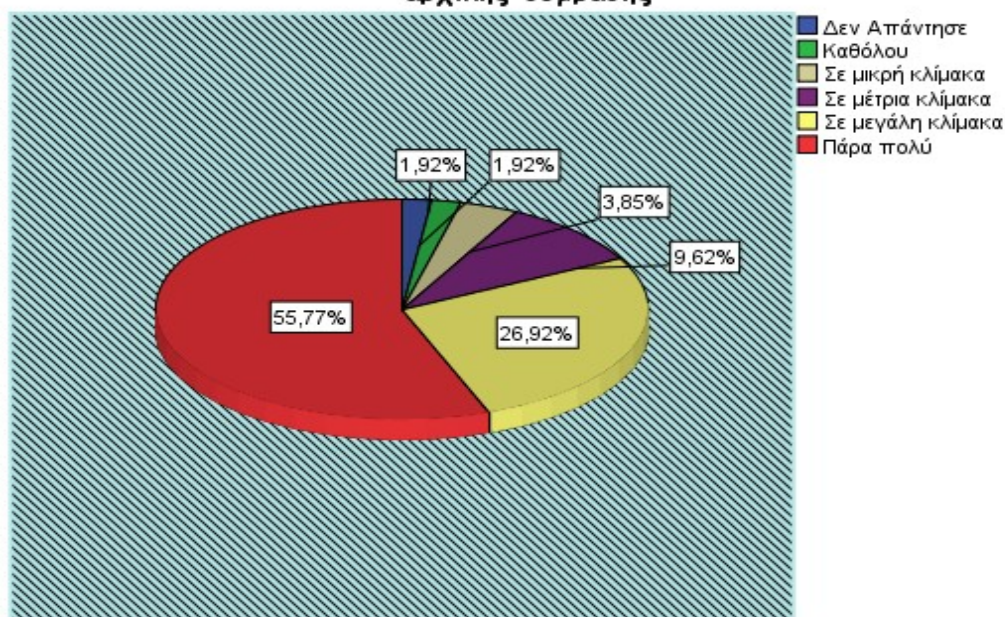
Σε ποιο βαθμό ελέγχεται εάν γίνονται τροποποιήσεις στους όρους της αρχικής σύμβασης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν Απάντησε	1	1,9	1,9	1,9
Καθόλου	1	1,9	1,9	3,8
Σε μικρή κλίμακα	2	3,8	3,8	7,7
Valid Σε μέτρια κλίμακα	5	9,6	9,6	17,3
Σε μεγάλη κλίμακα	14	26,9	26,9	44,2
Πάρα πολύ	29	55,8	55,8	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.3.2γ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ9

Ομοίως και σε αυτή την ερώτηση τα αποτελέσματα κρίνονται ικανοποιητικά διότι σε ποσοστό περίπου 82% πραγματοποιείται σε μεγάλο βαθμό και πάρα πολύ έλεγχος εάν γίνονται τροποποιήσεις στους όρους της αρχικής σύμβασης. Παρακάτω παρουσιάζονται και διαγραμματικά τα σχετικά αποτελέσματα.

Σε ποιο βαθμό ελέγχεται εάν γίνονται τροποποιήσεις στους όρους της αρχικής σύμβασης

Διάγραμμα 6.3.3.2γ: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Γ9

Με τη τέταρτη και πέμπτη ερώτηση του Γ2' υπομέρους αναζητείται εάν γίνεται έλεγχος για το αν συντάσσονται έγγραφα που σχετίζονται με την υλοποίηση των προμηθειών, όπως οι εκθέσεις προόδου της σύμβασης και τα πρωτόκολλα παραλαβής. Παρακάτω παρουσιάζονται τα αποτελέσματα με τους πίνακες 6.3.3.2δ και 6.3.3.2ε.

Σε ποιο βαθμό ελέγχεται εάν υπάρχουν εκθέσεις προόδου της σύμβασης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	7	13,5	13,5	13,5
Σε μικρή κλίμακα	9	17,3	17,3	30,8
Σε μέτρια κλίμακα	14	26,9	26,9	57,7
Σε μεγάλη κλίμακα	14	26,9	26,9	84,6
Πάρα πολύ	8	15,4	15,4	100,0
Total	52	100,0	100,0	

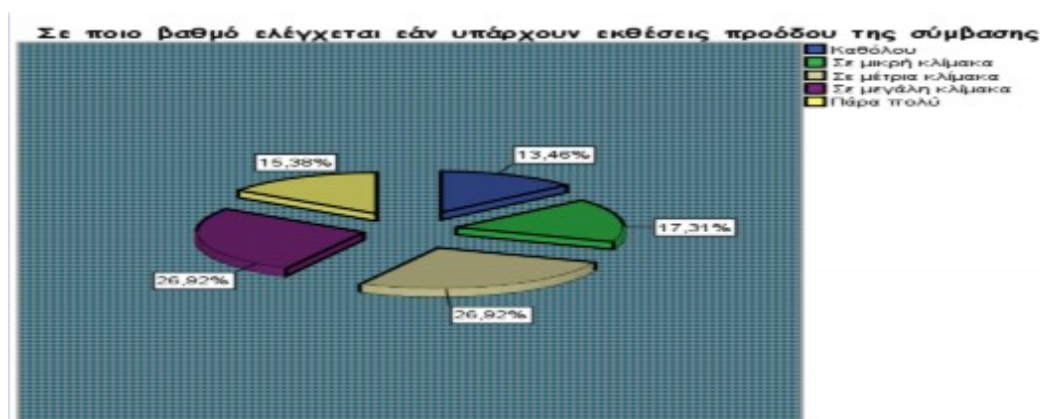
Πίνακας 6.3.3.2δ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ10

Σε ποιο βαθμό εκδίδονται πρωτόκολλα παραλαβής

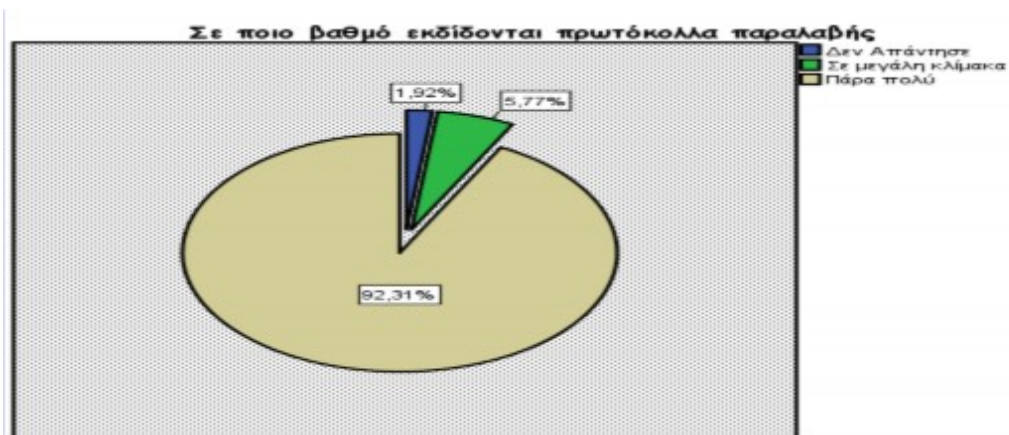
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν Απάντησε	1	1,9	1,9	1,9
Σε μεγάλη κλίμακα	3	5,8	5,8	7,7
Πάρα πολύ	48	92,3	92,3	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.3.2ε : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ11

Ενώ όπως παρατηρείται από τον πίνακα 6.3.3.2ε σε πολύ μεγάλο ποσοστό γίνεται έλεγχος για το αν εκδίδονται πρωτόκολλα παραλαβής, υπάρχει μία διάσταση απόψεων για τις εκθέσεις προόδου της σύμβασης. Τα αποτελέσματα των απαντήσεων απεικονίζονται ακολούθως και διαγραμματικά.

Διάγραμμα 6.3.3.2δ: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Γ10

Διάγραμμα 6.3.3.2ε: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Γ11

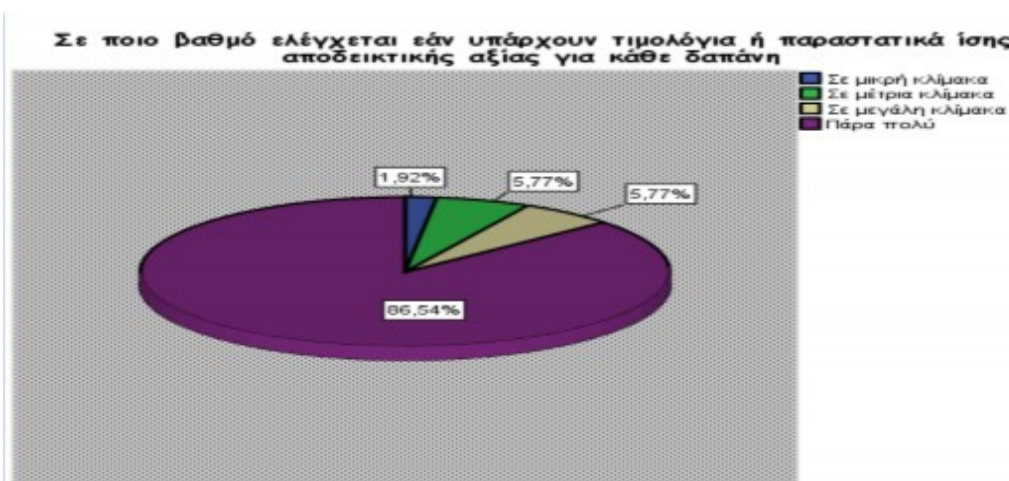
Τέλος με την τελευταία ερώτηση του Γ2' υπομέρους ελέγχεται εάν υπάρχουν παραστατικά για κάθε δαπάνη. Για την αξιολόγηση της ερώτησης παρατίθεται ο επόμενος πίνακας.

Σε ποιο βαθμό ελέγχεται εάν υπάρχουν τιμολόγια ή παραστατικά ίσης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Σε μικρή κλίμακα	1	1,9	1,9	1,9
Σε μέτρια κλίμακα	3	5,8	5,8	7,7
Valid Σε μεγάλη κλίμακα	3	5,8	5,8	13,5
Πάρα πολύ	45	86,5	86,5	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.3.2στ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ12

Όπως παρατηρείται σε πολύ μεγάλο ποσοστό πραγματοποιείται έλεγχος εάν υπάρχουν παραστατικά ίσης αποδεικτικής αξίας για κάθε δαπάνη. Τα παραπάνω αποτελέσματα παρουσιάζονται και με το παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 6.3.3.2στ: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Γ12

Όπως διαπιστώνεται και διαγραμματικά σε ποσοστό 87% περίπου πραγματοποιείται έλεγχος εάν υπάρχουν παραστατικά ίσης αποδεικτικής αξίας για κάθε δαπάνη, αποτέλεσμα που κρίνεται ικανοποιητικό.

6.3.3.3 Μέρος Γ3΄: Οικονομικό Αντικείμενο Συμβάσεων

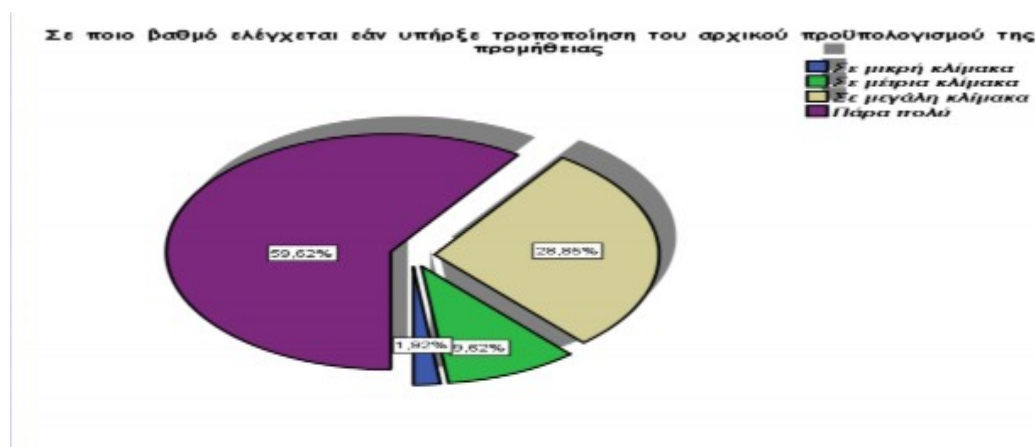
Στο Γ3΄ υπομέρος του Γ΄ μέρους του ερωτηματολογίου (ερωτήσεις 13-17), ερευνάται σε ποιο βαθμό γίνεται έλεγχος σχετικά με το οικονομικό σκέλος των προμηθειών. Ειδικότερα με την 1^η ερώτηση του Γ3΄ υπομέρους ερευνάται εάν υφίστανται τροποποιήσεις επί του αρχικού προϋπολογισμού των προμηθειών. Τα αποτελέσματα παρατίθενται με τον ακόλουθο πίνακα.

Σε ποιο βαθμό ελέγχεται εάν υπήρξε τροποποίηση του αρχικού προϋπολογισμού

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Σε μικρή κλίμακα	1	1,9	1,9	1,9
Σε μέτρια κλίμακα	5	9,6	9,6	11,5
Valid Σε μεγάλη κλίμακα	15	28,8	28,8	40,4
Πάρα πολύ	31	59,6	59,6	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.3.3α : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ13

Τα αποτελέσματα κρίνονται ικανοποιητικά διότι σε ποσοστό περίπου 88% (μεγάλο βαθμό και πάρα πολύ), γίνεται έλεγχος εάν πραγματοποιήθηκε τροποποίηση του αρχικού προϋπολογισμού. Προκειμένου να γίνει πληρέστερη η απεικόνιση των αποτελεσμάτων, παρουσιάζονται παρακάτω και διαγραμματικά.

Διάγραμμα 6.3.3.3α: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Γ13

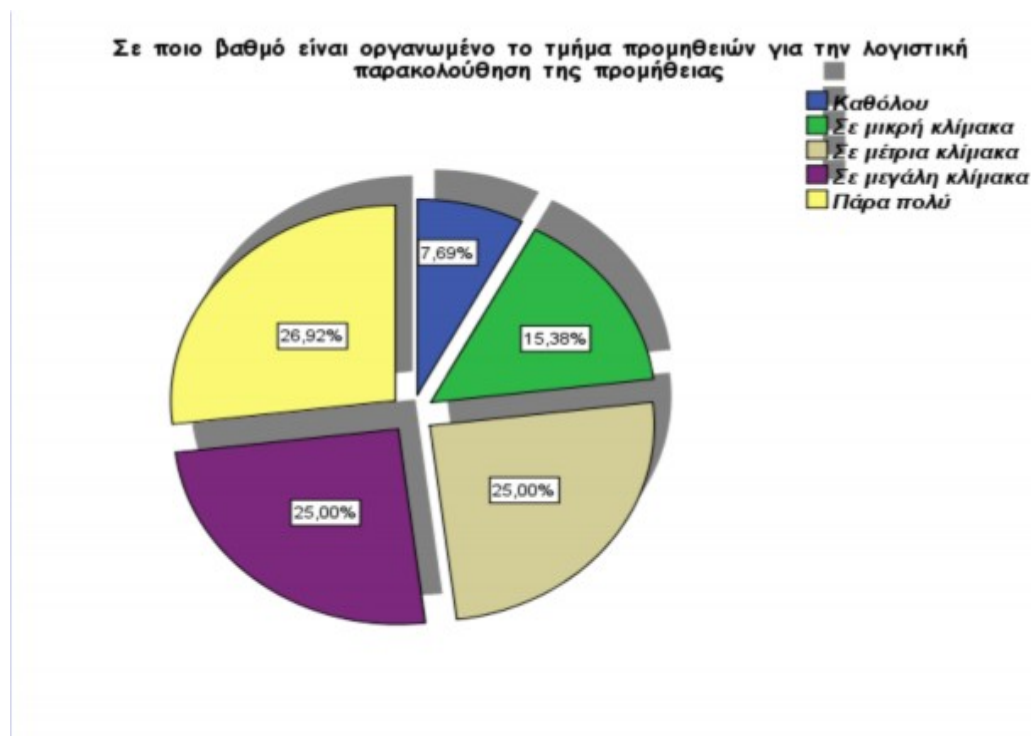
Με την επόμενη ερώτηση ερευνάται εάν το τμήμα προμηθειών έχει την δυνατότητα να παρακολουθεί λογιστικά τη κάθε σύμβαση. Τα αποτελέσματα των απαντήσεων της συγκεκριμένης ερώτησης εμφανίζονται παρακάτω με τον ακόλουθο πίνακα.

Σε ποιο βαθμό είναι οργανωμένο το τμήμα προμηθειών για την λογιστική παρακολούθηση της προμήθειας

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	4	7,7	7,7	7,7
Σε μικρή κλίμακα	8	15,4	15,4	23,1
Σε μέτρια κλίμακα	13	25,0	25,0	48,1
Σε μεγάλη κλίμακα	13	25,0	25,0	73,1
Πάρα πολύ	14	26,9	26,9	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.3.3β : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ14

Παρατηρείται από τον ανωτέρω πίνακα πως υπάρχει μία διάσταση απόψεων με τις απαντήσεις να είναι μοιρασμένες. Ακολουθεί το σχετικό διάγραμμα με το οποίο απεικονίζονται και με τη μορφή πίτας τα αποτελέσματα.

Διάγραμμα 6.3.3.3β: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Γ14

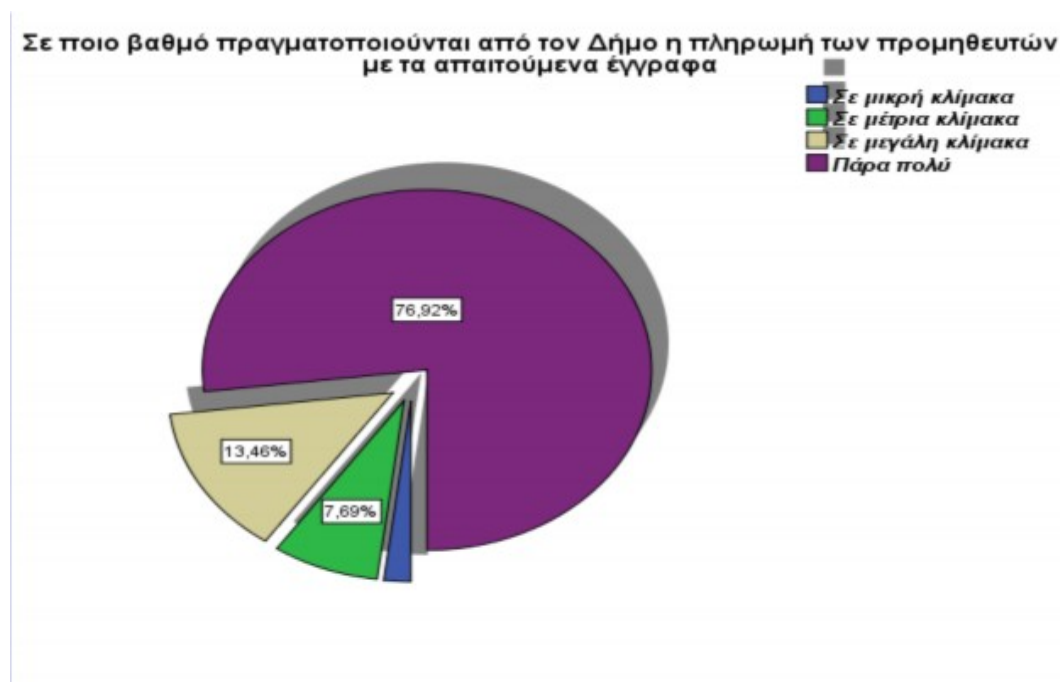
Με την ερώτηση Ν^ο 15 του Γ' μέρους, ερωτάται σε ποιο βαθμό ελέγχεται εάν η πληρωμή των αναδόχων πραγματοποιείται με τα απαιτούμενα νόμιμα δικαιολογητικά. Για την αξιολόγηση της ερώτησης παρατίθεται ο επόμενος πίνακας.

Σε ποιο βαθμό πραγματοποιείται η πληρωμή των προμηθευτών με τα απαιτούμενα έγγραφα

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Σε μικρή κλίμακα	1	1,9	1,9	1,9
Σε μέτρια κλίμακα	4	7,7	7,7	9,6
Valid Σε μεγάλη κλίμακα	7	13,5	13,5	23,1
Πάρα πολύ	40	76,9	76,9	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.3.3γ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ15

Όπως ήταν και αναμενόμενο σε πολύ μεγάλο ποσοστό (77%) η πληρωμή των προμηθευτών γίνεται με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά. Ειδικά σε πολλές περιπτώσεις δεν θα μπορούσε να γίνει πληρωμή των χρηματικών ενταλμάτων και θα ακυρώνονταν από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Με τη βοήθεια του προγράμματος SPSS και για την καλύτερη απεικόνιση των αποτελεσμάτων ακολουθεί το επόμενο διάγραμμα.

Διάγραμμα 6.3.3.3γ: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Γ15

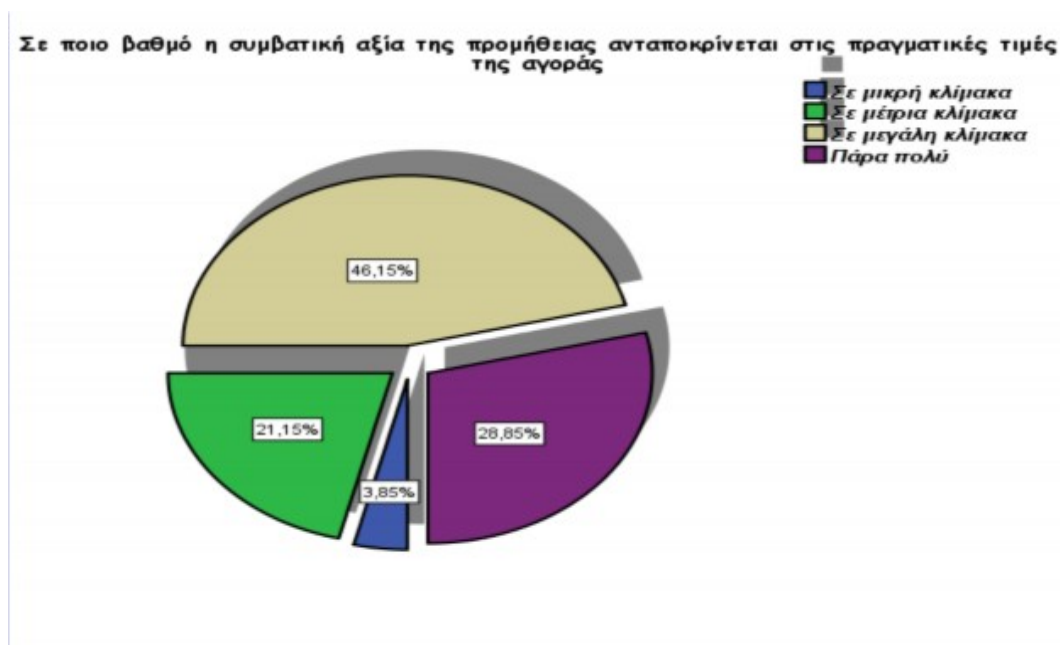
Με τη τέταρτη ερώτηση του Γ3' υπομέρους αναζητείται εάν ελέγχονται τυχόν αποκλίσεις των συμβατικών τιμών και των τιμών αγοράς. Για τη καλύτερη απεικόνιση των αποτελεσμάτων ακολουθεί ο επόμενος πίνακας κατανομής συχνότητας.

Σε ποιο βαθμό η συμβατική αξία της προμήθειας ανταποκρίνεται στις πραγματικές τιμές της αγοράς

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Σε μικρή κλίμακα	2	3,8	3,8	3,8
Σε μέτρια κλίμακα	11	21,2	21,2	25,0
Valid Σε μεγάλη κλίμακα	24	46,2	46,2	71,2
Πάρα πολύ	15	28,8	28,8	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.3.3δ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ16

Όπως παρατηρείται σε ποσοστό 46% (σε μεγάλο βαθμό) και σε ποσοστό 28% (πάρα πολύ) γίνεται έλεγχος μεταξύ των συμβατικών και των τιμών της αγοράς. Όμως ένα ποσοστό της τάξης του 21% σε μέτρια κλίμακα ελέγχει εάν οι τιμές συνάδουν. Διαγραμματικά η απεικόνιση έχει ως εξής:

Διάγραμμα 6.3.3.3δ: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Γ16

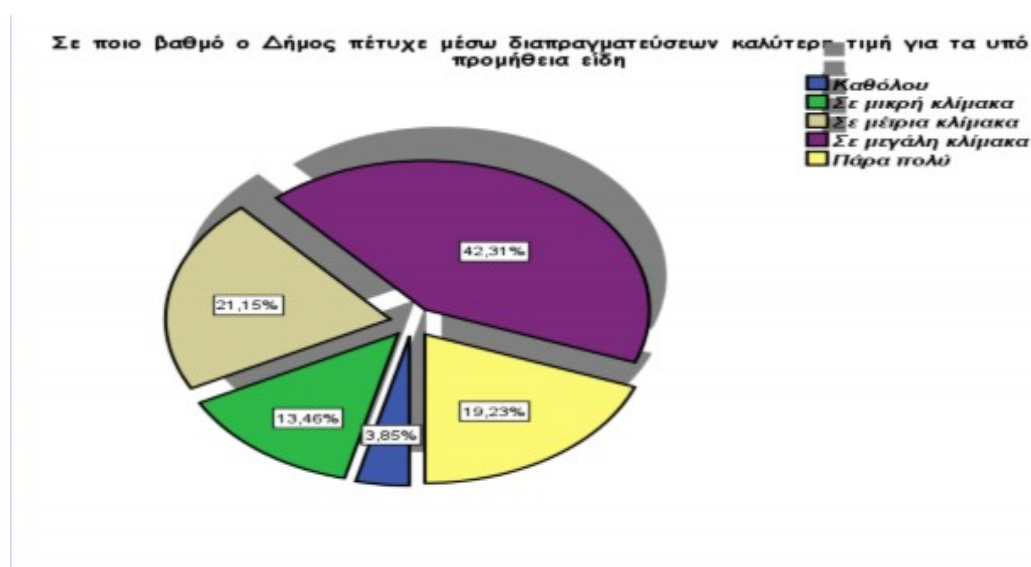
Με τη τελευταία ερώτηση διερευνάται εάν γίνεται έλεγχος για το αν ο δήμος πετυχαίνει καλύτερες τιμές μέσω διαπραγματεύσεων. Τα αποτελέσματα των αποκρίσεων στη συγκεκριμένη ερώτηση εμφανίζονται με το παρακάτω πίνακα.

Σε ποιο βαθμό ο Δήμος πέτυχε μέσω διαπραγματεύσεων καλύτερη τιμή για τα υπό προμήθεια είδη

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	2	3,8	3,8	3,8
Σε μικρή κλίμακα	7	13,5	13,5	17,3
Σε μέτρια κλίμακα	11	21,2	21,2	38,5
Σε μεγάλη κλίμακα	22	42,3	42,3	80,8
Πάρα πολύ	10	19,2	19,2	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.3.3ε : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ17

Όπως διακρίνεται από τον ανωτέρω πίνακα το μεγαλύτερο ποσοστό (42%) αντιστοιχεί στην απάντηση σε μεγάλη κλίμακα. Εξάλλου υφίσταται και ποσοστό περίπου 19% που απάντησε πάρα πολύ. Στη συνέχεια παρατίθεται η διαγραμματική απεικόνιση των ανωτέρω αποτελεσμάτων.

Διάγραμμα 6.3.3.3ε: Κυκλικό διάγραμμα για την Ερώτηση Γ17

Όπως αποτυπώνεται διαγραμματικά, σε ποσοστό της τάξεως του 61% πραγματοποιούνται διαπραγματεύσεις για την επίτευξη συμφερόντων τιμών, αποτέλεσμα που κρίνεται θετικό.

6.3.3.4 Μέρος Γ4': Βαθμός Αποτελεσματικότητας Εσωτερικού Ελέγχου στην Διαδικασία των Προμηθειών των Ο.Τ.Α.

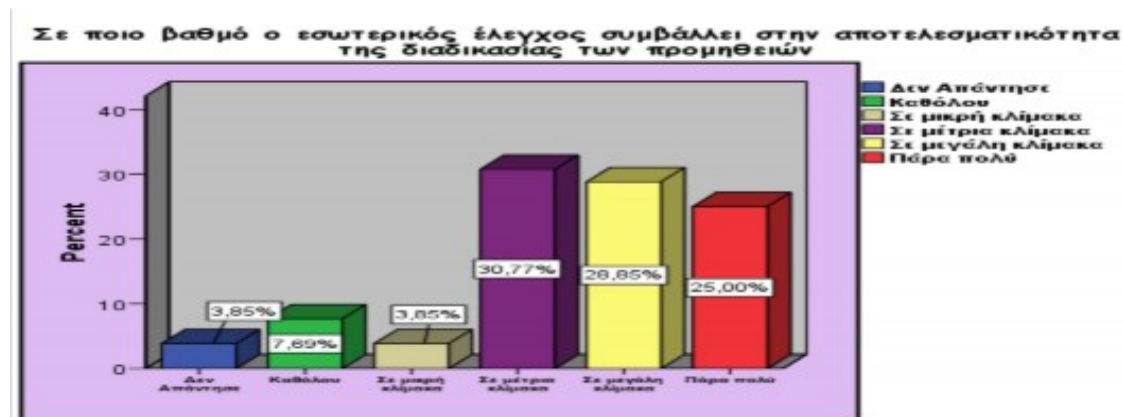
Στο Γ4' υπομέρος του Γ' μέρους (ερωτήσεις 18-22), γίνεται προσπάθεια να διαπιστωθεί σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος επί των προμηθειών εφαρμόζεται και συμβάλει αποτελεσματικά στην ορθή και αποδοτικότερη διαδικασία. Με τη πρώτη ερώτηση ερευνάται σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλλει στην αποτελεσματικότητα της διαδικασίας των προμηθειών. Για τη καλύτερη εξέταση των αποτελεσμάτων παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα.

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλλει στην αποτελεσματικότητα της

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν Απάντησε	2	3,8	3,8	3,8
Καθόλου	4	7,7	7,7	11,5
Σε μικρή κλίμακα	2	3,8	3,8	15,4
Valid Σε μέτρια κλίμακα	16	30,8	30,8	46,2
Σε μεγάλη κλίμακα	15	28,8	28,8	75,0
Πάρα πολύ	13	25,0	25,0	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.3.4α : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ18

Όπως διαπιστώνεται από το πίνακα συχνοτήτων, οι απαντήσεις που δόθηκαν κυμαίνονται μεταξύ της μέτριας κλίμακας και του πάρα πολύ. Σε ποσοστό 53,8% απάντησαν θετικά (μεγάλη κλίμακα και πάρα πολύ) και 30,8% απάντησαν σε μέτριο βαθμό. Η πλειοψηφία των ερωτώμενων απάντησε πως ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλλει στην αποτελεσματικότητα της διαδικασίας των προμηθειών. Οι απαντήσεις των ερωτώμενων απεικονίζονται ακολούθως και διαγραμματικά.

Διάγραμμα 6.3.3.4α: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Γ18

Με τις επόμενες δύο ερωτήσεις ερευνάται σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος εντοπίζει λάθη επί της διαδικασίας των προμηθειών και τα επιλύει μέσω προτάσεων προς το τμήμα προμηθειών. Τα αποτελέσματα των απαντήσεων για τις δύο ερωτήσεις εμφανίζονται με τους ακόλουθους πίνακες.

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος εντοπίζει λάθη επί της διαδικασίας των προμηθειών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν Απάντησε	2	3,8	3,8	3,8
Καθόλου	6	11,5	11,5	15,4
Σε μικρή κλίμακα	6	11,5	11,5	26,9
Valid Σε μέτρια κλίμακα	16	30,8	30,8	57,7
Σε μεγάλη κλίμακα	10	19,2	19,2	76,9
Πάρα πολύ	12	23,1	23,1	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.3.4β : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ19

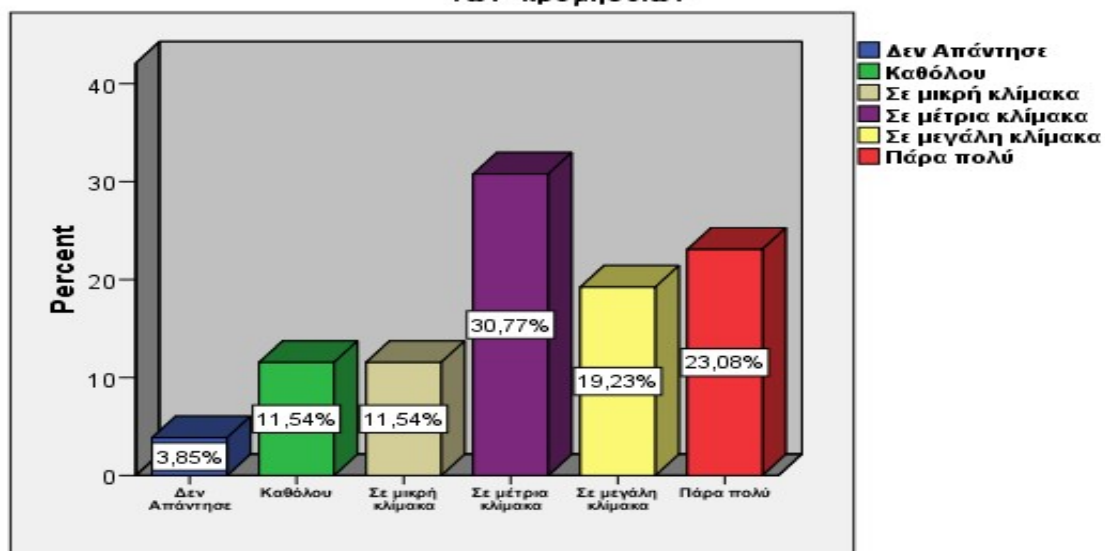
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος επιλύει προβλήματα μέσω προτάσεων προς το τμήμα προμηθειών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν Απάντησε	2	3,8	3,8	3,8
Καθόλου	5	9,6	9,6	13,5
Σε μικρή κλίμακα	5	9,6	9,6	23,1
Valid Σε μέτρια κλίμακα	17	32,7	32,7	55,8
Σε μεγάλη κλίμακα	9	17,3	17,3	73,1
Πάρα πολύ	14	26,9	26,9	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.3.4γ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ20

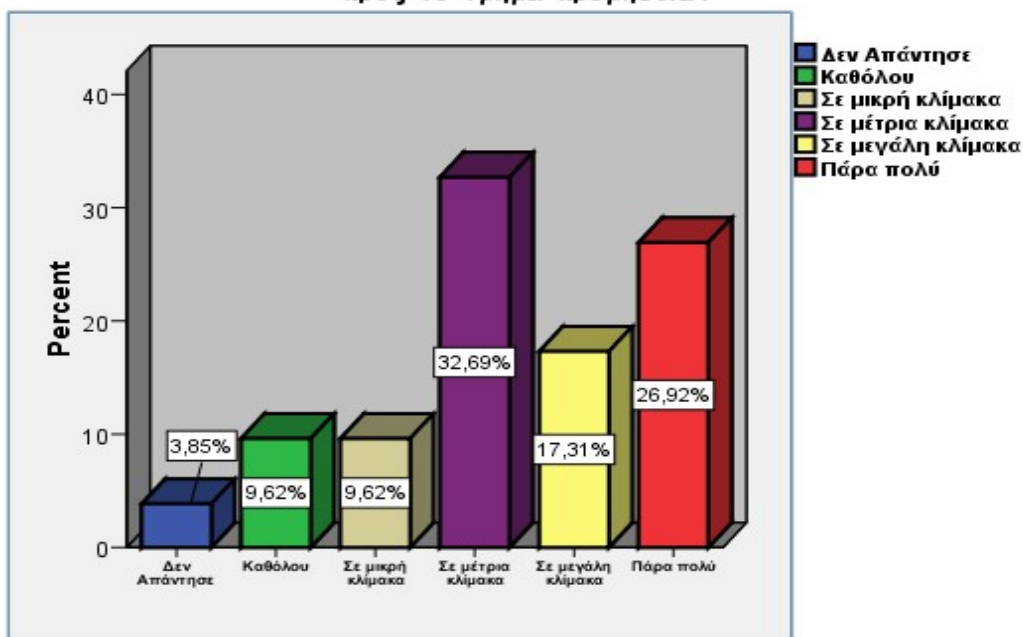
Ομοίως με την ερώτηση Γ18 και όπως παρατηρείται από τους ανωτέρω πίνακες, οι απαντήσεις των ατόμων που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο κυμαίνονται μεταξύ της κλίμακας από μέτρια έως πάρα πολύ. Οι απαντήσεις κρίνονται θετικές αλλά όχι αρκετά ικανοποιητικές διότι και στις δύο ερωτήσεις ένα μεγάλο ποσοστό απαντάει θετικά, αλλά υφίσταται και ένα ποσοστό περίπου 20% που δεν θεωρεί ότι ο εσωτερικός έλεγχος εντοπίζει λάθη και τα επιλύει κατά την διαδικασία των προμηθειών. Για την πληρέστερη απεικόνιση των αποτελεσμάτων παρουσιάζονται στη συνέχεια και με τη μορφή ραβδογραμμάτων.

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος εντοπίζει λάθη επί της διαδικασίας των προμηθειών

Διάγραμμα 6.3.3.4β: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Γ19

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος επιλύει προβλήματα μέσω προτάσεων προς το τμήμα προμηθειών

Διάγραμμα 6.3.3.4γ: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Γ20

Με την ερώτηση Ν^ο 21 του Γ' μέρους, αναζητείται σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος είναι κατάλληλα στελεχωμένος. Για την καλύτερη κατανόηση και εξέταση των αποκρίσεων των ερωτώμενων ακολουθεί ο επόμενος πίνακας.

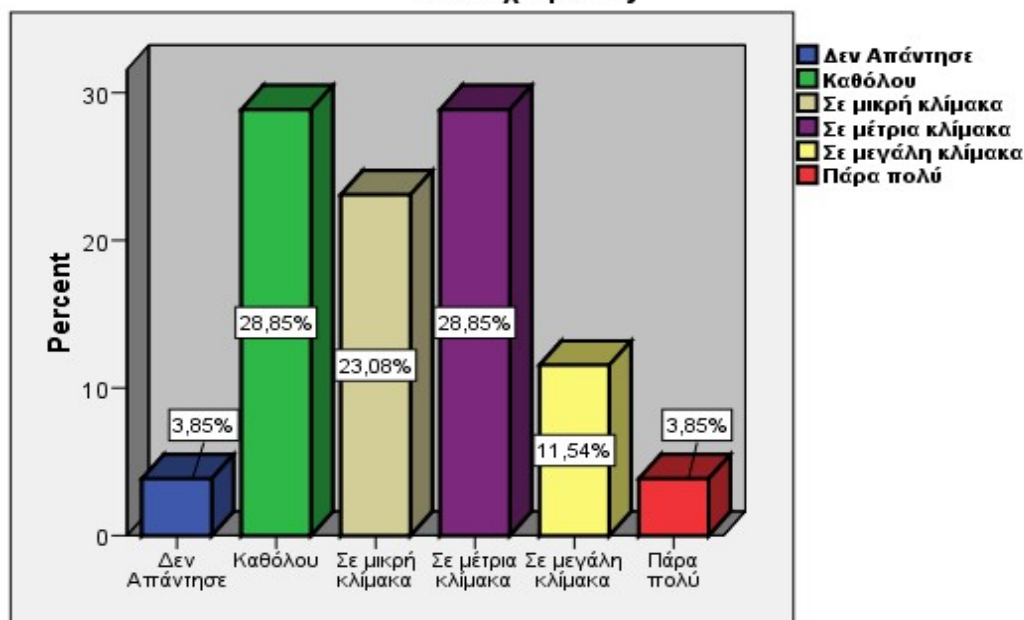
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος είναι άρτια οργανωμένος και στελεχωμένος

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν Απάντησε	2	3,8	3,8	3,8
Καθόλου	15	28,8	28,8	32,7
Σε μικρή κλίμακα	12	23,1	23,1	55,8
Σε μέτρια κλίμακα	15	28,8	28,8	84,6
Σε μεγάλη κλίμακα	6	11,5	11,5	96,2
Πάρα πολύ	2	3,8	3,8	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.3.4δ : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ21

Όπως διαπιστώνεται σε μεγάλο βαθμό (52% περίπου) η υπηρεσία του εσωτερικού ελέγχου δεν είναι άρτια οργανωμένη και στελεχωμένη. Το αποτέλεσμα κρίνεται αναμενόμενο διότι όπως είχε αποτυπωθεί και από την ερώτηση Β1, δεν υφίσταται αυτοτελής υπηρεσία με εξειδικευμένο προσωπικό και στους 52 δήμους από τους οποίους απαντήθηκαν τα ερωτηματολόγια. Τα ανωτέρω αποτελέσματα απεικονίζονται ακολούθως και διαγραμματικά.

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος είναι άρτια οργανωμένος και στελεχωμένος

Διάγραμμα 6.3.3.4δ: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Γ21

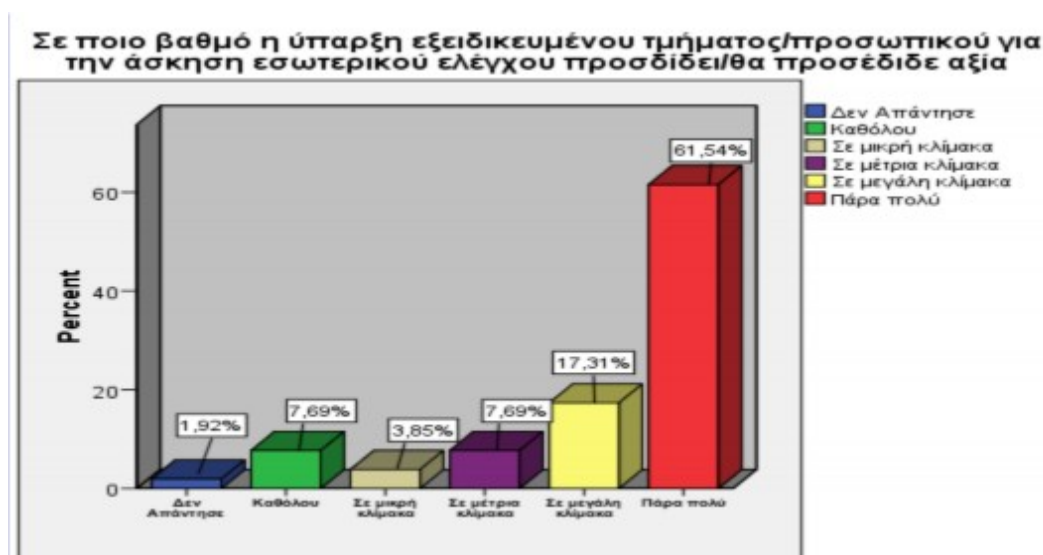
Τέλος με την τελευταία ερώτηση του ερωτηματολογίου, διερευνάται εάν ένα εξειδικευμένο τμήμα εσωτερικού ελέγχου προσδίδει προστιθέμενη αξία στο τμήμα προμηθειών και γενικά στον οργανισμό. Τα αποτελέσματα της ερώτησης εμφανίζονται παρακάτω με το παρακάτω πίνακα 6.3.3.4ε.

Σε ποιο βαθμό η ύπαρξη εξειδικευμένου τμήματος/προσωπικού για την άσκηση εσωτερικού ελέγχου προσδίδει/θα προσέδιδε αξία

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δεν Απάντησε	1	1,9	1,9	1,9
Καθόλου	4	7,7	7,7	9,6
Σε μικρή κλίμακα	2	3,8	3,8	13,5
Valid Σε μέτρια κλίμακα	4	7,7	7,7	21,2
Σε μεγάλη κλίμακα	9	17,3	17,3	38,5
Πάρα πολύ	32	61,5	61,5	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Πίνακας 6.3.3.4ε : Κατανομή Συχνότητας για την Ερώτηση Γ22

Όπως παρατηρείται σε ποσοστό περίπου 78% οι ερωτώμενοι απάντησαν σε μεγάλη κλίμακα και πάρα πολύ. Για την πληρέστερη κατανόηση τα παραπάνω αποτελέσματα παρατίθενται και διαγραμματικά με την μορφή ραβδογράμματος.

Διάγραμμα 6.3.3.4ε: Ραβδόγραμμα για την Ερώτηση Γ22

Όπως παρατηρείται και από τον ανωτέρω πίνακα, καθώς επίσης και από το σχετικό διάγραμμα, οι αποκρίσεις του δείγματος από τον εσωτερικό έλεγχο είναι θετικές διότι σε πολύ μεγάλο βαθμό θεωρούν ότι ο εσωτερικός έλεγχος ως εξειδικευμένο τμήμα παρέχει, ή θα παρέχει εάν λειτουργήσει, προστιθέμενη αξία.

6.4 Συγκεντρωτικά Αποτελέσματα Περιγραφικών Στατιστικών Γ΄ Μέρους Ερωτηματολογίου

Για την πληρέστερη κατανόηση των αποτελεσμάτων και την αποτελεσματικότερη εξαγωγή συμπερασμάτων, παρατίθεται στο παράρτημα της εργασίας (**Παράρτημα VII, σελ. 110**) συγκεντρωτικός πίνακας με τα περιγραφικά χαρακτηριστικά του Γ΄ μέρους, με κατηγοριοποίηση ανά συστατικό υπομέρος βάσει της δομής του ερωτηματολογίου. Αποτυπώνονται τα ελάχιστα και τα μέγιστα της κλίμακας Likert για κάθε ερώτηση, καθώς επίσης και οι μέσοι όροι για κάθε υπομέρος με μέγιστο μέσο όρο τον αριθμό 5.

Παρατηρώντας τους μέσους όρους της κάθε ερώτησης διαπιστώνεται πως εκτός των ερωτήσεων «σε ποιο βαθμό πραγματοποιείται έλεγχος για κατάτμηση των υπό προμήθεια ειδών» και για το γεγονός «αν ο εσωτερικός έλεγχος είναι άρτια στελεχωμένος» όπου είναι χαμηλοί διότι πολλοί ερωτώμενοι απάντησαν καθόλου ή σε μικρή κλίμακα, σε όλες τις υπόλοιπες οι μέσοι όροι είναι πάνω από 3 και σε πολλές περιπτώσεις από 4, διότι οι αποκρίσεις των ερωτώμενων ήταν πολύ θετικές.

Επίσης, παρατηρώντας τους συνολικούς μέσους όρους του κάθε υπομέρους, διαπιστώνεται πως τα υπομέρη Γ2 και Γ3 κινούνται σε ικανοποιητικά επίπεδα, ενώ το υπομέρος Γ1 περί τήρησης των διαδικασιών υλοποίησης των προμηθειών και ο βαθμός αποτελεσματικότητας εσωτερικού ελέγχου στην διαδικασία των προμηθειών (Γ4) χρήζουν περιθωρίων βελτίωσης. Στα ανωτέρω συνηγορούν όπως έχει αναφερθεί οι διαπιστώσεις ότι δεν υπάρχει άρτια εξειδικευμένο και στελεχωμένο τμήμα που να πραγματοποιεί τους εσωτερικούς ελέγχους και δεν έχει αποδοθεί ο κατάλληλος ρόλος στη νέα αυτή διαδικασία.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με τη παρούσα μελέτη πραγματοποιήθηκε καταρχήν η διερεύνηση της έννοιας, του τρόπου λειτουργίας και της χρησιμότητας του εσωτερικού ελέγχου. Η εργασία είχε ως αντικείμενο αφενός τη κατανόηση του ρόλου του εσωτερικού ελέγχου και αφετέρου την έρευνα εάν εφαρμόζεται στη τοπική αυτοδιοίκηση και ειδικότερα επί των διαδικασιών των προμηθειών.

Λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς μελέτες και τη βιβλιογραφία επί του εσωτερικού ελέγχου, είναι σαφές πως εντός του σύγχρονου περιβάλλοντος στο οποίο λειτουργούν η δημόσια διοίκηση και οι Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού, ένα αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου θα οδηγήσει σε εξοικονόμηση πόρων, μείωση της κακοδιαχείρισης και των ατασθαλιών, στο περιορισμό των απατών και των λαθών, και στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Ο εσωτερικός έλεγχος ενισχύει την διαφάνεια και τη δικαιοσύνη, εξασφαλίζει την ορθή και χρηστή διαχείριση των προμηθειών και προσφέρει προστιθέμενη αξία.

Ένα βασικό συμπέρασμα από τη παρούσα εμπειρική μελέτη είναι πως οι διοικήσεις των Ο.Τ.Α. δεν έχουν δώσει την δέουσα σημασία και ρόλο στον εσωτερικό έλεγχο, διότι είτε δεν υφίσταται στο οργανόγραμμά τους, είτε δεν υπάρχει αυτοτελές τμήμα εσωτερικού ελέγχου. Ενδεχομένως σε πολλούς δήμους να μην λειτουργούν διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου διότι είναι σχετικά μια νέα διαδικασία για τους Ο.Τ.Α.

Όπως αποτυπώθηκε από τις αποκρίσεις των ερωτώμενων στο *A΄ και B΄ μέρος του ερωτηματολογίου*, αν και οι περισσότεροι εξ΄ αυτών είναι πολύ καλού εκπαιδευτικού επιπέδου, σε παραγωγική ηλικία και με λίγα χρόνια εργασίας στο δήμο με αποτέλεσμα να θέλουν και να πρέπει να μάθουν περισσότερα, εντούτοις ο εσωτερικός έλεγχος δεν γίνεται από εξειδικευμένο προσωπικό (το μεγαλύτερο ποσοστό παρακολουθεί λίγα σεμινάρια για τις προμήθειες), δεν λειτουργεί τμήμα εσωτερικού ελέγχου και δεν υπάρχουν οι κατάλληλες συνθήκες όπως ο σαφής καθορισμός των καθηκόντων και των ευθυνών, αλλά και ένα εγχειρίδιο που θα αποτύπωνε ξεκάθαρα την υλοποίηση και τον έλεγχο της διαδικασίας των προμηθειών.

Από τις απαντήσεις στο Γ' μέρος του ερωτηματολογίου, όσον αφορά τα στάδια της τήρησης των διαδικασιών, της υλοποίησης της σύμβασης και του οικονομικού σκέλους μίας προμήθειας, βασικό συμπέρασμα είναι πως κινούνται σε ικανοποιητικά επίπεδα, εκτός από αυτό της τήρησης διαδικασιών που χρήζει περιθωρίων βελτίωσης. Συνολικά μπορεί να αναφερθεί πως σε μέτριο προς μεγάλο βαθμό πραγματοποιούνται οι απαραίτητοι έλεγχοι στις περισσότερες διαδικασίες, παρόλο ταύτα σε ορισμένες από αυτές πρέπει να είναι πιο αποτελεσματικοί.

Ότι αφορά το σκέλος της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου διαπιστώνεται πως ενώ έχουν αντιληφθεί οι ερωτώμενοι την προστιθέμενη αξία μίας υπηρεσίας Ε.Ε., δεν λειτουργεί με κατάλληλο τρόπο και βάσει των διεθνών πρακτικών διότι δεν λειτουργεί μία υπηρεσία άρτια στελεχωμένη που να εκτελεί με αποτελεσματικό τρόπο τα καθήκοντά της. Επίσης επειδή καταγράφηκε, να μεν σε θετικό βαθμό αλλά όχι σε πολύ ικανοποιητικό όπως όφειλε, πως ο Ε.Ε. εντοπίζει λάθη επί της διαδικασίας των προμηθειών και τα επιλύει μέσω προτάσεων προτείνεται να λειτουργεί μία διαδικασία ανατροφοδότησης, συνεχούς επικοινωνίας, υποβολής εκθέσεων και καταγραφής των αποτελεσμάτων ώστε να πραγματοποιούνται αποτελεσματικότερα οι διορθωτικές ενέργειες και να μην επαναλαμβάνονται.

Συνολικά βάσει των απαντήσεων των ερωτώμενων στο σκέλος του ερωτηματολογίου που αφορά την αποτελεσματικότητα του Ε.Ε., κρίνεται να μεν πως βρίσκεται σε μέτριο προς ικανοποιητικό επίπεδο, παρουσιάζει όμως κάποιες αδυναμίες που πρέπει να βελτιωθούν. Η αιτία βρίσκεται στο γεγονός πως δεν υπάρχει στους περισσότερους δήμους αποτυπωμένος ένας κανονισμός στον οποίο να περιγράφονται ο σκοπός και τα καθήκοντα των εσωτερικών ελεγκτών, αλλά και μία αυτοτελής υπηρεσία που να ασχολείται με τον εσωτερικό έλεγχο.

Ο ρόλος του εσωτερικού ελέγχου στη τοπική αυτοδιοίκηση είναι πολύ σημαντικός, παρόλο ταύτα δεν έχει λάβει τη δέουσα σημασία και τη κατάλληλη μορφή που έχει σε άλλους οργανισμούς διεθνώς. Έχουν ακόμα πολλά να πραγματοποιηθούν προκειμένου οι Ο.Τ.Α. Α' βαθμού να εφαρμόζουν τα κατάλληλα διεθνή πρότυπα και διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ:

✚ Baltaci, M. and Yilmaz, S. (2006), “Keeping an eye on subnational governments: internal control and audit at local levels”, *World Bank Institute*, Washington D.C. [Online]. Διαθέσιμο:

<http://siteresources.worldbank.org/WBI/Resources/InternalControlandAuditatLocalLevel-FINAL.pdf>

✚ Colber, L. J. (2002), “Corporate Governance: Communications from Internal and External Auditor”, *Managerial Auditing Journal*, Vol 17, Iss: 3, pp. 147-152. [Online]. Διαθέσιμο:

<http://www.emeraldinsight.com/doi/pdfplus/10.1108/02686900210419930>

✚ Council of Europe. (2006), “Abridged Handbook on Public Ethics at Local Level”. Strasburg: Council of Europe. [online]. Διαθέσιμο:

<https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?Index=no&command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=2565724&SecMode=1&DocId=1339034&Usage=2>

✚ Davies, M. (2001), “The changing face of internal audit in local government - A Survey On The Views Of Welsh Local Government Internal Auditors”, *Journal of Finance and Management in Public Services*, Vol. 1, 77-98.

✚ Goodwin, J. (2004), “A comparison of internal audit in the private and public sectors” *Managerial Auditing Journal*” Vol. 19, Iss: 5, pp. 640-650. [Online]. Διαθέσιμο:

<http://www.emeraldinsight.com/doi/pdfplus/10.1108/02686900410537766>

✚ Jackson, N. (1996), “Internal academic quality audit in UK higher education: part I – current practice and conceptual frameworks”, *Quality Assurance in Education*, Vol. 4, Iss: 4, pp. 37-46. [Online]. Διαθέσιμο:

<http://www.emeraldinsight.com/doi/pdfplus/10.1108/09684889610146181>

✚ Jorge, S. and Costa, A. (2009), “Internal auditing amongst Portuguese municipalities”, *Revista Enfoques*. University of Coimbra, Faculty of Economics, Portuga, Vol. 8, Iss. 11, pp. 303-361. [Online]. Διαθέσιμο:

http://www.ucentral.cl/prontus_ucentral2012/site/artic/20131231/asocfile/20131231185345/20091110.pdf

- ✚ Hopkins, R. N. (1997), “The nature of audit quality - a conflict of paradigms? An empirical study of internal audit quality throughout the United Kingdom Public Sector”, *International Journal of Auditing*, Vol. 1, Iss: 2, σελ.117-133. [Online]. Διαθέσιμο: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1099-1123.00017/epdf>
- ✚ Karagiorgos, T., Drogalas, G., Gotzamanis, E. and Tampakoudis, I. (2010), “Internal Auditing as an Effective Tool For Corporate Governance”, *Journal of Business Management*, 2(1), International Science Press, pp. 15-24.9.
- ✚ Khoury, H. (2011), “Internal Audit in the Public Sector: The Quiet Revolution. Deloitte in the Middle East: A Middle East Point of View”. pp. 40-45.
- ✚ Mihret, G. D. and Yismaw, W. A. (2007), “Internal audit effectiveness: an Ethiopian public sector case study”, *Managerial Auditing Journal*, Vol. 22, Iss: 5, pp. 470 – 484. [Online]. Διαθέσιμο: <http://dro.deakin.edu.au/eserv/DU:30065247/mihret-internalaudit-post-2007.pdf>
- ✚ Nashwa, G. (2005), “The role of audit committees in the public sector”, *The CPA Journal*, pp. 42-43. [Online]. Διαθέσιμο: <http://search.proquest.com/openview/12c2d5ef54cd7fbb41559f180ba78d9b/1?pq-origsite=gscholar>
- ✚ Normanton, E. L. (1966), “The accountability and audit of governments”. Manchester University Press, p. vii. [online]. Διαθέσιμο: <https://books.google.gr/books?id=objnAAAAIAAJ&pg=PR7&lpg=PPI&focus=viewp ort&hl=el>
- ✚ Ramamoorti, S. (2003), “Internal auditing: history, evolution, and prospects”, *The Institute of Internal Auditors*, Chapter 1, pp. 1-23. [Online]. Διαθέσιμο: <http://server2.docfoc.com/uploads/Z2015/11/16/gzUBCjimmA/60fb704aa22065ef82da6d7dd908a815.pdf>
- ✚ Selim, G. and Yiannakas, A. (2000), “Outsourcing the Internal Audit Function: A Survey of the UK Public and Private Sectors”, *International Journal of Auditing*, 4: 213–226. [Online]. Διαθέσιμο: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1099-1123.00314/epdf>
- ✚ Sterck, M. and Bouckaert, G. (2006), “The International Audit Trends in the Public Sector”, *Internal Auditor*, Vol. 63, Iss: 4, p. 49.
- ✚ Susana, J. and Costa, A. (2009), “Internal auditing amongst Portuguese municipalities”, *Revista Enfoques: Ciencia Política y Administración Pública*, vol.

VII, núm. 11, 2009, pp. 303-361 [Online]. Διαθέσιμο:
<http://www.redalyc.org/pdf/960/96011647010.pdf>

✚ Unegbu, A. and Kida, M. (2011), "Effectiveness of Internal Audit as Instrument of Improving Public Sector", *Management Journal of Emerging Trends in Economics and Management Sciences (JETEMS)*, Vol. 2, , Iss: 4, pp. 304-309.

✚ Zakaria, Z., Selvaraj, S. D. and Zakaria, Z. (2006), "Internal auditors: their role in the institutions of higher education in Malaysia", *Managerial Auditing Journal*, Vol. 21, Iss: 9, pp. 892–904. [Online]. Διαθέσιμο:
<http://www.emeraldinsight.com/doi/pdfplus/10.1108/02686900610704993>

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ:

➤ Αισιόπουλος, Κ. (1980), *Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου στο Διαχειριστικό και Λογιστικό Τομέα των Επιχειρήσεων : Έννοιες, Αρχές και Προϋποθέσεις Σχεδίασεως και Λειτουργίας του Συστήματος*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1980.

➤ Αληφαντής, Σ. Γ. (2016), *Ελεγκτική: Βάσει των Διεθνών Προτύπων ελέγχου και των Ελληνικών λογιστικών προτύπων*, 2^η Έκδοση, Εκδόσεις Διπλογραφία, Αθήνα

➤ Βασιλάκου, Α. (2014), *Διαδικασίες Εσωτερικού Ελέγχου στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου*, Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, [online]. Διαθέσιμο: <https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/16778/3/VasilakouAndrianaMsc2014.pdf>

➤ Βασσάλας, Χ. (2010), *Ο τρόπος εκτέλεσης των Προμηθειών και Υπηρεσιών των ΟΤΑ Α΄ βαθμού - Νομικές ρυθμίσεις - Περιγραφή διαδικασιών - Σύγκριση θεσμικού πλαισίου τους με άλλους φορείς του Δημοσίου. Μελέτη περίπτωσης: Δήμος Βριλησσιών*, Διπλωματική Εργασία, Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Γ΄ Εκπαιδευτική Σειρά, [online]. Διαθέσιμο: http://www.ekdd.gr/ekdda/files/ergasies_esta/T3/028/10201.pdf

➤ Γαλάνης, Π. (2012), *Χρησιμοποιώντας το κατάλληλο ερωτηματολόγιο στις επιδημιολογικές μελέτες*, Αρχαία Ελληνικής Ιατρικής, 29:744-755, [online]. Διαθέσιμο: <http://www.mednet.gr/archives/2012-6/pdf/744.pdf>

➤ Δήμου, Ν. (2000), *Ελεγκτική: Βασικές Αρχές Γενικής & Τραπεζικής Ελεγκτικής*, Εκδόσεις Ελλήν, Αθήνα.

➤ Δρογαλάς, Γ., Σουμπενιώτης, Δ. και Φωτιάδης, Θ. (2005), *Εννοιολογικό Πλαίσιο Εσωτερικού Ελέγχου: Θεωρητική Προσέγγιση και Πραγματική Μελέτη Περίπτωσης*, Διοικητική Ενημέρωση, σελ. 52-65.

➤ Δρογαλάς, Γ. (2010), *Αξιολόγηση της Εφαρμογής και Συνεισφοράς των Συστημάτων Εσωτερικού - Ελέγχου από την Σκοπιά της Λογιστικής και της Χρηματοοικονομικής στις Ξενοδοχειακές Επιχειρήσεις της Ελλάδας*, Διδακτορική Διατριβή, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη. [online]. Διαθέσιμο: https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/13862/2/Drogalas_PhD2010.pdf

➤ Δρογαλάς, Γ., Γκούμας, Σ., Κεσίση, Ε. και Μαλλιαρίδου, Ο. (2011), *Αποτύπωση του σύγχρονου ρόλου του εσωτερικού ελέγχου*. Επιστημονική Επετηρίδα, [online]. Διαθέσιμο:

http://www.drogalas.gr/uploads/publications/APOTIPOSI_TOU_SIGXRONOU_ROL_OU_TOY_ESOTERIKOY_ELEGXOY.pdf

➤ Ιωαννίδης, (2009), Η Λειτουργία των Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού, Πτυχιακή Εργασία, Ανώτατο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Σερρών, Σέρρες [online]. Διαθέσιμο: <http://docplayer.gr/11380084-Sholi-dioikisis-oikonomias-tmima-logistikis-thema-i-leitoyrgia-ton-ota-a-vathmoy.html>

➤ Καζαντζής, Ι. Χ. (2006), *Ελεγκτική & Εσωτερικός Έλεγχος. Μια συστηματική προσέγγιση Εννοιών, Αρχών και Προτύπων*, εκδόσεις Business Plus Α.Ε., Πειραιάς

➤ Κάντζος, Κ. και Χονδράκη, Α. (2006), *Ελεγκτική - Θεωρία και Πρακτική*, 2^η έκδοση, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, Αθήνα.

➤ Κατσούλης, Δ. (2016), Η συμβολή του εσωτερικού ελέγχου στον ποιοτικό εκσυγχρονισμό της τοπικής αυτοδιοίκησης, Θέματα Αυτοδιοικητικής Πολιτικής, [online]. Διαθέσιμο: <http://tetradioaftodioikisis.blogspot.gr/2016/03/blog-post.html>

➤ Κουτούπης, Γ. Α. (2009), Οι επιδράσεις του Θεσμικού Πλαισίου Εταιρικής Διακυβέρνησης και των Βέλτιστων Πρακτικών στην Ανάπτυξη των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των Επιχειρήσεων: Η περίπτωση των εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών Εταιρειών, Διδακτορική Διατριβή, Πάντειο Πανεπιστήμιο Αθηνών, [online]. Διαθέσιμο: <http://thesis.ekt.gr/thesisBookReader/id/18586#page/1/mode/2up>

➤ Κουτούπης, Γ. Α. (2012), Έννοια και Περιεχόμενο Ελεγκτικής – Διάκριση Εσωτερικού και Εξωτερικού Ελέγχου. [online]. Διαθέσιμο: http://andreaskoutoupis.blogspot.gr/2012/02/blog-post_15.html

➤ Κουτούπης, Γ. Α., (2012), Μύθος ή Πραγματικότητα ο Εσωτερικός Έλεγχος στις Μονάδες Υγείας, Διαδικτυακός Τόπος «Euro2day», www.euro2day.gr/specials/opinions/132/articles/678746/Article.aspx

➤ Κουτούπης, Γ. Α. (2015), Ο Εσωτερικός Έλεγχος Εργαλείο Ανάπτυξης για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), Σύνδεσμος επενδυτών & διαδικτύου, Ένωση μετόχων χρηματιστηρίου Αθηνών, Μετοχικός Ακτιβισμός, Το Ηλεκτρονικό Περιοδικό του ΣΕΔ, 8ο τεύχος, σελ. 47-68. [online]. Διαθέσιμο: <http://www.nepof.eu/sed8.pdf>

➤ Μανιατάκης, Δ. (2013), “Τοπική Αυτοδιοίκηση & Επιχειρηματικότητα - Στρατηγική και Πολιτικές για Ταχεία Περιφερειακή Ανάπτυξη, Ισχυρές Επιχειρήσεις και Αποτελεσματικό Ανθρώπινο Δυναμικό”, Μανιατάκειον Ίδρυμα, [online]. Διαθέσιμο: <http://www.maniatakeion.gr/articlefiles/meleti.pdf>

- Μιχαλοπούλου, Δ. Σ. (2012), *Προμήθειες – Υπηρεσίες των Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού, Β΄ Έκδοση Αναθεωρημένη*, Εκτύπωση Παρατηρητής της Θράκης Α.Ε., Κομοτηνή.
- Νεγκάκης, Ι. Χ. και Ταχυνάκης, Δ. Π. (2013), *Σύγχρονα Θέματα Ελεγκτικής & Εσωτερικού Ελέγχου: Σύμφωνα με τα Διεθνή πρότυπα Ελέγχου*, Εκδόσεις Διπλογραφία, Αθήνα.
- Παπαδοπούλου, Χ. Ι. (2015), “Εσωτερικός Έλεγχος στο Δημόσιο Τομέα”, Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, [online]. Διαθέσιμο: <https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/18487/3/PapadopoulouChristinaIoannaMsc2015.pdf>
- Παπαστάθης, Σ. Π. (2014), *Ο Σύγχρονος Εσωτερικός Έλεγχος (Internal Audit) και η Πρακτική Εφαρμογή του*, Ανανεωμένη Έκδοση, Εκδόσεις Παπαστάθης, Αθήνα.
- Στιβακτάκη, Α. (2012), “Πώς Μπορεί ο Εσωτερικός Έλεγχος να Βελτιώσει το Δημόσιο Τομέα; Η περίπτωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης”, Διπλωματική Εργασία, Ανώτατο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης, [online]. Διαθέσιμο: http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/log/2012/StivaktakiAikaterini/attached-document-1405683179-705679-11927/Stivaktaki_Aikaterini.2012.met.log.pdf
- Τσακλάγκανος, Α. (2003), *Ελεγκτική*, Εκδόσεις Αδελφών Κυριακίδη Α.Ε., Θεσσαλονίκη.
- Τσιάρα, Ε. (2013), “Ο εσωτερικός Έλεγχος - Εφαρμογή στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Ελλάδας”, Διπλωματική Εργασία, Ανώτατο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Σερρών, [online]. Διαθέσιμο: http://www.drogalas.gr/uploads/dissertations/MBA/ROLE_OF_INTERNAL_AUDIT_UNIVERSITIES.pdf
- Φάκος, Δ., (2013), *Ελεγκτική: ο Έλεγχος των Οικονομικών Οντοτήτων*, Εκδόσεις Prosvasis AEBE, Αθήνα.
- Φουστανάκης, Ι. (2011), “Εσωτερικός Έλεγχος Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Πρακτική Εφαρμογή Ανάλυσης, η Περίπτωση του Δήμου Πειραιά”, Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Δ΄ Εκπαιδευτική Σειρά, Τμήμα Οικονομικής Διαχείρισης, [online]. Διαθέσιμο: http://www.ekdd.gr/ekdda/files/ergasies_esta/T4/028/10280.pdf
- Χρηστάκης, Μ. (2011), Βασικές Αρχές Σύγχρονης Διοίκησης. [online]. Διαθέσιμο: www.filadelfia-xalkidona.gr/2011/10/δρ-μ-χρηστάκης-βασικές-αρχές-σύγχρονη/

- Χρυσικού, Ε. - Α. (2008), “Προμήθειες του Δημοσίου και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Έρευνα: Δήμος Αμαρουσίου”, Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, [online]. Διαθέσιμο: <http://dione.lib.unipi.gr/xmlui/bitstream/handle/unipi/2763/Xrisikou.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
- Meigs, B. W., Larsen, E. J. and Meigs, F. R. (1984), *Ελεγκτική, Μετάφραση* Διαμαντόπουλος, Θ. και Ταλαρούγκας, Ι., Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ:

- <http://www.aicpa.org/Pages/default.aspx>
(Ινστιτούτο των Αμερικανών Ορκωτών Λογιστών). {Ανακτήθηκε την 15/07/2016}.
- https://www.gedd.gr/article_data/Linked_files/125/EkthesiGEDD2014.pdf
(Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης, 2015, Ετήσια Έκθεση 2014).
{Ανακτήθηκε την 18/07/2016}.
- <http://www.hiia.gr/>
(Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών). {Ανακτήθηκε την 16/07/2016}.
- <https://global.theiia.org>
(Διεθνές Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών - Επίσημη ιστοσελίδα του The Institute of Internal Auditors). {Ανακτήθηκε την 16/07/2016}.
- <http://www.digitalplan.gov.gr/resource-api/dipla/contentObject/KATAPOLEMISH-DIAFTHORAS-DHM-SYMBASEIS - EADHSSY-062015/content>
(Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, 2015, Κατευθυντήρια Οδηγία 9/2015 - Καταπολέμηση της Διαφθοράς κατά τη Διεξαγωγή Δημοσίων Διαγωνισμών).
{Ανακτήθηκε την 25/07/2016}.
- <https://na.theiia.org/standards-guidance/mandatory-guidance/Pages/Definition-of-Internal-Auditing.aspx>
(Διεθνές Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών). {Ανακτήθηκε την 25/07/2016}.
- <http://www.elsyn.gr/elsyn/files/nomologia/prosimvatikos.pdf>
(Πρακτικός Οδηγός Ελεγκτικού Συνεδρίου). {Ανακτήθηκε την 28/07/2016}.
- http://academics.epu.ntua.gr/LinkClick.aspx?fileticket=I_YLN0GAc_A%3D&tabid=385&mid=2288
(Κατσούλης Σ., 2014, ΔΠΜΣ: Τεχνοοικονομικά Συστήματα, Μάθημα – Ηλεκτρονικές Συναλλαγές, Ηλεκτρονικό Σύστημα Προμηθειών – Δημόσιες Συμβάσεις). {Ανακτήθηκε την 28/07/2016}.
- <http://dimosnet.gr/index.php>
(Εταιρεία Δήμοςnet Μ.Ε.Π.Ε.). {Ανακτήθηκε την 28/07/2016}.
- <http://www.apdattikis.gov.gr/wp-content/uploads/2014/11/>
(Κατραβά Ελένη, 2014, Υπάλληλος Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής, Σημειώσεις περί Βασικής Νομοθεσίας για τις Προμήθειες). {Ανακτήθηκε την 29/07/2016}.

- http://www.bankofgreece.gr/BoGDocuments/ΠΔ.ΤΕ_2577-9.3.2006_Πλαίσιο_αρχών_λειτουργίας_και_κριτηρίων_αξιολόγησης_των_ΣΕΕ.pdf
(Γκαργκάνας Νικόλαος, πρώην Διοικητής ΤτΕ, Πράξη Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, αριθ. 2577/9.3.2006, Πλαίσιο αρχών λειτουργίας και κριτηρίων αξιολόγησης της οργάνωσης και των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων και σχετικές αρμοδιότητες των διοικητικών τους οργάνων). {Ανακτήθηκε την 02/08/2016}.
- <http://www.synigoros.gr/?i=stp.el.annreports>
(ΣτΠ, Ιανουάριος 2016, Ετήσια Έκθεση 2015). {Ανακτήθηκε την 13/07/2016}.
- <https://politessedrasi.files.wordpress.com/2008/12/ita.doc>
(Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 2006. Οι έλεγχοι στους ΟΤΑ. Προτάσεις για τον εξορθολογισμό και την αποτελεσματικότητα του συστήματος). {Ανακτήθηκε την 13/07/2016}.
- http://www.ypes.gr/el/Regions/programma/Dihmerida_epimorf_nevn_autod_a_rxvni/
(ΥΠ.ΕΣ., Εισήγηση «Καλλικράτης» και Οικονομικά της Αυτοδιοίκησης). {Ανακτήθηκε την 17/07/2016}.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ:

- I. Αριθ. 11389/1993**, (ΦΕΚ 185/Β'), «*Ενιαίος Κανονισμός Προμηθειών οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης*» (ΕΚΠΟΤΑ).
- II. Ν. 2286/1995**, (Φ.Ε.Κ. 19/Α'). «*Περί δημοσίου λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις*».
- III. Ν. 2414/1996**, (ΦΕΚ 135/Α'), «*Εκσυγχρονισμός των Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών και άλλες διατάξεις*».
- IV. Ν. 2741/1999**, (ΦΕΚ 199/Α') «*Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων και άλλες ρυθμίσεις θεμάτων του Υπουργείου Ανάπτυξης*».
- V. Ν. 3156/2003**, (ΦΕΚ 157/Α'), «*Ομολογιακά δάνεια, τιτλοποίηση απαιτήσεων και απαιτήσεων από ακίνητα και άλλες διατάξεις*».
- VI. Ν. 3310/2005**, (ΦΕΚ 30/Α'), «*Μέτρα για τη διασφάλιση της διαφάνειας και την αποτροπή καταστρατηγήσεων κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων*».
- VII. Ν. 3316/2005**, (ΦΕΚ 42/Α') «*Ανάθεση και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής συναφών υπηρεσιών και άλλες διατάξεις*».
- VIII. Ν. 3463/2006**, (Φ.Ε.Κ. 114/Α'). «*Κύρωση του κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων*».
- IX. Ν. 3492/2006**, (ΦΕΚ 210/Α'), «*Οργάνωση συστήματος ελέγχου για τη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του Κρατικού Προϋπολογισμού και των εκτός του Κρατικού Προϋπολογισμού φορέων και άλλες διατάξεις*».
- X. Ν. 3548/2007**, (ΦΕΚ 68/Α'), «*Καταχώρηση δημοσιεύσεων των φορέων του Δημοσίου στο νομαρχιακό και τοπικό Τύπο και άλλες διατάξεις*».
- XI. Ν. 3852/2010**, (Φ.Ε.Κ. 87/Α'), «*Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης*».
- XII. Ν. 3861/2010**, (Φ.Ε.Κ. 112/Α'), «*Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο «Πρόγραμμα Διαύγεια» και άλλες διατάξεις*».
- XIII. Ν. 3871/2010**, (ΦΕΚ 141/Α'), «*Δημοσιονομική Διαχείριση και Ευθύνη*».
- XIV. Ν. 3886/2010**, (ΦΕΚ 173/Α'), «*Δικαστική προστασία κατά τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων*».
- XV. Ν. 4025/2011**, (ΦΕΚ 228/Α'), «*Ανασυγκρότηση Φορέων Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Κέντρα Αποκατάστασης, Αναδιάρθρωση Ε.Σ.Υ. και άλλες διατάξεις*».

- XVI.** Ν. 4071/2012, (ΦΕΚ 85/Α'), «Ρυθμίσεις για την τοπική ανάπτυξη, την αυτοδιοίκηση και την αποκεντρωμένη διοίκηση Ενσωμάτωση Οδηγίας 2009/50/ΕΚ».
- XVII.** Ν. 4081/2012, (ΦΕΚ 184/Α'), «Περιστολή δημοσίων δαπανών, ρύθμιση θεμάτων δημοσιονομικών ελέγχων και άλλες διατάξεις».
- XVIII.** Ν. 4111/2013, (ΦΕΚ 18/Α'), «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, τροποποιήσεις του ν. 4093/2012, κύρωση της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου και άλλες επείγουσες διατάξεις».
- XIX.** Ν. 4155/2013, (ΦΕΚ 120/Α'), «Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων και άλλες διατάξεις».
- XX.** Ν. 4270/2014, (ΦΕΚ 143/Α'), «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις».
- XXI.** Ν. 4281/2014, (ΦΕΚ 160/Α'), «Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, οργανωτικά θέματα Υπουργείου Οικονομικών και άλλες διατάξεις».
- XXII.** Π.Δ. 28/1980, «Περί εκτελέσεως έργων και προμηθειών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως».
- XXIII.** Π.Δ. 370/95, (ΦΕΚ 199/Α'), «Προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας περί προμηθειών του Δημοσίου προς το Κοινοτικό Δίκαιο, όπως τροποποιήθηκε από το Π.Δ. 105/00 (ΦΕΚ 100/Α') κατά το μέρος που δεν αντίκεινται στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ.».
- XXIV.** Π.Δ. 394/96, (ΦΕΚ 266/Α'), «Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου (Κ.Π.Δ.)».
- XXV.** Π.Δ. 60/2007, (ΦΕΚ 64/Α') «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18 ΕΚ «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων, έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2005/51/ΕΚ της Επιτροπής και την Οδηγία 2005/75/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16^{ης} Νοεμβρίου 2005».
- XXVI.** Π1/3305/3-11-2010, Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (ΦΕΚ 1789/Β') «Σύναψη, εκτέλεση και διαδικασίες σύναψης συμβάσεων προμηθειών, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 2 (παρ. 5, 12, 13 και 16) του Ν. 2286/95».
- XXVII.** Π1/1105/2-3-06, «Εγκύκλιος για την εφαρμογή των διατάξεων της Οδηγίας στη σύναψη των Δημοσίων συμβάσεων για την εκτέλεση έργων».

- XXVIII.** Π1/7445/2002, (ΦΕΚ 112/Β'), «Εξαίρεση προμηθειών από την ένταξη στο Ε.Π.Π.».
- XXIX.** Π1/7446/2002, (ΦΕΚ 112/Β'), «Εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 2 (παρ.5.12.13 και 16)του Ν.2286/1995».
- XXX.** Αριθ. 27319/18-7-2002, Απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης – Ανάπτυξης (ΦΕΚ 945/Β'), «Εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 13 του Ν. 2503/97».
- XXXI.** Αριθ. 35170/739/2010, (ΦΕΚ 1291/Β'), «Αύξηση των χρηματικών ποσών του άρθρου 83 παρ. 1 του Ν. 2362/95 για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων που αφορούν προμήθεια προϊόντων, παροχή υπηρεσιών ή εκτέλεση έργων».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Παράρτημα Ι : Κατηγοριοποίηση (Είδη) Ελέγχων

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΔΙΑΚΡΙΣΗΣ ΕΛΕΓΧΩΝ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΛΕΓΧΩΝ
Α. Ανάλογα με το άτομο που διενεργεί τον έλεγχο και την σχέση εργασίας του με τον ελεγχόμενο φορέα	1. Εξωτερικοί 2. Εσωτερικοί
Β. Ανάλογα με την έκταση του ελέγχου	1. Γενικοί 2. Ειδικοί
Γ. Ανάλογα με τον σκοπό του ελέγχου	1. Προληπτικοί 2. Κατασταλτικοί
Δ. Ανάλογα με την διάρκεια του ελέγχου	1. Μόνιμοι ή Διαρκείς 2. Τακτικοί ή Περιοδικοί 3. Έκτακτοι ή Περιστασιακοί
Ε. Ανάλογα με το νομοθετικό πλαίσιο που επιβάλλει τους ελέγχους	1. Υποχρεωτικοί 2. Προαιρετικοί
ΣΤ. Ανάλογα με τον τομέα που διερευνούν	1. Διαχειριστικοί 2. Διοικητικοί 3. Φορολογικοί

Πηγή: Meigs, W., Larsen, J. and Meigs, R. (1984), *Ελεγκτική*, Μτφ: Διαμαντόπουλος Θ. και Ταλαρούγκας Ι., σελ. 19-20 και Νεγκάκης Χ. και Ταχυνάκης Π. (2013), *Σύγχρονα θέματα ελεγκτικής & εσωτερικού ελέγχου*, σελ. 7.

Σύμφωνα με πολλούς ερευνητές θεωρείται ότι υφίσταται και τρίτη κατηγορία ελεγκτικής και συγκεκριμένα ο κρατικός έλεγχος που διενεργείται από κρατικούς ή ημικρατικούς φορείς, όπως η εφορία και το Ελεγκτικό Συνέδριο. Επίσης τα τελευταία χρόνια πραγματοποιούνται και μικτοί έλεγχοι με την συνεργασία της υπηρεσίας εσωτερικού ελέγχου και των εξωτερικών ελεγκτών. (Δρογαλάς, 2010, σελ. 40-42).

Παράρτημα II : Διεθνή Πρότυπα για την Επαγγελματική Εφαρμογή του Εσωτερικού Ελέγχου (Ελληνική Έκδοση).

ΠΡΟΤΥΠΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ (Attribute Standards)

1000 - Σκοπός, Δικαιοδοσία και Ευθύνη

Ο σκοπός, η δικαιοδοσία και η ευθύνη της λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου πρέπει επίσης να καθορίζονται σε έναν, εγκεκριμένο από το συμβούλιο, κανονισμό εσωτερικού ελέγχου, σύμφωνα με τον Ορισμό Εσωτερικού Ελέγχου, τον Κώδικα Δεοντολογίας και τα Πρότυπα. Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να αναθεωρεί τον κανονισμό εσωτερικού ελέγχου σε τακτική βάση και να τον θέτει υπόψη της ανώτερης διοίκησης και του συμβουλίου για έγκριση.

1010 - Αναφορά της φύσης του Ορισμού Εσωτερικού Ελέγχου, του Κώδικα Δεοντολογίας και των Προτύπων στον κανονισμό εσωτερικού ελέγχου

Ο κανονισμός εσωτερικού ελέγχου πρέπει να τονίζει σαφώς την υποχρεωτική φύση του Ορισμού Εσωτερικού Ελέγχου, του Κώδικα Δεοντολογίας και των Προτύπων. Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να συζητά για τον Ορισμό Εσωτερικού Ελέγχου, τον Κώδικα Δεοντολογίας και τα Πρότυπα με τη διοίκηση και το συμβούλιο.

1100 - Ανεξαρτησία και Αντικειμενικότητα

Η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου πρέπει να είναι ανεξάρτητη και οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να είναι αντικειμενικοί κατά την εκτέλεση του έργου τους.

1110 - Οργανωσιακή Ανεξαρτησία

Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να υποβάλλει αναφορές σε τέτοιο επίπεδο ιεραρχίας μέσα στον οργανισμό που να επιτρέπει στη λειτουργία εσωτερικού ελέγχου να ανταποκρίνεται στις ευθύνες της. Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να επιβεβαιώνει στο συμβούλιο, τουλάχιστον μία φορά ετησίως, την οργανωσιακή ανεξαρτησία της λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου.

1111 – Άμεση σχέση με το Συμβούλιο

Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να επικοινωνεί και να συνεργάζεται άμεσα με το συμβούλιο.

1120 - Ατομική Αντικειμενικότητα

Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να τηρούν μια απροκατάληπτη, αμερόληπτη στάση και να αποφεύγουν συγκρούσεις συμφερόντων.

1130 - Παρεμπόδιση Ανεξαρτησίας ή Αντικειμενικότητας

Εφόσον η ανεξαρτησία ή η αντικειμενικότητα παρεμποδίζεται, πραγματικά ή φαινομενικά, οι λεπτομέρειες της παρεμπόδισης πρέπει να κοινοποιούνται στα αρμόδια όργανα. Η φύση της κοινοποίησης θα εξαρτάται από το είδος της παρεμπόδισης.

1130.A1 - Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να αποφεύγουν την αξιολόγηση συγκεκριμένων λειτουργιών για τις οποίες ήταν οι ίδιοι υπεύθυνοι κατά το παρελθόν. Η αντικειμενικότητα θεωρείται ότι κλονίζεται όταν ένας εσωτερικός ελεγκτής παρέχει υπηρεσίες διαβεβαίωσης για μια δραστηριότητα για την οποία ήταν υπεύθυνος κατά το προηγούμενο έτος.

1130.A2 - Οι υπηρεσίες διαβεβαίωσης για λειτουργίες για τις οποίες είναι υπεύθυνος ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου, πρέπει να εποπτεύονται από κάποιον εκτός της λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου.

1130.C1 - Οι εσωτερικοί ελεγκτές μπορούν να παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες σχετικά με λειτουργίες για τις οποίες ήταν υπεύθυνοι κατά το παρελθόν.

1130.C2 - Εφόσον οι εσωτερικοί ελεγκτές αντιμετωπίζουν πιθανή παρεμπόδιση της ανεξαρτησίας ή της αντικειμενικότητας σε σχέση με προτεινόμενες συμβουλευτικές υπηρεσίες, πρέπει να γίνει γνωστοποίηση προς τον πελάτη πριν την αποδοχή του έργου.

1200 - Επαγγελματική Επάρκεια και Δέουσα Επαγγελματική Επιμέλεια

Τα έργα πρέπει να εκτελούνται με επαγγελματική επάρκεια και δέουσα επαγγελματική επιμέλεια.

1210 - Επαγγελματική Επάρκεια

Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να διαθέτουν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις λοιπές ικανότητες που απαιτούνται για την εκπλήρωση των ατομικών καθηκόντων τους. Η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου πρέπει συλλογικά να κατέχει ή να αποκτήσει τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις λοιπές ικανότητες που απαιτούνται για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών της.

1210.A1 - Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να λαμβάνει επαρκείς συμβουλές και βοήθεια εάν το προσωπικό του εσωτερικού ελέγχου στερείται των γνώσεων, των δεξιοτήτων και άλλων ικανοτήτων που απαιτούνται για την εκτέλεση του συνόλου ή μέρους του έργου.

1210.A2 - Ο εσωτερικός ελεγκτής πρέπει να έχει επαρκείς γνώσεις για να μπορεί να αξιολογεί τον κίνδυνο απάτης και τον τρόπο διαχείρισής του από τον οργανισμό,

αλλά δεν αναμένεται να έχει την εξειδίκευση του ατόμου που έχει ως πρωταρχική του αρμοδιότητα τον εντοπισμό και τη διερεύνηση απάτης.

1210.A3 - Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να διαθέτουν γνώσεις των βασικών κινδύνων και των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου των πληροφοριακών συστημάτων, καθώς και των διαθέσιμων ελεγκτικών τεχνικών που βασίζονται στην τεχνολογία, για την εκτέλεση των εργασιών που τους ανατίθενται. Ωστόσο, δεν αναμένεται όλοι οι εσωτερικοί ελεγκτές να έχουν την εξειδίκευση ενός εσωτερικού ελεγκτή που έχει ως πρωταρχική του αρμοδιότητα τον έλεγχο πληροφοριακών συστημάτων.

1210.C1 - Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να μην αναλαμβάνει συμβουλευτικά έργα ή να αποκτά επαρκείς συμβουλές και βοήθεια εάν το προσωπικό του εσωτερικού ελέγχου στερείται των γνώσεων, δεξιοτήτων και άλλων ικανοτήτων που απαιτούνται για την εκτέλεση του συνόλου ή μέρους του έργου.

1220 - Δέουσα Επαγγελματική Επιμέλεια

Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να εφαρμόζουν την επιμέλεια και τις δεξιότητες ενός εύλογα συνετού και ικανού εσωτερικού ελεγκτή. Η δέουσα επαγγελματική επιμέλεια δεν υπονοεί το αλάθητο.

1220.A1 - Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να εφαρμόζουν δέουσα επαγγελματική επιμέλεια λαμβάνοντας υπόψη: • Την έκταση των εργασιών που απαιτούνται για να επιτευχθούν οι αντικειμενικοί σκοποί του έργου. • Τη σχετική πολυπλοκότητα, ουσιαστικότητα ή σημαντικότητα θεμάτων στα οποία θα εφαρμοστούν υπηρεσίες διαβεβαίωσης. • Την επάρκεια και αποτελεσματικότητα των διαδικασιών διακυβέρνησης, διαχείρισης κινδύνων και συστημάτων εσωτερικού ελέγχου. • Την πιθανότητα σημαντικών λαθών, απάτης ή μη συμμόρφωσης. • Το κόστος για την παροχή διαβεβαίωσης σε σχέση με τα πιθανά οφέλη.

1220.A2 - Εφαρμόζοντας δέουσα επαγγελματική επιμέλεια, οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να εξετάζουν τη δυνατότητα χρήσης ελεγκτικών τεχνικών που βασίζονται στη τεχνολογία και στην ανάλυση δεδομένων.

1220.A3 - Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να βρίσκονται σε επαγρύπνηση αναφορικά με σημαντικούς κινδύνους που ενδέχεται να επηρεάσουν τους αντικειμενικούς σκοπούς, τις λειτουργίες ή τους πόρους. Ωστόσο, οι διαδικασίες διαβεβαίωσης από μόνες τους, ακόμα και εάν επιτελούνται με τη δέουσα επαγγελματική επιμέλεια, δεν εγγυώνται τον εντοπισμό όλων των σημαντικών κινδύνων.

1220.C1 - Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να επιδεικνύουν τη δέουσα επαγγελματική

επιμέλεια κατά τη διάρκεια εκτέλεσης συμβουλευτικών έργων, λαμβάνοντας υπόψη: • Τις ανάγκες και προσδοκίες των πελατών, συμπεριλαμβανομένων και θεμάτων όπως η φύση, ο χρόνος και η κοινοποίηση των αποτελεσμάτων του έργου. • Τη σχετική πολυπλοκότητα και έκταση των εργασιών που απαιτούνται προκειμένου να επιτευχθούν οι αντικειμενικοί σκοποί του έργου. • Το κόστος του συμβουλευτικού έργου σε σχέση με τα πιθανά οφέλη.

1230 - Συνεχής Επαγγελματική Επιμόρφωση

Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να βελτιώνουν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις λοιπές ικανότητές τους μέσω συνεχούς επαγγελματικής επιμόρφωσης.

1300 - Πρόγραμμα Διαβεβαίωσης και Βελτίωσης Ποιότητας

Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να αναπτύσσει και να διατηρεί ένα πρόγραμμα διαβεβαίωσης και βελτίωσης ποιότητας.

1310 - Απαιτήσεις του Προγράμματος Διαβεβαίωσης και Βελτίωσης Ποιότητας

Το πρόγραμμα διαβεβαίωσης και βελτίωσης ποιότητας πρέπει να περιλαμβάνει τόσο εσωτερικές όσο και εξωτερικές αξιολογήσεις.

1311 - Εσωτερικές Αξιολογήσεις

Οι εσωτερικές αξιολογήσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν: • Διαρκή παρακολούθηση της απόδοσης της λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου, και • Περιοδικές αυτοαξιολογήσεις ή αξιολογήσεις από άτομα εντός του οργανισμού που διαθέτουν επαρκή γνώση των πρακτικών εσωτερικού ελέγχου.

1312 - Εξωτερικές Αξιολογήσεις

Οι εξωτερικές αξιολογήσεις πρέπει να διεξάγονται τουλάχιστον μία φορά κάθε πέντε χρόνια από έναν πιστοποιημένο, ανεξάρτητο αξιολογητή ή ομάδα αξιολόγησης εκτός του οργανισμού. Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να συζητά με το συμβούλιο σχετικά με: • Τη μορφή και συχνότητα διεξαγωγής εξωτερικών αξιολογήσεων • Τα προσόντα και την ανεξαρτησία του εξωτερικού αξιολογητή ή της ομάδας αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένων των πιθανών συγκρούσεων συμφερόντων

1320 - Υποβολή Αναφοράς για το Πρόγραμμα Διαβεβαίωσης και Βελτίωσης Ποιότητας

Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να γνωστοποιεί τα αποτελέσματα του προγράμματος διαβεβαίωσης και βελτίωσης ποιότητας στο συμβούλιο.

1321 - Χρήση της φράσης «Διενεργήθηκε Σύμφωνα με τα Πρότυπα»

Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου μπορεί να αναφέρει ότι οι εργασίες της

λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου «διενεργήθηκαν σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα για την Επαγγελματική Εφαρμογή του Εσωτερικού Ελέγχου» μόνο εφόσον τα αποτελέσματα από την αξιολόγηση του προγράμματος διαβεβαίωσης και βελτίωσης ποιότητας καταδεικνύουν κάτι τέτοιο.

1322 - Αποκάλυψη της μη Συμμόρφωσης

Σε περίπτωση όπου η μη συμμόρφωση με τον Ορισμό Εσωτερικού Ελέγχου, τον Κώδικα Δεοντολογίας ή τα Πρότυπα επηρεάζει το συνολικό πλαίσιο ή τις δραστηριότητες της λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου, τότε ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να κοινοποιεί τη μη συμμόρφωση και τις επιπτώσεις της στην ανώτερη διοίκηση και το συμβούλιο.

ΠΡΟΤΥΠΑ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ (Performance Standards)

2000 - Διαχείριση της Λειτουργίας Εσωτερικού Ελέγχου

Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να διαχειρίζεται αποτελεσματικά τη λειτουργία εσωτερικού ελέγχου έτσι ώστε να εξασφαλίζει ότι η λειτουργία προσθέτει αξία στον οργανισμό.

2010 - Προγραμματισμός

Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να καταρτίζει ένα πρόγραμμα ελέγχων με βάση την εκτίμηση κινδύνων, με σκοπό να προσδιορίσει τις προτεραιότητες της λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου, σύμφωνα με τους σκοπούς του οργανισμού.

2010.A1 - Το πρόγραμμα έργων της λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου πρέπει να βασίζεται στην εκτίμηση των κινδύνων, η οποία πρέπει να διενεργείται τουλάχιστον μια φορά τον χρόνο. Η άποψη της ανώτερης διοίκησης και του συμβουλίου πρέπει να ληφθεί υπόψη σε αυτή την διαδικασία.

2010.A2 - Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να προσδιορίζει και να λαμβάνει υπόψη του τις προσδοκίες της ανώτερης διοίκησης, του συμβουλίου και λοιπών ενδιαφερόμενων μερών για τη διατύπωση γνώμης και άλλων συμπερασμάτων εσωτερικού ελέγχου.

2010.C1 - Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να εξετάζει την περίπτωση διεξαγωγής συμβουλευτικών έργων που του έχουν προταθεί, με βάση τη δυνατότητα που έχουν αυτά τα έργα να βελτιώσουν τη διαχείριση κινδύνων, να προσθέσουν αξία και να βελτιώσουν τις λειτουργίες του οργανισμού. Τα έργα που γίνονται αποδεκτά πρέπει να περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα έργων.

2020 - Κοινοποίηση και Έγκριση

Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να κοινοποιεί τον σχεδιασμό για τη λειτουργία εσωτερικού ελέγχου και τις απαιτήσεις πόρων, συμπεριλαμβανομένων και των σημαντικών ενδιάμεσων μεταβολών, στην ανώτερη διοίκηση και στο συμβούλιο, για επισκόπηση και έγκριση. Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει επίσης να κοινοποιεί την επίδραση του περιορισμού των πόρων.

2030 - Διαχείριση Πόρων

Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να εξασφαλίζει ότι οι πόροι του εσωτερικού ελέγχου είναι κατάλληλοι, επαρκείς και αξιοποιούνται αποτελεσματικά ώστε να επιτυγχάνεται το εγκεκριμένο πρόγραμμα.

2040 - Πολιτικές και Διαδικασίες

Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να καταρτίζει πολιτικές και διαδικασίες για να καθοδηγεί τη λειτουργία εσωτερικού ελέγχου.

2050 - Συντονισμός

Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να μοιράζεται πληροφορίες και να συντονίζει τις δραστηριότητες με άλλους εσωτερικούς και εξωτερικούς παρόχους διαβεβαίωσης και συμβουλευτικών υπηρεσιών έτσι ώστε να εξασφαλίζει την κατάλληλη κάλυψη και να ελαχιστοποιεί την επανάληψη των εργασιών.

2060 - Υποβολή Αναφοράς στο Συμβούλιο και την Ανώτερη Διοίκηση

Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει περιοδικά να υποβάλλει αναφορά στην ανώτερη διοίκηση και το συμβούλιο σχετικά με τον σκοπό, τη δικαιοδοσία, την ευθύνη και την απόδοση σε σχέση με το πρόγραμμα ελέγχων της λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου. Η αναφορά πρέπει επίσης να περιλαμβάνει την έκθεση σε σημαντικούς κινδύνους, μνημονεύοντας και κινδύνους απάτης, καθώς και θέματα συστημάτων εσωτερικού ελέγχου, εταιρικής διακυβέρνησης και άλλα θέματα που είναι απαραίτητα ή έχουν ζητηθεί από την ανώτερη διοίκηση και το συμβούλιο.

2070 - Πάροχος Εξωτερικών Υπηρεσιών και Οργανωσιακή Ευθύνη για τον Εσωτερικό Έλεγχο

Όταν ένας εξωτερικός φορέας παρέχει υπηρεσίες για τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου, είναι υποχρεωμένος να επισημαίνει στον οργανισμό ότι ο οργανισμός είναι υπεύθυνος για τη διατήρηση μίας αποτελεσματικής δραστηριότητας εσωτερικού ελέγχου.

2100 - Φύση των Εργασιών

Η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου πρέπει να αξιολογεί και να συμβάλλει στη βελτίωση των διαδικασιών διακυβέρνησης, των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων

και των διαδικασιών ελέγχου, υιοθετώντας μια συστηματική και συνετή προσέγγιση.

2110 - Διακυβέρνηση

Η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου πρέπει να αξιολογεί και να υποβάλλει κατάλληλες εισηγήσεις για τη βελτίωση της διαδικασίας διακυβέρνησης προς επίτευξη των παρακάτω αντικειμενικών σκοπών: • Προώθηση των κατάλληλων ηθικών αρχών και αξιών μέσα στον οργανισμό. • Διασφάλιση της αποτελεσματικής διαχείρισης της οργανωσιακής απόδοσης και λογοδοσίας. • Κοινοποίηση πληροφοριών σχετικά με τους κινδύνους και τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου στους αρμόδιους μέσα στον οργανισμό. • Συντονισμός των δραστηριοτήτων και κοινοποίηση πληροφοριών μεταξύ των μελών του συμβουλίου, των εξωτερικών και εσωτερικών ελεγκτών και της διοίκησης.

2110.A1 - Η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου πρέπει να αξιολογεί τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αποτελεσματικότητα των αντικειμενικών σκοπών, των προγραμμάτων και δραστηριοτήτων του οργανισμού που σχετίζονται με το σύστημα ηθικών αξιών.

2110.A2 - Η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου πρέπει να αξιολογεί εάν η διακυβέρνηση των πληροφοριακών συστημάτων υποστηρίζει και συμβάλλει στην επίτευξη των στρατηγικών και αντικειμενικών σκοπών του οργανισμού.

2120 – Διαχείριση Κινδύνων

Η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου πρέπει να εκτιμά την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων και να συμβάλλει στην βελτίωσή τους.

2120.A1 - Η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου πρέπει να εκτιμά την έκθεση σε κινδύνους σχετικά με τα συστήματα διακυβέρνησης, τις λειτουργίες και τα πληροφοριακά συστήματα του οργανισμού, όσον αφορά: • Την επίτευξη των αντικειμενικών σκοπών του οργανισμού. • Την αξιοπιστία και ακεραιότητα της χρηματοοικονομικής και λειτουργικής πληροφόρησης. • Την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των λειτουργιών και των προ- γραμμάτων. • Τη διασφάλιση των περιουσιακών στοιχείων. • Τη συμμόρφωση με νόμους, κανονισμούς, διαδικασίες και συμβάσεις.

2120.A2 - Η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου πρέπει να εκτιμά την πιθανότητα ύπαρξης απάτης και τον τρόπο με τον οποίο ο οργανισμός διαχειρίζεται τον κίνδυνο απάτης.

2120.C1 - Κατά την διάρκεια των συμβουλευτικών έργων, οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να εντοπίζουν τον κίνδυνο που συνδέεται με τους αντικειμενικούς σκοπούς

του έργου και να επαγρυπνούν για την ύπαρξη άλλων σημαντικών κινδύνων.

2120.C2 - Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να ενσωματώνουν τις γνώσεις σχετικά με κινδύνους, που αποκτούν από συμβουλευτικά έργα στην εκτίμηση των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων του οργανισμού.

2120.C3 – Υποστηρίζοντας την διοίκηση προκειμένου να καθιερώσει ή να βελτιώσει τις διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων, οι εσωτερικοί ελεγκτές δεν πρέπει να αναλαμβάνουν διοικητική ευθύνη μέσω της διαχείρισης κινδύνων.

2130 - Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου

Η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου πρέπει να βοηθά τον οργανισμό να διατηρεί αποτελεσματικά συστήματα εσωτερικού ελέγχου, αξιολογώντας την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητά τους και προωθώντας τη διαρκή βελτίωσή τους.

2130.A1 - Η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου πρέπει να αξιολογεί την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου ως προς την αντιμετώπιση κινδύνων σχετικά με τα συστήματα διακυβέρνησης, τις λειτουργίες και τα πληροφοριακά συστήματα του οργανισμού, όσον αφορά: • Την επίτευξη των αντικειμενικών σκοπών του οργανισμού. • Την αξιοπιστία και ακεραιότητα της χρηματοοικονομικής και λειτουργικής πληροφόρησης. • Την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των λειτουργιών και των προγραμμάτων. • Τη διασφάλιση των περιουσιακών στοιχείων. • Τη συμμόρφωση με νόμους, κανονισμούς, διαδικασίες και συμβάσεις.

2130.C1 - Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να ενσωματώνουν τις γνώσεις σχετικά με τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου, που αποκτούν από συμβουλευτικά έργα, στην εκτίμηση των διαδικασιών ελέγχου του οργανισμού.

2200 - Σχεδιασμός Έργου

Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να αναπτύσσουν και να αποτυπώνουν τον σχεδιασμό κάθε έργου, ο οποίος θα περιλαμβάνει τους αντικειμενικούς σκοπούς, το εύρος, το χρονοδιάγραμμα και την κατανομή των πόρων.

2201 - Παράγοντες Σχεδιασμού

Κατά τη διαδικασία του σχεδιασμού του έργου, οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους: • Τους αντικειμενικούς σκοπούς της δραστηριότητας που επισκοπείται και τα μέσα με τα οποία η δραστηριότητα ελέγχει την απόδοσή της. • Τους σημαντικούς κινδύνους που απειλούν τη δραστηριότητα, τους αντικειμενικούς σκοπούς, τους πόρους, τις λειτουργίες της και τα μέσα με τα οποία η ενδεχόμενη

επίδραση των κινδύνων διατηρείται σε ένα αποδεκτό επίπεδο. • Την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών διακυβέρνησης, διαχείρισης κινδύνων και των διαδικασιών ελέγχου της δραστηριότητας, σε σύγκριση με ένα σχετικό πλαίσιο ή μοντέλο. • Τις ευκαιρίες για να γίνουν σημαντικές βελτιώσεις σε θέματα διακυβέρνησης, τη διαχείριση κινδύνων και τις διαδικασίες ελέγχου της δραστηριότητας.

2201.A1 - Όταν οι εσωτερικοί ελεγκτές σχεδιάζουν ένα έργο για ενδιαφερόμενα μέρη εκτός του οργανισμού, πρέπει να δημιουργήσουν ένα υπόμνημα κατανόησης όπου θα περιγράφονται οι αντικειμενικοί σκοποί, το πλαίσιο, οι αντίστοιχες αρμοδιότητες και άλλες προσδοκίες, συμπεριλαμβανομένων των περιορισμών στη διανομή των αποτελεσμάτων του έργου και στην πρόσβαση στα αρχεία του έργου.

2201.C1 - Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να αποσαφηνίζουν με τους πελάτες του συμβουλευτικού έργου, τους αντικειμενικούς σκοπούς, το πλαίσιο, τις αντίστοιχες αρμοδιότητες, καθώς και άλλες προσδοκίες των πελατών. Για σημαντικά έργα, αυτή η αποσαφήνιση πρέπει να τεκμηριώνεται.

2210 - Αντικειμενικοί Σκοποί Έργου

Για κάθε έργο πρέπει να καθορίζονται αντικειμενικοί σκοποί.

2210.A1- Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να διεξάγουν μια προκαταρκτική εκτίμηση των κινδύνων που σχετίζονται με την υπό επισκόπηση λειτουργία. Οι αντικειμενικοί σκοποί του έργου πρέπει να αντικατοπτρίζουν τα αποτελέσματα αυτής της εκτίμησης κινδύνων.

2210.A2 - Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους την πιθανότητα για σημαντικά λάθη, απάτη, μη συμμόρφωση και άλλα είδη έκθεσης σε κινδύνους, όταν καθορίζουν τους αντικειμενικούς σκοπούς του έργου.

2210.A3 - Είναι απαραίτητο να υπάρχουν επαρκή κριτήρια για την αξιολόγηση των συστημάτων διακυβέρνησης, της διαχείρισης κινδύνων και των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου. Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να εξακριβώσουν κατά πόσο η διοίκηση ή/και το συμβούλιο έχουν θεσπίσει κατάλληλα κριτήρια, προκειμένου να προσδιορίσουν ότι οι στόχοι και οι αντικειμενικοί σκοποί του έργου επιτεύχθηκαν. Εάν τα κριτήρια είναι επαρκή, οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να τα χρησιμοποιήσουν στην αξιολόγησή τους. Εάν δεν επαρκούν, οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να συνεργαστούν με τη διοίκηση ή/και το συμβούλιο για να καθοριστούν τα κατάλληλα κριτήρια αξιολόγησης.

2210.C1 - Οι αντικειμενικοί σκοποί των συμβουλευτικών έργων πρέπει να

λαμβάνουν υπόψη θέματα διακυβέρνησης, τους κινδύνους και τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου, στον βαθμό που συμφωνήθηκε με τον πελάτη.

2210.C2 - Οι αντικειμενικοί σκοποί των συμβουλευτικών έργων πρέπει να συνάδουν με τις αξίες, τις στρατηγικές και τους αντικειμενικούς σκοπούς του οργανισμού.

2220 - Εύρος έργου

Το καθορισμένο εύρος του έργου πρέπει να είναι επαρκές για την επίτευξη των αντικειμενικών σκοπών του έργου.

2220.A1 - Για τον καθορισμό του εύρους του έργου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα σχετικά συστήματα, τα αρχεία, το ανθρώπινο δυναμικό και τα φυσικά περιουσιακά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είναι υπό τον έλεγχο τρίτων.

2220.A2 - Εάν προκύψουν σημαντικές ευκαιρίες για συμβουλευτικά έργα κατά τη διάρκεια μιας υπηρεσίας διαβεβαίωσης, πρέπει να συμφωνηθούν εγγράφως και συγκεκριμένα οι αντικειμενικοί σκοποί, το εύρος, οι αντίστοιχες αρμοδιότητες και οι άλλες προσδοκίες και τα αποτελέσματα του συμβουλευτικού έργου πρέπει να κοινοποιηθούν σύμφωνα με τα πρότυπα που αφορούν στα συμβουλευτικά έργα.

2220.C1 - Κατά την εκτέλεση συμβουλευτικών έργων, οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να εξασφαλίζουν ότι το εύρος του έργου είναι επαρκές για την επίτευξη των συμφωνηθέντων αντικειμενικών σκοπών. Εάν οι εσωτερικοί ελεγκτές έχουν επιφυλάξεις σχετικά με το εύρος εργασίας κατά τη διάρκεια του έργου, αυτές οι επιφυλάξεις πρέπει να συζητηθούν με τον πελάτη, έτσι ώστε να αποφασιστεί εάν το έργο θα συνεχιστεί.

2220.C2 - Κατά τη διάρκεια συμβουλευτικών έργων, οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να διαχειρίζονται τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου σύμφωνα με τους αντικειμενικούς σκοπούς του έργου και να επαγρυπνούν για σημαντικά ζητήματα που αφορούν τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου.

2230 - Κατανομή Πόρων του Έργου

Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να καθορίσουν τους κατάλληλους και επαρκείς πόρους που απαιτούνται για την επίτευξη των αντικειμενικών σκοπών του έργου, με βάση μία εκτίμηση της φύσης και της πολυπλοκότητας κάθε έργου, των χρονικών περιορισμών και των διαθέσιμων πόρων.

2240 - Πρόγραμμα Έργου

Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να αναπτύσσουν και να καταγράφουν προγράμματα έργου έτσι ώστε να επιτυγχάνονται οι αντικειμενικοί σκοποί του έργου.

2240.A1 - Τα προγράμματα έργου πρέπει να συμπεριλαμβάνουν τις διαδικασίες για

την αναγνώριση, ανάλυση, αξιολόγηση και καταγραφή των πληροφοριών κατά την διάρκεια του έργου. Το πρόγραμμα έργου πρέπει να έχει εγκριθεί πριν την έναρξη των εργασιών και όλες οι αναπροσαρμογές πρέπει να εγκρίνονται έγκαιρα.

2240.C1 - Τα προγράμματα των συμβουλευτικών έργων μπορεί να ποικίλλουν ως προς τη μορφή και το περιεχόμενο, ανάλογα με τη φύση του έργου.

2300 - Διεξαγωγή του Έργου

Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να αναγνωρίζουν, να αναλύουν, να αξιολογούν και να καταγράφουν επαρκείς πληροφορίες, έτσι ώστε να επιτύχουν τους αντικειμενικούς σκοπούς του έργου.

2310 - Εντοπισμός Πληροφοριών

Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να εντοπίζουν επαρκείς, αξιόπιστες, σχετικές και χρήσιμες πληροφορίες, έτσι ώστε να επιτύχουν τους αντικειμενικούς σκοπούς του έργου.

2320 - Ανάλυση και Αξιολόγηση

Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να βασίζονται τα συμπεράσματα και τα αποτελέσματα των έργων σε κατάλληλες αναλύσεις και αξιολογήσεις.

2330 - Καταγραφή Πληροφοριών

Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να καταγράφουν τις κατάλληλες πληροφορίες για την υποστήριξη των συμπερασμάτων και των αποτελεσμάτων των έργων.

2330.A1 - Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να ελέγχει την πρόσβαση στα αρχεία του έργου. Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να αποκτά την έγκριση της ανώτερης διοίκησης ή/και του νομικού συμβούλου, όπως αρμόζει, προτού επιτρέψει σε τρίτα μέρη εκτός του οργανισμού την πρόσβαση σε αυτά τα αρχεία.

2330.A2 - Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να αναπτύξει τις προϋποθέσεις διατήρησης των αρχείων των έργων, ανεξάρτητα από το μέσο αποθήκευσης κάθε αρχείου. Οι προϋποθέσεις διατήρησης πρέπει να είναι σύμφωνες με τις οδηγίες του οργανισμού και με σχετικές εποπτικές ή άλλες απαιτήσεις.

2330.C1 - Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να καθορίζει τις πολιτικές για τη φύλαξη και τη διατήρηση των αρχείων των συμβουλευτικών έργων, καθώς επίσης τη διάθεσή τους εντός και εκτός του οργανισμού. Αυτές οι πολιτικές πρέπει να είναι σύμφωνες με τις οδηγίες του οργανισμού και με σχετικές εποπτικές και άλλες απαιτήσεις.

2340 - Εποπτεία Έργων

Τα έργα πρέπει να εποπτεύονται κατάλληλα, ώστε να εξασφαλίζεται η επίτευξη των

αντικειμενικών σκοπών τους, η διασφάλιση της ποιότητας και η βελτίωση του ανθρώπινου δυναμικού.

2400 - Κοινοποίηση Αποτελεσμάτων

Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να κοινοποιούν τα αποτελέσματα των έργων.

2410 - Κριτήρια Κοινοποιήσεων

Στις κοινοποιήσεις πρέπει να περιλαμβάνονται οι αντικειμενικοί σκοποί και το εύρος, καθώς επίσης και τα σχετικά συμπεράσματα, οι εισηγήσεις και τα σχέδια δράσης.

2410.A1 - Η τελική κοινοποίηση των αποτελεσμάτων του έργου πρέπει, όπου χρειάζεται, να περιλαμβάνει τη συνολική γνώμη ή/και τα συμπεράσματα του εσωτερικού ελεγκτή. Όταν διατυπώνεται μια γνώμη ή ένα συμπέρασμα, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι προσδοκίες της ανώτερης διοίκησης, του συμβουλίου και των λοιπών ενδιαφερόμενων μερών και πρέπει να υποστηρίζεται από επαρκείς, αξιόπιστες, σχετικές και χρήσιμες πληροφορίες.

2410.A2 - Οι εσωτερικοί ελεγκτές συνιστάται να αναγνωρίζουν την ικανοποιητική απόδοση στις κοινοποιήσεις του έργου.

2410.A3 - Όταν τα αποτελέσματα έργων διατίθενται σε τρίτους εκτός του οργανισμού, η κοινοποίηση πρέπει να περιλαμβάνει περιορισμούς στη διάθεση και χρήση των αποτελεσμάτων.

2410.C1 - Η κοινοποίηση της προόδου και των αποτελεσμάτων των συμβουλευτικών έργων ποικίλλει σε μορφή και περιεχόμενο, ανάλογα με τη φύση του έργου και τις ανάγκες του πελάτη.

2420- Ποιότητα των Κοινοποιήσεων

Οι κοινοποιήσεις πρέπει να είναι ακριβείς, αντικειμενικές, σαφείς, περιεκτικές, επικοινωνιακές, ολοκληρωμένες και έγκαιρες.

2421 - Λάθη και Παραλείψεις

Εάν μια τελική κοινοποίηση περιέχει ένα σημαντικό λάθος ή παράλειψη, ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να κοινοποιεί τις διορθωμένες πληροφορίες σε όλους αυτούς που έλαβαν την αρχική κοινοποίηση.

2430 - Χρήση της φράσης «Διενεργήθηκε σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα για την Επαγγελματική Εφαρμογή του Εσωτερικού Ελέγχου»

Οι εσωτερικοί ελεγκτές μπορούν να αναφέρουν ότι τα έργα στα οποία συμμετείχαν «διενεργήθηκαν σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα για την Επαγγελματική Εφαρμογή του Εσωτερικού Ελέγχου» μόνο εφόσον τα αποτελέσματα από την αξιολόγηση του προγράμματος διαβεβαίωσης και βελτίωσης ποιότητας καταδεικνύουν κάτι τέτοιο.

2431 - Αποκάλυψη μη Συμμόρφωσης Έργου

Όταν η μη συμμόρφωση με τον Ορισμό Εσωτερικού Ελέγχου, τον Κώδικα Δεοντολογίας ή τα Πρότυπα επηρεάζει ένα συγκεκριμένο έργο, η κοινοποίηση των αποτελεσμάτων πρέπει να αποκαλύπτει: • Την αρχή ή τον κανόνα συμπεριφοράς του Κώδικα Δεοντολογίας ή του/των Προτύπων με τα οποία δεν προέκυψε πλήρης συμμόρφωση, • Τους λόγους της μη συμμόρφωσης, και • Την επίδραση της μη συμμόρφωσης στο έργο και τα κοινοποιηθέντα αποτελέσματα του έργου.

2440 - Διάδοση Αποτελεσμάτων του Έργου

Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να κοινοποιεί τα αποτελέσματα του έργου στα κατάλληλα μέρη.

2440.A1 - Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου είναι υπεύθυνος για την κοινοποίηση των τελικών αποτελεσμάτων σε εκείνα τα μέρη που μπορούν να εξασφαλίσουν ότι αποδίδεται η δέουσα σημασία στα αποτελέσματα.

2440.A2 - Εάν οι νομικές, θεσμικές ή εποπτικές ρυθμίσεις δεν επιβάλλουν κάτι διαφορετικό, ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου, πριν εκδώσει τα αποτελέσματα σε τρίτους εκτός του οργανισμού, πρέπει: • Να αξιολογεί τον ενδεχόμενο κίνδυνο για τον οργανισμό. • Να διαβουλεύεται αρμοδίως με την ανώτερη διοίκηση και/ή το νομικό σύμβουλο. • Να ελέγχει τη διάδοση των αποτελεσμάτων, περιορίζοντας τη χρήση τους.

2440.C1 - Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου είναι υπεύθυνος να κοινοποιεί τα τελικά αποτελέσματα των συμβουλευτικών έργων στους πελάτες.

2440.C2 - Κατά τη διάρκεια των συμβουλευτικών έργων, μπορεί να εντοπιστούν θέματα διακυβέρνησης, διαχείρισης κινδύνων και συστημάτων εσωτερικού ελέγχου. Όταν αυτά τα θέματα είναι σημαντικά για τον οργανισμό, πρέπει να κοινοποιούνται στην ανώτερη διοίκηση και το συμβούλιο.

2450 – Συνολική Γνώμη

Όταν εκδοθεί μια συνολική γνώμη, πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις προσδοκίες της ανώτερης διοίκησης, του συμβουλίου και των λοιπών ενδιαφερόμενων μερών και πρέπει να υποστηρίζεται από επαρκείς, αξιόπιστες, σχετικές και χρήσιμες πληροφορίες.

2500 - Παρακολούθηση Προόδου

Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να καθιερώνει και να διατηρεί ένα σύστημα παρακολούθησης της τακτοποίησης των αποτελεσμάτων που κοινοποιούνται στη διοίκηση.

2500.A1 - Ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να καθιερώσει μια διαδικασία επανελέγχου για να παρακολουθεί και να εξασφαλίζει ότι οι ενέργειες της διοίκησης έχουν εφαρμοστεί αποτελεσματικά ή ότι η ανώτερη διοίκηση έχει αποδεχτεί τον κίνδυνο της μη ανάληψης δράσης.

2500.C1 - Η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου πρέπει να παρακολουθεί την τακτοποίηση των αποτελεσμάτων των συμβουλευτικών έργων, στον βαθμό που έχει συμφωνηθεί με τον πελάτη.

2600 – Κοινοποίηση της Αποδοχής Κινδύνων

Όταν ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου συμπεράνει ότι η διοίκηση έχει αποδεχτεί έναν βαθμό κινδύνου στον οποίο δεν μπορεί να ανταποκριθεί ο οργανισμός, τότε ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να συζητήσει το θέμα με την διοίκηση. Εάν το ζήτημα σχετικά με τον κίνδυνο δεν επιλυθεί, ο επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου πρέπει να αναφέρει το θέμα στο συμβούλιο προς διευθέτηση.

Πηγή: http://www.hiia.gr/images/pgallery/IPPF_2013_Greek.pdf
(Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών)

Παράρτημα III : Κώδικας Δεοντολογίας Εσωτερικών Ελεγκτών

ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ	
ΑΡΧΕΣ	ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ
<p>Η ακεραιότητα των εσωτερικών ελεγκτών εδραιώνει την εμπιστοσύνη και παρέχει έτσι τη βάση για στήριξη της κρίσης τους</p>	<p>Οι εσωτερικοί ελεγκτές:</p> <p>1.1. Θα εκτελούν την εργασία τους με εντιμότητα, επιμέλεια και υπευθυνότητα.</p> <p>1.2. Θα τηρούν τους νόμους και θα προβαίνουν στις κοινοποιήσεις που απαιτούνται από τη νομοθεσία και το επάγγελμα.</p> <p>1.3. Δεν θα εμπλέκονται συνειδητά, ως μέλη, σε οποιαδήποτε παράνομη δραστηριότητα, ούτε θα εμπλέκονται σε πράξεις ατιμωτικές για το επάγγελμα του εσωτερικού ελεγκτή ή για τον οργανισμό.</p> <p>1.4. Θα σέβονται και θα συμβάλλουν στους νόμιμους και ηθικούς αντικειμενικούς σκοπούς του οργανισμού.</p>
<p>Οι εσωτερικοί ελεγκτές επιδεικνύουν το υψηλότερο επίπεδο επαγγελματικής αντικειμενικότητας κατά τη συγκέντρωση, αξιολόγηση και κοινοποίηση των πληροφοριών για τη δραστηριότητα ή τη διαδικασία που εξετάζεται. Οι εσωτερικοί ελεγκτές προβαίνουν σε μια ισορροπημένη εκτίμηση όλων των σχετικών περιπτώσεων και δεν επηρεάζονται αδικαιολόγητα από τα δικά τους συμφέροντα, ή τα συμφέροντα άλλων, κατά το σχηματισμό των κρίσεων</p>	<p>Οι εσωτερικοί ελεγκτές:</p> <p>2.1 Δεν θα συμμετέχουν σε οποιαδήποτε δραστηριότητα ή θα συνάπτουν σχέσεις που ενδέχεται να βλάψουν ή να θεωρείται ότι βλάπτουν την αμερόληπτη εκτίμησή τους. Συμπεριλαμβάνονται οι δραστηριότητες ή οι σχέσεις εκείνες οι οποίες ενδέχεται να συγκρούονται με τα συμφέροντα του οργανισμού.</p> <p>2.2 Δεν θα αποδέχονται οτιδήποτε μπορεί να βλάψει ή να θεωρείται ότι βλάπτει την επαγγελματική τους εκτίμηση.</p> <p>2.3 Θα κοινοποιούν όλες τις σημαντικές πληροφορίες που τους γνωστοποιούνται και ενδέχεται να παραποιήσουν, εάν δεν κοινοποιηθούν, την έκθεση των υπό έλεγχο δραστηριοτήτων.</p>
<p>Εμπιστευτικότητα: Οι εσωτερικοί ελεγκτές σέβονται την αξία και την κυριότητα της πληροφορίας που λαμβάνουν και δεν κοινοποιούν πληροφορίες χωρίς κατάλληλη εξουσιοδότηση, εκτός εάν υπάρχει νομική ή επαγγελματική υποχρέωση για να γίνει κάτι τέτοιο</p>	<p>Οι εσωτερικοί ελεγκτές:</p> <p>3.1 Θα είναι συνετοί στη χρήση και προστασία των πληροφοριών που αποκτούν κατά τη διάρκεια άσκησης των καθηκόντων τους.</p> <p>3.2 Δεν θα χρησιμοποιούν πληροφορίες για προσωπικό κέρδος ή κατά τρόπο αντίθετο με τη νομοθεσία ή επιβλαβή για τους νόμιμους και ηθικούς αντικειμενικούς σκοπούς του οργανισμού.</p>
<p>Επάρκεια: Οι εσωτερικοί ελεγκτές χρησιμοποιούν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις εμπειρίες που απαιτούνται για την παροχή των υπηρεσιών εσωτερικού ελέγχου</p>	<p>Οι εσωτερικοί ελεγκτές:</p> <p>4.1 Θα ασχολούνται μόνο με εκείνες τις υπηρεσίες για τις οποίες διαθέτουν τις αναγκαίες γνώσεις, δεξιότητες και εμπειρία.</p> <p>4.2 Θα παρέχουν υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα για την Επαγγελματική Εφαρμογή του Εσωτερικού Ελέγχου.</p> <p>4.3 Θα βελτιώνουν συνεχώς την επάρκεια, την αποτελεσματικότητα και την ποιότητα των υπηρεσιών τους.</p>

Πηγή: <https://na.theiia.org/standards-guidance/Public%20Documents/Code%20of%20Ethics%20Greek.pdf>
(Διεθνές Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών)

Παράρτημα IV : Βασικότερη Νομοθεσία Υλοποίησης Δημοσίων Συμβάσεων Ο.Τ.Α.

Α' βαθμού

➤ N. 3463/2006 (Κ.Δ.Κ.) (ΦΕΚ 19/Α')	Σύμφωνα με το άρθρο 209, οι Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού διενεργούν τις προμήθειες τους σύμφωνα με τις διατάξεις του Ενιαίου κανονισμού προμηθειών των Ο.Τ.Α.
➤ ΥΠ.ΕΣ. 11389/1993 (ΦΕΚ 185 Β')	Ενιαίος κανονισμός προμηθειών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Π.Ο.Τ.Α.).
➤ N. 2286/1995 (ΦΕΚ Α' 19)	Προμήθειες του δημόσιου τομέα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων.
➤ N. 2741/99 (ΦΕΚ 199/ Α')	Υποχρεωτική δημοσίευση της περίληψης των προκηρύξεων των διαγωνισμών στο Φ.Ε.Κ.
➤ Π.Δ. 28/1980	Περί εκτελέσεως έργων και προμηθειών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως.
➤ Π.Δ 370/95 (ΦΕΚ-199 Α')	Προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας περί προμηθειών του Δημοσίου με το Κοινοτικό Δίκαιο.
➤ Π.Δ. 394/96 (ΦΕΚ 266 Α' /96)	Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου (Κ.Π.Δ.).
➤ Π.Δ. 60/2007 (Φ.Ε.Κ. 64/Α') , το οποίο έχει τροπ. το Π.Δ. 370/95	Προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ «Περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», όπως τροπ. με την Οδηγία 2005/51/ΕΚ της Επιτροπής και την Οδηγία 2005/75/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16/11/2005.
➤ N. 3310/05 (ΦΕΚ 30/ Α')	Υποχρεωτικός έλεγχος νομιμότητας (προσυμβατικός έλεγχος) προμηθειών προϋπολογιζόμενης δαπάνης ποσού 1.000.000 ευρώ.
➤ N. 2414/96 (ΦΕΚ 135 Α')	Ονομαστικοποίηση των μετοχών Ελληνικών Ανωνύμων Εταιρειών που μετέχουν στις διαδικασίες ανάληψης έργων ή προμηθειών του Δημοσίου.
➤ N. 3316/2005 (ΦΕΚ 42/Α')	Ανάθεση και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής συναφών υπηρεσιών και άλλες διατάξεις.
➤ N. 3548/2007 (ΦΕΚ 68/Α')	Καταχώρηση δημοσιεύσεων των φορέων του δημοσίου στο νομαρχιακό και τοπικό τύπο και άλλες διατάξεις.
➤ N. 3861/2010 ➤ (ΦΕΚ 112/Α')	Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων στο διαδίκτυο «Πρόγραμμα Διάγεια».
➤ N. 3886/2010 (ΦΕΚ 173/Α')	Δικαστική προστασία κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων.

➤ N. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/Α')	Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης.
➤ N. 4071/2012 (ΦΕΚ 85/Α')	Ρυθμίσεις για την τοπική ανάπτυξη, την αυτοδιοίκηση και την αποκεντρωμένη διοίκηση Ενσωμάτωση Οδηγίας 2009/50/ΕΚ.
➤ N. 4111/2013 (ΦΕΚ 18/Α')	Ρύθμιση ζητημάτων κατεπείγοντος χαρακτήρα του Υπουργείου Εσωτερικών - Προμήθειες Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού.
➤ N. 4155/2013 (ΦΕΚ 120/Α'/29.5.13)	Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων και άλλες διατάξεις», όπως τροπ. από το Ν. 4250/2014.
➤ N. 4281/2014 (ΦΕΚ 160/Α'/8.8.14)	Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, οργανωτικά θέματα Υπουργείου Οικονομικών και άλλες διατάξεις.
➤ Π1/ 1105/2-3-06	Εγκύκλιος για την εφαρμογή των διατάξεων της Οδηγίας στη σύναψη των Δημοσίων συμβάσεων για την εκτέλεση έργων.
➤ Π1/7445/2002 (ΦΕΚ 112/Β')	Εξαίρεση προμηθειών από την ένταξη στο Ε.Π.Π.
➤ Π1 7446/2002 (ΦΕΚ 112/Β')	Καθορισμός ετήσιας συνολικής δαπάνης των προμηθειών κατά κωδικό αριθμό είδους αυτών για τις οποίες η σύναψη των σχετικών συμβάσεων διενεργείται: α) με πρόχειρο διαγωνισμό και β) με απευθείας ανάθεση.
➤ Π1/3305/10 (ΦΕΚ 1789/Β')	Σύναψη, εκτέλεση και διαδικασίες σύναψης συμβάσεων προμηθειών. Καθορίζεται χρηματικό όριο ποσού 60.000,00€ χωρίς Φ.Π.Α. ετήσιας συνολικής δαπάνης μέχρι του οποίου μπορεί να διενεργείται σύναψη σύμβασης προμηθειών με πρόχειρο διαγωνισμό.
➤ ΚΥΑ 27319/02 (ΦΕΚ 945/Β')	Καθορίζεται χρηματικό όριο ποσού 15.000,00€ με Φ.Π.Α. ετήσιας συνολικής δαπάνης κατά κωδικό αριθμό είδους μέχρι του οποίου μπορεί να διενεργείται προμήθεια με διαδικασία μέσω διαπραγμάτευσης ή απ' ανάθεσης.
➤ 35170/739/2010 (ΦΕΚ 1291/Β')	Χρηματικό όριο 60.000,00€ χωρίς Φ.Π.Α. για ανοικτό διαγωνισμό

Πηγή: (Μιχαλοπούλου, 2012, σ. 22-27; Ιωαννίδης, 2009, σελ. 12-14; Κατραβά, 2014, σελ. 1-5)

Εμπιστευτικό Ερωτηματολόγιο Έρευνας στα πλαίσια εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας με θέμα : «Εφαρμογή και αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου στην διαδικασία των προμηθειών των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού».

Υπεύθυνος Έρευνας:	ΓΚΟΥΡΤΣΙΛΙΔΗΣ Ιωάννης
Επιβλέπων Καθηγητής:	Δρ. ΔΡΟΓΑΛΑΣ Γεώργιος
Τηλέφωνα Επικοινωνίας:	6985088549 (Κινητό), 2531352448 (Εργασίας)
Fax:	2531081659
E-mail:	giannisgkourts@gmail.com
Διεύθυνση Εργασίας	Πλ. Γ. Βιζυηνού 1, 69100, Δήμος Κομοτηνής,

Αγαπητές Συναδέλφισσες και Αγαπητοί Συνάδελφοι ,

Εργάζομαι ως διοικητικός υπάλληλος του τμήματος προμηθειών, υλικών εξοπλισμού και υπηρεσιών του Δήμου Κομοτηνής και το ερωτηματολόγιο που σας αποστέλλεται αποτελεί μέρος της έρευνας στα πλαίσια εκπόνησης της μεταπτυχιακής διπλωματικής μου εργασίας, με θέμα «Εφαρμογή και αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου στην διαδικασία των προμηθειών των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού».

Η έρευνα αυτή έχει ως σκοπό τη συλλογή στοιχείων σχετικά με την χρησιμότητα και την συμβολή του εσωτερικού ελέγχου στη διαδικασία των προμηθειών και στην προσπάθεια τήρησης των νόμιμων διαδικασιών και αποφυγής φαινομένων διαφθοράς και κακοδιαχείρισης δημοσίου χρήματος.

Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου δεν είναι υποχρεωτική, ωστόσο καθίσταται απαραίτητη για την επιτυχημένη ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας. Ερωτήσεις που κρίνετε εμπιστευτικές ή ακατάλληλες, παρακαλώ όπως τις αγνοήσετε και συνεχίσετε με τις επόμενες. Η εργασιακή σας εμπειρία στην θέση που κατέχετε

θα συνέβαλλε τα μέγιστα στη διεξαγωγή της έρευνας και την εξαγωγή χρήσιμων αποτελεσμάτων.

Για την ασφαλέστερη υλοποίηση της παρούσας έρευνας δημιουργήθηκε ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο που είναι διαθέσιμο στον εξής σύνδεσμο:

<https://docs.google.com/forms/d/1HZI3bMbgZfHeGfA7NzIQedyjbzokZxUVVrW-ZPqOe88/viewform>

Επίσης οι απαντήσεις μπορούν να αποσταλούν και με τους εξής τρόπους: Α) Ηλεκτρονικά στο giannisgkourts@gmail.com, Β) ταχυδρομικά στη διεύθυνση 1906 Αριθμός 2, ΤΚ 69100, Κομοτηνή, καθώς επίσης και Γ) στη Δ/ση εργασίας που αναφέρεται παραπάνω (υπόψη Γκουρτσιλίδη Ιωάννη).

Σας διαβεβαιώνουμε πως τα στοιχεία που θα αποστείλετε είναι άκρως εμπιστευτικά, θα τηρηθεί η ανωνυμία, θα χρησιμοποιηθούν για στατιστικές αναλύσεις και για κανέναν άλλο σκοπό πέρα από αυτό της εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας. Αναμένοντας την ανταπόκρισή σας, σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για το χρόνο και τη συνεργασία σας.

Με εκτίμηση,
ΓΚΟΥΡΤΣΙΛΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
Υπάλληλος Δήμου Κομοτηνής
Φοιτητής του Δ.Δ.Π.Μ.Σ. στη Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΜΕΡΟΣ Α΄ - ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

(Δηλώστε με x ή υπογραμμίστε την απάντησή σας)

1. Επωνυμία Οργανισμού (Προαιρετικά)

.....

Στοιχεία Εργαζομένου:

1.1 Ηλικία: 20 - 30 31 – 40 41 – 50 > 50

1.2 Επίπεδο Εκπαίδευσης:

- Απόφοιτος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- Απόφοιτος Ι.Ε.Κ.
- Απόφοιτος Α.Ε.Ι./Τ.Ε.Ι.
- Κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος
- Κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος

1.3 Υπαλληλική Ιδιότητα:

- Προϊστάμενος Τμήματος
- Προϊστάμενος Διεύθυνσης
- Υπάλληλος Τμήματος Προμηθειών
- Υπάλληλος Τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου
- Άλλο

1.4 Εργασιακή Εμπειρία στον Δήμο (έτη υπηρεσίας):

- 0 – 10
- 11 - 20
- 21 – 30
- > 30

1.5 Πόσα σεμινάρια έχετε παρακολουθήσει σχετικά με τον έλεγχο στην διαδικασία των προμηθειών;

- 0-3
- 4-7
- 8 και άνω

ΜΕΡΟΣ Β΄ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΕΛΕΓΧΟΥ

(τσεκάρετε την μοναδική σας απάντηση)

1) Αν όχι από ποιον/ποιους ασκείται η εν λόγω λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου όσον αφορά θέματα οικονομικής διαχείρισης και δει έλεγχο δαπανών και προμηθειών;

- Δ/ντης Οικονομικής Υπηρεσίας
- Τμήμα Λογιστηρίου
- Τμήμα Προμηθειών
- Συναρμοδιότητες τμημάτων/υπαλλήλων
- Δήμαρχος/Αντιδήμαρχος
- Εξειδικευμένο προσωπικό για εσωτερικό έλεγχο
- Άλλο

2) Καθορίζεται στον Ο.Ε.Υ. με σαφήνεια τα καθήκοντα και η θέση ευθύνης των εσωτερικών ελεγκτών;

- ΟΧΙ
- ΝΑΙ

3) Υπάρχει λεπτομερές εγχειρίδιο διαδικασιών προμηθειών ΟΤΑ Α΄ βαθμού με αποτυπωμένο τον τρόπο εκτελέσεώς τους;

- ΟΧΙ
- ΝΑΙ

ΜΕΡΟΣ Γ΄ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ

(τσεκάρετε την μοναδική σας απάντηση)

(Γ1) ΤΗΡΗΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ-ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ.

Σε ποιο βαθμό :	Καθόλου	Σε μικρή κλίμακα	Σε μέτρια κλίμακα	Σε μεγάλη κλίμακα	Πάρα Πολύ
1. Υπάρχει εγγεγραμμένη πίστωση στον Π/Υ του Δήμου και δεν πραγματοποιούνται συνεχώς αναμορφώσεις;					
2. Δεν πραγματοποιείται κατάτμηση των υπό προμήθεια ειδών;					
3. Η δαπάνη για την προμήθεια έχει αναληφθεί πριν από την απόφαση ανάθεσης;					
4. Σε περίπτωση απ' ευθείας ανάθεσης έχει γίνει έρευνα αγοράς με στόχο την συλλογή τουλάχιστον δύο προσφορών;					
5. Ελέγχεται εάν υφίσταται απόθεμα στην αποθήκη του Δήμου;					
6. Έχουν εφαρμοστεί όλοι οι κανόνες δημοσιότητας;					

(Γ2) ΕΛΕΓΧΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ/ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΩΝ ΟΤΑ.

Σε ποιο βαθμό:	Καθόλου	Σε μικρή κλίμακα	Σε μέτρια κλίμακα	Σε μεγάλη κλίμακα	Πάρα Πολύ
7. Διαβιβάζεται η σύμβαση προς την αντίστοιχη επιτροπή παραλαβής για την ορθή υλοποίησή της					
8. Οι συμβατικές προθεσμίες κυμαίνονται εντός των ορίων που προβλέπονται στη σύμβαση					
9. Ελέγχεται εάν γίνονται τροποποιήσεις στους όρους της αρχικής σύμβασης					
10. Ελέγχεται εάν υπάρχουν εκθέσεις προόδου της σύμβασης					
11. Εκδίδονται πρωτόκολλα παραλαβής					
12. Ελέγχεται εάν υπάρχουν τιμολόγια ή παραστατικά ίσης αποδεικτικής αξίας για κάθε δαπάνη					

(Γ3) ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ.

Σε ποιο βαθμό :	Καθόλου	Σε μικρή κλίμακα	Σε μέτρια κλίμακα	Σε μεγάλη κλίμακα	Πάρα Πολύ
13. Ελέγχεται εάν υπήρξε τροποποίηση του αρχικού προϋπολογισμού της προμήθειας/υπηρεσίας					
14. Είναι οργανωμένο το τμήμα προμηθειών για την λογιστική παρακολούθηση της προμήθειας					
15. Πραγματοποιούνται από τον Δήμο η πληρωμή των προμηθευτών με τα απαιτούμενα έγγραφα/					
16. Η συμβατική αξία της προμήθειας ανταποκρίνεται στις πραγματικές τιμές της αγοράς					
17. Ο Δήμος πέτυχε μέσω διαπραγματεύσεων καλύτερη τιμή για τα υπό προμήθεια είδη					

(Γ4) ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΤΩΝ Ο.Τ.Α.

Σε ποιο βαθμό :	Καθόλου	Σε μικρή κλίμακα	Σε μέτρια κλίμακα	Σε μεγάλη κλίμακα	Πάρα Πολύ
18. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλλει στην αποτελεσματικότητα της διαδικασίας των προμηθειών;					
19. Ο εσωτερικός έλεγχος εντοπίζει λάθη επί της διαδικασίας των προμηθειών;					
20. Ο εσωτερικός έλεγχος επιλύει προβλήματα μέσω προτάσεων προς το τμήμα προμηθειών;					
21. Ο εσωτερικός έλεγχος είναι άρτια οργανωμένος και στελεχωμένος;					
22. Η ύπαρξη εξειδικευμένου τμήματος/προσωπικού για την άσκηση εσωτερικού ελέγχου προσδίδει/θα προσέδιδε αξία;					

Σας ευχαριστώ πολύ για τη συμμετοχή σας στην έρευνα και για το χρόνο που διαθέσατε!

Παράρτημα VI : Συνοπτικός Πίνακας Ερευνών για τον Εσωτερικό Έλεγχο στον Δημόσιο Τομέα και την Τοπική αυτοδιοίκηση και Βασικά Συμπεράσματα Αυτών

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ - ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ	ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	ΒΑΣΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ
Jackson (1996)	Έρευνα για τον εσωτερικό έλεγχο στα Α.Ε.Ι. στη Μ. Βρετανία.	Ο εσωτερικός έλεγχος παίζει σημαντικό ρόλο στην ποιότητα και στην βελτίωση της ανώτατης εκπαίδευσης.
Hopkins (1997)	Έρευνα για τον εσωτερικό έλεγχο του δημοσίου τομέα της Μ. Βρετανίας.	Ελεγχόμενοι και ελεγκτές έχουν διαφορετική αντίληψη για την ποιότητα των υπηρεσιών του εσωτερικού ελέγχου όσον αφορά θέματα ανεξαρτησίας και ακεραιότητας.
Selim & Yiannakas (2000)	Συχνότητα εμφάνισης της εξωτερικής ανάθεσης του εσωτερικού ελέγχου του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα στο Ηνωμένο Βασίλειο.	Οι περισσότεροι οργανισμοί προτιμούν την εσωτερική ανάθεση της λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου. Ο εσωτερικός έλεγχος προσθέτει αξία στους οργανισμούς. Αναγνωρίζονται περιπτώσεις όμως όπου χρειάζεται η συνδρομή ενός εξειδικευμένου ελεγκτή
Davies (2001)	Έρευνα σχετικά με τις διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου στους Ο.Τ.Α. της Ουαλίας.	Μια σειρά από παράγοντες έχουν επηρεάσει τον ρόλο του εσωτερικού ελέγχου. Οι Ο.Τ.Α. στρέφονται ολοένα και περισσότερο στους εσωτερικούς ελεγκτές για αποδοτικότερη παροχή των υπηρεσιών.
Goodwin (2004)	Ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στον εσωτερικό έλεγχο στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα (Νέα Ζηλανδία και Αυστραλία).	Διαφορές στο οργανωσιακό κύρος. Στο δημόσιο τομέα οι οργανισμοί είναι πιο πιθανόν να αναθέσουν σε εξωτερικούς ελεγκτές την ελεγκτική εργασία.
Nashwa (2005)	Έλεγχος σπουδαιότητας εσωτερικού ελέγχου στο δημόσιο τομέα.	Η ανήθικη συμπεριφορά στον ιδιωτικό τομέα έχει αντίκτυπο στους μετόχους, ενώ στο δημόσιο έχει αντίκτυπο στους πολίτες. Η επιτροπή ελέγχου πρέπει να διακατέχεται από ανεξαρτησία, επικοινωνία και λογοδοσία.

Baltaci & Yilmaz (2006)	Συνθήκες εσωτερικού ελέγχου σε τοπικό επίπεδο.	Ο εσωτερικός έλεγχος διαφέρει ανάλογα με την νομοθεσία και τους κανονισμούς. Παρόλο ταύτα είναι ζωτικής σημασίας για την αποδοτικότητα και την λογοδοσία.
Zakaria et al (2006)	Λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Μαλαισία.	Ένας σημαντικός αριθμός ιδιωτικών ιδρυμάτων δεν έχουν λειτουργία εσωτερικού ελέγχου. Επίσης, δεν υπάρχουν αξιοσημείωτες διαφορές μεταξύ των δημόσιων και ιδιωτικών ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
Mihret & Yismaw (2007)	Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου.	Η υποστήριξη της διοίκησης στον εσωτερικό έλεγχο και η ποιότητα του εσωτερικού ελέγχου είναι οι κυριότεροι λόγοι της αποτελεσματικότητάς του.
Jorge & Costa (2009)	Διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου σε 84 δήμους της Πορτογαλίας.	Νέες τάσεις του εσωτερικού ελέγχου για υιοθέτηση προτύπων ιδιωτικού τομέα και σε διεθνές επίπεδο. Επίσης διαπιστώθηκε πως οι περισσότεροι δήμοι δεν έχουν συστήματα εσωτερικού ελεγκτή και εσωτερικό ελεγκτή.
Khoury (2011)	Έρευνα για την σημασία του εσωτερικού ελέγχου στο δημόσιο.	Ενώ ο εσωτερικός έλεγχος στο δημόσιο τομέα χρησίμευσε ως μια διοικητική διαδικασία που ασχολούνταν κυρίως με τον έλεγχο της ακρίβειας των συναλλαγών, στο σύγχρονο περιβάλλον οι κυβερνήσεις πρέπει να λογοδοτούν για τη χρήση του δημοσίου χρήματος.
Unegbu & Kida (2011)	Έρευνα για τη χρησιμότητα του εσωτερικού ελέγχου για τη βελτίωση της διαχείρισης του δημοσίου.	Ο εσωτερικός έλεγχος μπορεί να ελέγξει αποτελεσματικά την απάτη και τις δόλιες δραστηριότητες στο δημόσιο. Συστήνεται στη κυβέρνηση να διατηρεί ένα περιβάλλον στο οποίο οι ελεγκτές να μπορούν να έχουν επαρκή ελευθερία.
Φουστανάκης (2011)	Έρευνα για τις συνθήκες λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου στη τοπική αυτοδιοίκηση.	Οι δήμοι στην Ελλάδα στο σύνολό τους σχεδόν δεν διαθέτουν τμήμα εσωτερικού ελέγχου ή στους δήμους που λειτουργούν εμβρυακά δεν υπηρετούν αποτελεσματικά το σκοπό για τον οποίο συστάθηκαν.
Κουτούπης (2012)	Η εφαρμογή του εσωτερικού ελέγχου σε υπηρεσίες του δημοσίου στην Ελλάδα	Στην Ελλάδα ο εσωτερικός έλεγχος στη δημόσια διοίκηση (Περιφέρειες, Δήμους, Πανεπιστήμια και Νοσοκομεία) παρά τις αποσπασματικές προσπάθειες που έχουν γίνει, ουσιαστικά δεν λειτουργεί όπως πρέπει.

Παράρτημα VII : Συγκεντρωτικά Περιγραφικά Στοιχεία Γ' Μέρους Ερωτηματολογίου

Descriptive Statistics							
	Ν° Ερώτησης Γ' Μέρους	Ερωτήσεις	N Valid	Minimum	Maximum	Mean	Mean Υπομέρους
(Γ1) ΤΗΡΗΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ	1	Σε ποιο βαθμό υπάρχει εγγεγραμμένη πίστωση στον Π/Υ του Δήμου και δεν πραγματοποιούνται συνεχώς αναμορφώσεις;	52	2	5	3,40	3,64
	2	Σε ποιο βαθμό Δεν πραγματοποιείται κατάτμηση των υπό προμήθεια ειδών;	52	1	5	2,52	
	3	Σε ποιο βαθμό Η δαπάνη για την προμήθεια έχει αναληφθεί πριν από την απόφαση ανάθεσης;	51	1	5	4,02	
	4	Σε ποιο βαθμό Σε περίπτωση απ' ευθείας ανάθεσης έχει γίνει έρευνα αγοράς;	52	1	5	3,79	
	5	Σε ποιο βαθμό Ελέγχεται εάν υφίσταται απόθεμα στην αποθήκη του Δήμου;	52	1	5	3,52	
	6	Σε ποιο βαθμό Έχουν εφαρμοστεί όλοι οι κανόνες δημοσιότητας;	51	3	5	4,57	
(Γ2) ΕΛΕΓΧΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ	7	Διαβιβάζεται η σύμβαση προς την αντίστοιχη επιτροπή παραλαβής για την ορθή υλοποίησή της;	52	1	5	3,94	4,27
	8	Οι συμβατικές προθεσμίες κυμαίνονται εντός των ορίων που προβλέπονται στη σύμβαση;	52	2	5	4,50	
	9	Ελέγχεται εάν γίνονται τροποποιήσεις στους όρους της αρχικής σύμβασης;	51	1	5	4,33	
	10	Ελέγχεται εάν υπάρχουν εκθέσεις προόδου σύμβασης;	52	1	5	3,13	
	11	Εκδίδονται πρωτόκολλα παραλαβής;	51	4	5	4,94	

	12	Ελέγχεται εάν υπάρχουν τιμολόγια ή παραστατικά ίσης αποδεικτικής αξίας για κάθε δαπάνη;	52	2	5	4,77	
(Γ3) ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ.	13	Ελέγχεται εάν υπήρξε τροποποίηση του αρχικού προϋπολογισμού της προμήθειας/υπηρεσίας;	52	2	5	4,58	4,06
	14	Είναι οργανωμένο το τμήμα προμηθειών για την λογιστική παρακολούθηση της προμήθειας;	52	1	5	3,48	
	15	Πραγματοποιούνται από τον Δήμο η πληρωμή των προμηθευτών με τα απαιτούμενα έγγραφα;	52	2	5	4,65	
	16	Η συμβατική αξία της προμήθειας ανταποκρίνεται στις πραγματικές τιμές της αγοράς;	52	2	5	4,00	
	17	Ο Δήμος πέτυχε μέσω διαπραγματεύσεων καλύτερη τιμή για τα υπό προμήθεια είδη;	52	1	5	3,60	
(Γ4) ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΤΩΝ Ο.Τ.Α.	18	Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλλει στην αποτελεσματικότητα της διαδικασίας των προμηθειών;	50	1	5	3,62	3,40
	19	Ο εσωτερικός έλεγχος εντοπίζει λάθη επί της διαδικασίας των προμηθειών;	50	1	5	3,32	
	20	Ο εσωτερικός έλεγχος επιλύει προβλήματα μέσω προτάσεων προς το τμήμα προμηθειών;	50	1	5	3,44	
	21	Ο εσωτερικός έλεγχος είναι άρτια οργανωμένος και στελεχωμένος;	50	1	5	2,36	
	22	Η ύπαρξη εξειδικευμένου τμήματος/προσωπικού για την άσκηση εσωτερικού ελέγχου προσδίδει/θα προσέδιδε αξία;	51	1	5	4,24	

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Άρθ. : Άρθρο

Γ.Ε.Δ.Δ. : Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης

Ε.Ε. : Εσωτερικός Έλεγχος

Ε.Κ.Π.Ο.Τ.Α. : Ενιαίος Κανονισμός Προμηθειών Ο.Τ.Α.

Κ.Δ.Κ. : Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων

Κ.Υ.Α. : Κοινή Υπουργική Απόφαση

Ν. : Νόμος

Ο.Τ.Α. : Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Ο.Ε.Υ. : Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας

Σ.Ε.Ε. : Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου

Τ.Α. : Τοπική Αυτοδιοίκηση

Τροπ. : Τροποποιήθηκε

Υ.Α. : Υπουργική Απόφαση

Φ.Ε.Κ. : Φύλλο Εφημερίδας Κυβέρνησης

Φ.Π.Α. : Φόρος Προστιθέμενης Αξίας